דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

היום בדבר

- הבחירות והמיגזור הערבי / מיכל סלע
- מיניראיון עם הרב יהודה עמיטל / יורם לוי
- השקר הוא האמת / אבנר תבורי
- תגובות אמריקאיות לבחירות / דליה רפאל
- לחיות בשביל לאכול / אורה זרניצקי
- ספורט (עמ' 4־3), רפואה ומדע (11), בידור (12)

מזג האויר

(עתי"מ). – תחזית מזג האויר ליום א': עננים בגובה רב ובינוני יכסו את השמים. הטמפרטורות יהיו נוחות.
טמפרטורות המינימום והמקסימום הצפויות ליום א': ירושלים 14 עד 22, רמת הגולן 16 עד 23, צפת 14 עד 21, חיפה 16 עד 28, טבריה 17 עד 29, שומרון 16 עד 25, תל אביב 16 עד 26, נמל תעופה בן גוריון 14 עד 25, יריחו 20 עד 31, עזה 16 עד 26, באר שבע 16 עד 26, אילת 18 עד 30.

יום ראשון, כ"ז בחשון תשמ"ט, 6 בנובמבר 1988 ● גליון 19562

היום 12 עמודים ● המחיר 1.40 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.22 ש"ח

הנשיא עשוי לזמן כבר מחר את ראשי המערך והליכוד להתייעצויות לקראת הרכבת הממשלה

נמשכים מגעי הרכבת הממשלה ● ש"ס תובעת זרם חינוך עצמאי ● תחושת המערך: יש סיכוי

מאת יקיר צור, עליזה ולך ומרגה ציזמיק, סופרי "דבר"

נשיא המדינה חיים הרצוג יתחיל מחר בהתייעצויות לקראת הטלת הרכבת הממשלה על המועמד המועדף. ביום ו' התקשר להרצוג יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, השופט העליון אליעזר גולדברג. הוא מסר לנשיא את חלוקת הקולות והמנדטים והבהיר לו שאין סיבה שלא יתחיל במגעים להרכבת הממשלה.

מתך יומנו כנראה שתי המפלגות הגדולות. הנשיא מתכוון לסיים עד סוף השבוע את ההתייעצויות עם נציגי כל הסיעות ולהודיע על מי החליט להטיל את הרכבת הממשלה. בינתיים, ממשיכות שתי הסיעות הגדולות בנסיונות להגיע לסיכומים שיאפשרו להן להרכיב ממשלה צרה.

ש"ס מבקשת מעמד עצמאי למוסדות החינוך שלה

תנועת ש"ס מבקשת להעניק למוסדות החינוך שלה מעמד של זרם חינוך עצמאי ולהקצבם בהתאם, כדוגמת זרם החינוך העצמאי של

(המשך בעמוד 2)

תקרית מקומית

תקרית רבין־פרס לא תחדש מלחמת המחנות ב'עבודה'

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

'תקרית' רבין־פרס מסוף־השבוע שעבר לא תחדש את היריבות בין שני האישים ואת מלחמת המחנות בין מקורביהם. בחוגים הקרובים של פרס ורבין אמרו אמש ל"דבר", שלא יהיה המשך לריב של סוף השבוע.

שר הביטחון יצחק רבין נפגע מדברים שאמר שר החוץ, שמעון פרס, בראיון לידיעות אחרונות ביום ו' האומר, כי "בקבוק התבערה ביריחו עלה לנו בשניים־שלושה מנדטים". "הטענה שהשמיע שר החוץ שמעון פרס מופרכת מעיקרה וחסרת כל יסוד", נאמר בהודעה שפרסם רבין ביום ו'. "כל נסיון לקשור את תוצאות הבחירות באסון יריחו מוטעה, ומוטב להנהגת מפלגת העבודה ולחבריה לברר את הסיבות האמיתיות לתוצאות הבחירות".

רבין אמר אמש ל"דבר", כי "מערכת הבחירות התבססה על סקרים לא מדויקים, ותמונת המצב שהוצגה במפלגה היתה לא נכונה, ולכן נבחרה גם דרך לא נכונה. לא חיפשתי אשמים ולא התבטאתי בעקבות התוצאות. אבל כאשר המקצוענים והלא־מקצוענים, ואחריהם פרס, חיפשו קלב אחד – אירוע אחד ביריחו – לא הבלגתי על העיוות הסילוף. יש בכך, בעקיפין, ניסיון להטיל על מישהו אחר את האשם במקום לשאת באחריות".

יצויין, כי הסוקרים רפי ותנוך סמית העריכו, כי הפיגוע לא השפיע על התוצאות.

מקורבי פרס אמרו ל"דבר", כי פרס לא ניסה לכוון אצבע מאשימה כלפי שר הביטחון בציינו את השלכותיו של האירוע ביריחו.

הורביץ תובע את תיק החקלאות ושרון ונאמן תובעים את הבטחון

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

בעיה מכיון בלתי צפוי זימנה מזכירות רפ"י־"אומץ" לראש הממשלה, יצחק שמיר: תביעה להפקיד את תיק החקלאות בידי יגאל הורביץ.

ביום ו' האחרון התכנסה מזכירות רפ"י־"אומץ" והחליטה לתבוע בשביל העומד בראשה, יגאל הורביץ, תיק כלכלי ביצועי. התיק המועדף עליו, בגלל רקעו, הוא תיק החקלאות. ברפ"י־"אומץ" אומרים, שאם המפתח לקבלת תיק יהיה שני מנדטים (צומת, מולדת, דגל התורה), הרי שגם לשני נציגיהם ברשימת הליכוד לכנסת מגיע תיק.

יצויין עוד, כי נציגי רפ"י־"אומץ" אינם יכולים לבוא בחשבון התמיכה בחוק 'מיהו יהודי', שהמפלגות החרדיות־דתיות תובעות לקבלו.

בפגישת צוותי המו"מ של התחייה והליכוד בסוף השבוע שעבר תבעה התחייה תיק הבטחון ליובל נאמן. אם תידחה תביעה זו תתבע התחייה את תיק השיכון.

ראש הממשלה, יצחק שמיר, נוטה להותיר את עניין חלוקת התיקים בתוך הליכוד עד להשלמת המו"מ עם השותפות לקואליציה. לפיכך, עד כה לא הביע את כוונותיו באיוש תיקי הממשלה לעמיתיו. עם זאת, נטיית לבו היא להפקיד את תיק הביטחון בידי משה ארנס ואת תיק האוצר בידי משה נסים. על־פי הסכם נסים־לוי, הסכם האיחוד בין הליברלים ל'חירות' המחליף את תוקת 'חירות', ראש הממשלה מביא את הרכב הממשלה רק לאישור המרכז, ולכן חופש־הפעולה שלו בחלוקת התיקים בלתי מוגבל.

אריאל שרון דבק בתביעתו לתיק הביטחון. "במצב הבטחוני הנוכחי אני צריך לכהן כשר ביטחון", אמר אתמול שרון. "לו הימים היו ימים רגילים, בהחלט ייתכן שהייתי שמח לכהן כשר החוץ או כשר האוצר. אבל בהתחשב בחומרה שבמצב הביטחון, כל אחד צריך למלא את התפקיד שהוא מסוגל למלא טוב מכל תפקיד אחר ומכל אחד אחר. זה אינו הזמן לכל מיני שיקולים מפלגתיים אחרים".

ביום ו' האחרון התקיימו כמה פגישות בין שרון ובין ח"כים וחברי מרכז הליכוד. המשתתפים בפגישות עומדים לתבוע מראש הממשלה שיפקיד את תיק הביטחון בידי שרון.

רוצים תיקים

אריאל שרון: בטחון! משה ארנס: בטחון! יובל נאמן: בטחון! יגאל הורביץ: חקלאות!

נחתם פרוטוקול המסדיר הסכם הסחר החופשי:

מס־קנייה על מוצרים אמריקאיים יופחת בהדרגה עד ביטולו ב־95'

מאת דליה רפאל, סופרת "דבר" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – פרוטוקול שמסדיר את חילוקי הדעות בנושאים הקשורים ליישום הסכם הסחר החופשי בין ישראל לארה"ב, נחתם בוואשינגטון ביום ו', בין נציגי שתי המדינות. בכך, מצפים מומחים, ירד הנושא מסדר היום הבילטראלי ותשתפר האווירה.

המדובר ב'מכשירי' מיסוי ומכס ישראליים, שלטענת האמריקאים ומדינות השוק המשותף, מפלים לרעה את מוצריהם של יבואנים לעומת מתחריהם המקומיים. הסיכום הושג לאחר כשלושה שבועות של מו"מ מייגע שלא פעם עמד בפני התפוצצות, והאמריקאים כבר היו מוכנים לפנות ל'מנגנון ליישוב סכסוכים', הנכלל בהסכם הסחר החופשי.

שתי הבעיות העיקריות שלגביהן הושג הסיכום הן מס־הקנייה ומס תוספת אחידים (תמ"א). באשר למס הקנייה, הוסכם על הורדתו ההדרגתית, עד ביטולו המוחלט בשנת

(המשך בעמוד 2)

היום – שביתה של הרופאים בבתי"ח ממשלתיים ועירוניים

מאת דנקה הרניש, סופרת "דבר"

הרופאים בכל בתי החולים הממשלתיים והעירוניים שובתים מהבוקר למשך 24 שעות בתביעה להשוות תנאי שכרם ועבודתם לאלה של רופאי בתי החולים של קופת חולים הכללית. בעת השביתה יעבדו הרופאים במתכונת שבת בלבד, יבוצעו ניתוחים דחופים ומרפאות החוץ והמכונים יהיו סגורים.

ביום ו' ואמש עשה משרד הבריאות מאמצים גדולים למציאת פתרון מוסכם, אולם לא הושגה הידברות כי נציגי האוצר סרבו לתת לארגון רופאי המדינה התחייבות לתיקון העיוות בשכרם תוך שלושה חודשים.

אמש פנה האוצר לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים בבקשה להפעיל נגד רופאי המדינה צווי מניעה ולסכל על ידי כך את השביתה היום. כזכור, נגד רופאי המדינה הוצאו צווי מניעה עוד לפני כעשרה ימים כאשר עמדו לקיים שביתת אזהרה. הרופאים כיבדו את צווי המניעה והשביתה לא קויימה. כשבוע שעבר בוטלו צווי המניעה בעקבות פניית ארגון רופאי המדינה לבית הדין הארצי לעבודה.

אמש עיררה פרקליטות המדינה לפני בית הדין הארצי לעבודה בירושלים על ביטול צווי המניעה, אולם נשיא בית הדין השופט מנחם גולדברג דחה את פניית המדינה.

שיזוף אחרון בטרם החורף

שתי נערות תל־אביביות מנצלות את שמש נובמבר לשיזוף על חוף הים.
(צולם בשבת ע"י יעקב שאלתיאל)

25 נפצעו בתקריות בשטחים מתנחלים פגעו ברכוש ערבי

מאת דני רובינשטיין, דני צדוקי, אוריאל בן־עמי, יורם לוי ויוסי ליבוביץ, סופרי "דבר"

25 פצועים היו בסוף השבוע בשטחים. ראש אגודת המורים בשטחים מתנחל מהא נמצאו פעם נתפצת עליו צו מינהלי לששה חודשים. מתנחלים מגינות שומרון וקרני שומרון גרמו נזקים בכפר לקף ובקלקיליה לאחר שעמודי הטלפון של התנחלויות אלה חובלו.

ברצועת עזה היו בסוף השבוע תקריות רבות בעיקר במחנות הפליטים, בעיר עזה וכן בעיירה ואח'יונס. מקורות ערביים דיווחו על עשרה פצועים ביום ששי ו־11 פצועים אתמול, רובם בחאן־יונס, ג'באליה, שאטי ודיר אל־בלח. בגדה נפצעו ביום ששי חמישה צעירים ממחנה הפליטים עסכר ליד שכם, שניים נפצעו אתמול ברמאללה, צעירה נפצעה בבית־לחם ועוד צעיר נפצע בכפר סילוואד בזמן שצה"ל ערך במקום חיפושים ומעצרים.

בלילה שבין חמישי לששי חובלו עמודי טלפון של הישובים גינות שומרון וקרני שומרון על כביש קלקיליה שכם ומתנחלים ערכו פעולות תגמול וגרמו נזקים בכפר לקף ובשני בתים בקלקיליה. צה"ל ערך אתמול פעולה לבדיקת רישיונות בניה בכפר מאלכ (נפת רמאללה) ואיתר בתים שנבנו ללא רשיון. סופר "דבר" מציין כי מזה שנתיים לא הוציא המנהל הישראלי רשיונות בניה לכפרים ערביים כך שרבים מהם קיימת בניה לא חוקית. ביריחו הסיר צה"ל את העוצר מאיזור התקרית בו נעקרו עצי הפרדס שממנו נזרקו בקבוקי התבערה שגרמו למות את רחל וייס וילדיה מירושלים. מקורות ערביים מיריחו מסרו אמש כי פעם נוספת הרס צה"ל בית בסעות בעיר

(המשך בעמוד 2)

בעקבות הגילוי ב'דבר' על פרט מטעה בתשקיף

הרשות לניירות ערך חייבה בוני התחנה המרכזית לשנות התשקיף

מאת דרור שרביט

הרשות לניירות ערך חייבה את בוני התחנה המרכזית החדשה בתל־אביב לשנות תשקיף שפירסמה לגיוס הון מהציבור, בעקבות גילוי של סופר "דבר" על פרט מטעה שנכלל בתשקיף התנפקה.

לאחר בדיקה מתואמת של הבורסה לניירות ערך והרשות לניירות ערך החליט אתמול בערב אריה מינטקביץ', יו"ר הרשות לניירות ערך, להתנות את המשך הליך גיוס ההון על־ידי החברה בתיקון התשקיף שפירסמה לציבור וצפוי כי החברה תפרסם היום את התיקון.

חברת 'מרלו', העומדת לקבל את מלוא הבעלות על התחנה המרכזית החדשה בתל־אביב, ביקשה לגייס מהציבור 11 מיליון דולר למימון שלב א' של השלמת העבודות בתחנה. גיוס ההון אמור לכלול גם הקצאה פרטית של ניירות ערך ליונה מרדכי וחברת 'הפציבה', בתמורה להון מניות וחוב שהיה לפרוייקט התחנה המרכזית כלפיו.

אף שיונה מרדכי היה משפר את מצב השקעתו בתחנה המרכזית, שכן במקום חוב ההון הוא אמור היה לקבל ניירות ערך סחירים, הסכימה הבורסה להקצאה הפרטית, אך התנתה זאת בכך שכל ניירות הערך שיוקצו לו ייחסמו למשך שלוש שנים.

תשקיף ההנפקה של 'מרלו' התעלם מההתחייבות שניתנה לבורסה לחסימת כל ניירות־הערך המוקצים ליונה מרדכי וחברת 'הפציבה' שבבעלותו. התשקיף כולל התחייבות חסימה רק ביחס ליתרות החוב להמרה שיקבל מרדכי בתמורה להשקעתו בתחנה המרכזית ואינו מתייחס כלל לאופציות שיקבל. שווי השוק של האופציות לפי הערכת התשקיף הינו כ־1.4 מיליון שקל.

בניגוד להחלטת הבורסה, יכול היה יונה מרדכי, שהוא גם נשיא מרכז הקבלנים, לממש את האופציות שיקבל בהנפקה בכל עת ולקבל תמורתן כאמור קרוב למיליון דולאר. החלטת דירקטוריון הבורסה לחסום את המניות התקבלה ב־25 באוגוסט השנה ואושרה מחדש בוועד הפועל ב־18 באוקטובר השנה, במטרה לרתק את השקעתו של מרדכי עד שיתבהר המצב העסקי של התחנה. זאת, מאחר שהשתתפותם של 'אגד' ו'דן' בתחנה המרכזית החדשה טרם הובטחה. הקואופרטיבים היתנו את השתתפותם בהשלמת שלב א' של התחנה המרכזית, שעל פי תחזית החברה צפוי להיות רק בעוד 36 חודש.

הבורסה תבדוק עתה במוסדותיה כיצד ניתן אישור לתשקיף, אף שהחברה לא עמדה באחד התנאים המרכזיים שנקבעו לה: חסימת כל ניירות־הערך בהקצאה הפרטית לשלוש שנים. כבר עתה ברור כי היתה פה טעות חמורה ובבדיקה ייעשה ניסיון לבדוק אם היתה גם הטעייה.

יצויין, שמרבית הבנקים המסחריים סרבו להשתתף במימון ההקמה של התחנה לנוכח הסיכון העסקי הרב הקשור בכך. לתופעה זו יש גם ביטוי בתשקיף ההנפקה עצמו, אם כי הוא הוסווה במשפט מתוחכם.

על כריכת התשקיף נמסר שבנק לאומי שקבוצתו מנהלת את ההנפקה ומשמשת כחתם ראשי שלה (יונה מרדכי משמש כדירקטור במועצת המנהלים היוצאת של בל"ל), אישר לחברה הלוואה בסך של 11 מיליון דולאר, אם תוסדר כניסת 'אגד' לתחנה. במועד התשקיף ברור כי כניסת 'אגד' – גם על פי גירסת החברה – לא תיתכן אלא בעוד שלוש שנים, כך שבעצם בנק לאומי דחה את בקשת ההלוואה של החברה.

למרות שבל"ל דחה את בקשת ההלוואה הוא הסכים לנהל את קונסורציום הניהול והחיתום של ההנפקה ולהציע למשקיעים מהציבור ניירות ערך של החברה בתנאי אי־הוודאות הקשורים בפרוייקט התחנה המרכזית. 3.5 מיליון שקל מתמורת ההנפקה מיועדים לפרעון הלוואה לבל"ל.

עיקרן תחילה

- גורבצ'וב עשוי להכריז כבר מחר על הקלות בנושא זכויות האדם, כדי לסלול את הדרך להמשך השיחות על פירוק הנשק – עמ' 2.
- חזבאללה יפתח במו"מ לשחרור הנווט הישראלי השבוי בידיו, מסרו מקורות לבנוניים – עמ' 5.
- דליקה כילתה ערימות כותנה במאות־אלפי דולארים ליד מגדל העמק – עמ' 6.

התוצאות הסופיות וחלוקת המנדטים

בתום ספירת קולות החיילים, הימאים והאסירים מסרה ועדת הבחירות המרכזית את התוצאות הסופיות וחלוקת המנדטים בכנסת הי"ב.

מספר הבוחרים היה 2,894,267 ב־4,840 קלפיות ברחבי הארץ. הקולות הכשרים הסתכמו ב־2,283,123, מספר הקולות הפסולים 22,444, מתוך כלל המצביעים שהגיע לכדי 2,305,567 מצביעים.

אחוז החסימה לקבלת מנדט נקבע לפי שיעור של 22,831 קולות. חלוקת המנדטים הסופית נעשתה לפי 18,563 קולות למנדט.

אמת, מערך	–	39
ב, מפד"ל	–	5
ג, אגו"י	–	5
הן, שינוי	–	2
ו, חדש	–	4
ט, מולדת	–	2
מחל, הליכוד	–	40
מפם, מפם	–	3
ע, דראושה	–	1
עץ, דגל תורה	–	2
פ, מתקדמת	–	1
ץ, צומת	–	2
רצ,	–	5
שס,	–	6
ת, התחיה	–	3
סה"כ מנדטים		120

השבועון 'ניוזוויק' טוען:

שמיר כבר פנה למערך והציע לו כמה תיקים בממשלה – בלי פרס

מאת מרים פוקס, סופרת "דבר" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"דבר"). – ראש הממשלה יצחק שמיר הציע למערך כמה תיקים בקבינט בתנאי שהמערך יתמוך בקואליציה רחבה, מגלה השבועון 'ניוזוויק' בגליונו העומד להתפרסם. השבועון מוסיף שלדברי שמיר שר החוץ שמעון פרס 'שרף את כל הגשרים' ולא יהיה מקובל בקבינט החדש.

במאמר ראשי על הבחירות בישראל מנתח השבועון את תוצאות הבחירות בהרחבה ומתריע שעליית הימין הדתי "מראה פעם נוספת שישראל אינה מחוסנת מגל הפונדמנטאליזם אשר סוחף זה שנים את המזרח התיכון".

העתון 'אל־את'חאד':

ארה"ב מנעה ישראל מתקיפת מפעל לנשק כימי שבאיזור דמשק

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

צה"ל עמד לתקוף לפני הבחירות מפעל לייצור נשק כימי הממוקם ליד דמשק, כך דיווח אתמול העתון 'אל־את'חאד',

(המשך בעמוד 2)

סיעת המערך בהסתדרות

חברי סיעת המערך בועד הפועל
(חברים וסגנים) מזכירי מועצות הפועלים,
מזכירי ההסתדרויות והאיגודים המקצועיים

מוזמנים בזה

לישיבת סיעת המערך בועד הפועל של ההסתדרות, שתתקיים **מחר, יום שני כ"ז בחשון תשמ"ט 7.11.88,** בשעה 14.00 בבית הועד הפועל של ההסתדרות רח' ארלוזורוב 93 תל־אביב באולם הישיבות קומה 7.

הנהלת הסיעה

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

'ניוזוויק' צופה פריצת דרך לשיחות צמצום הנשק:

גורבצ'וב עשוי להכריז מחר על הקלות בנושא של זכויות האדם

מאת מרים פוקס, סופרת 'דבר' בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל'דבר'). – ויתורים סובייטיים בנושא זכויות האדם עשויים לסלול את הדרך לפתיחת שיחות בין המזרח למערב על צמצום הנשק הקונוונציונלי באירופה – מגלה השבועון 'ניוזוויק' מפי דיפלומאטים מערביים בווינה.

השבועון מוסר מפי דיפלומאטים סובייטים, שיתכן שכבר ב־7 בנובמבר יכריז גורבצ'וב על הקלות בנושא זכויות האדם. כידוע ה־7 בנובמבר הוא יום השנה ה־71 של המהפכה הבולשביקית והוא חל השנה יום אחד לפני הבחירות בארה"ב. בין ההקלות שעליהן יכריז גורבצ'וב מצפים, כי יכריז גם על שחרור אסירים פוליטיים בברה"מ.

בתמורה על שחרור אסירים פוליטיים, שיפור בנושא ההגירה וחופש הדת בברה"מ יסכים המערב להתחיל במו"מ על הגבלת נשק קונוונציונאלי באירופה ויסכים להצעתו של גורבצ'וב לכנס ב־1991 במוסקווה ועידה בין־לאומית שתדון בנושא זכויות האדם.

השבועון מגלה, שכבר בספטמבר רמז שר החוץ של ברה"מ אדוארד שוורנדזה, בעת פגישתו עם עמיתו מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ, על ויתורים מרחיקי לכת של ארצו בנושא זכויות האדם.

בפגישת שני שרי החוץ דובר, לדברי השבועון, על שחרור כל האסירים הפוליטיים בברה"מ ועל כך שברה"מ תגיש למערב רשימה של כל המשוחררים ותאפשר למשקיפים מהמערב לבקר בבתי משפחותיהם, כדי לבדוק אם אכן שוחררו. כמו כן הוגר בשיחות על כך שרופאים מערביים יורשו לבדוק חולים פסיכיאטריים, השנויים במחלוקת, המוחזקים במוסדות לחולי נפש בברה"מ, כותב השבועון.

וירוס המחשבים פגע במרכזי ענק בארה"ב

מאת מרים פוקס, סופרת 'דבר' בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל'דבר'). – תוכנית וירוס של מחשבים התפשטה מאז יום רביעי ובמשך יומיים במערכות המחשבים ברחבי ארה"ב, ושיתקה את מערכות המחשבים של משרד ההגנה, אוניברסיטאות וחברות כלכליות.

את התוכנית תיכנת סטודנט למחשבים שאביו נחשב לאחד המומחים לבטיחות מחשבים במערכת הבטחון של ארה"ב.

מקור בעילום שם הודיע ל'ניו־יורק טיימס', שרוברט מוריס, בן 23, סטודנט למחשבים באוניברסיטת קורנל המוגדר סטודנט מבריק, כתב תוכנית מחשבים בה הוא השתיל וירוס למערכת המחשבים של משרד ההגנה.

לפי התוכנית, שנכתבה כתרגיל בלבד, היה על תוכנית הוירוס להתפשט לאט לאט ממחשב למחשב, אך בגלל טעות בתיכנות התפשט הוירוס במהירות רבה מאוד וללא כל פיקוח וגרמה להפרעות ושיתוק של כ־6,000 מחשבים ברחבי ארה"ב.

תוכנית הוירוס לא מחקה תוכניות ולא חדרה למאגרי נתונים, והנזק היחידי שגרמה היה בזבוז אלפי שעות עבודה ואי־נוחות לכל הקשורים בהם.

לדברי אנשי משרד ההגנה, הוירוס שחדר למחשבי מערכת הבטחון בארה"ב לא חדר למחשבים העוסקים בתוכניות סודיות ומתכנתי המערכת התגברו כבר על ההפרעות.

רוברט מוריס טס לוואשינגטון, עומד לשכור עו"ד ולהיפגש עם אנשי סוכנות התקשורת של מערכת הבטחון.

אביו של הסטודנט מוריס, מדען ראשי במרכז הלאומי לבטיחות מחשבים בוואשינגטון, אמר על מעשה בנו: "היתה זו עבודה של סטודנט משועמם", והוסיף, שלתוכנית וירוס זו יכולה להיות השפעה חיובית, בכך שהיא תגרום לאנשים לנהוג ביתר זהירות ובתשומת לב רבה יותר בעתיד.

'אובזרוור' הבריטי טוען:

ספינת מלחמה רוסית תאבטח מועצת אלג'יר

מאת דליה שורץ, סופרת 'דבר' בבריטניה

לונדון (מיוחד ל'דבר'). – ספינת מלחמה סובייטית עוגנת בנמל אלג'יר על־פי בקשת אש"ף במטרה לאבטח את המועצה הלאומית הפלשתינית המתכנסת שם השבוע מפני פעולות קומאנדו ימיות – מדווח ה'אובזרוור' היום, מפי מקור רשמי של אש"ף בניקוסיה.

העיתון מדווח גם על כוננות בקרב הכוחות הבריטיים בקפריסין בשל ידיעות כי אבו ניזאל מתכוון לתקוף מטרות בריטיות או אמריקאיות באי. לדברי העיתון, שואף אבו ניזאל, שאינו לוקח חלק בוועידה, לבצע פעולות ראווה במטרה לפגוע במעמדו של ערפאת.

אש"ף נוקט אמצעי אבטחה קיצוניים ערב הוועידה להגנה על מנהיגיו בשל ידיעות כאילו ישראל מתכננת פיגוע. בסאם אבו שריף, דוברו של ערפאת, הכריז כי ישראל מתכננת רצח מנהיגים פלשתינים במטרה לטרפד את תהליך השלום. ה'אובזרוור' מזכיר כי גם בחודש אפריל, ימים מספר לפני שהותקף ביתו של אבו ג'יהאד, הוציא ערפאת אזהרה דומה.

השנה צופים השתתפות מועטה יחסית של עתונאים במועצה הפלשתינית מעבר ל־453 הנציגים, בשל חשש העתונאים ממעשי פיגוע ובשל המצב באלג'יר.

חווה מהצי האמריקאי לאלתא ב־4.5 מיליון

מאת דליה ראשל, סופרת 'דבר' בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל'דבר'). – חברת 'אלתא' באשדוד, השייכת לתעשייה האווירית, זכתה במכרז בערך של 4.5 מיליון דולאר לייצור מערכות אלקטרוניות עבור מטוסים של הצי האמריקאי.

בחוזה נכללת גם אופציה לייצור 114 מערכות נוספות, בערך כולל של קרוב ל־15 מיליון דולאר. העבודה תתבצע באשדוד וצפויה להסתיים באוקטובר 1992. 'אלתא' זכתה במכרז בגבורה על ארבע חברות אמריקאיות שניגשו גם הן: 'האריס', 'שלסמן', 'קרייזלר־בטחון' ו'ספרי־הרקולס'.

השופט פליקס לנדא יעריך שווי הבנקאיות

מאת אמנון אמר, הסופר הכלכלי של 'דבר' בירושלים

שר האוצר משה נסים מינה בסוף השבוע את נשיא בית־המשפט המחוזי בתל־אביב בדימוס, השופט פליקס לנדא, ליו"ר הוועדה שתקבע את העקרונות והאופן לפיהם תתבצע הערכת מניות הבנקים שבידי הממשלה.

ביום שישי קיימה הוועדה את ישיבתה הראשונה בראשות השופט לנדא ובהשתתפות עו"ד אמוראי, יו"ר חברת 'נכסים מ.י. בע"מ' המטפלת במכירת המניות, החשב הכללי באוצר אריה שר, הממונה על שוק ההון גד ארבל והיועצת המשפטית של משרד האוצר תמר הקר.

האוצר מחזר התשלום

הממונה על שוק ההון במשרד האוצר, גד ארבל, מסר שמשרד האוצר מיחזר את מלוא התשלום בגין פדיון המניות הבנקאיות, ובמהלך המיחזור אף נצבר עודף גיוס הון. בהתאם להסדר המניות הבנקאיות היה על האוצר לפרוע ביום 31 באוקטובר 1988 סכום של כ־3.5 מיליארד דולר, וזאת לאחר שבחודשים האחרונים נרכשו על־ידי האוצר בבורסה מניות בסכום של כ־45 מיליון דולר, ולאחר ש־27 מיליון דולר מניות של בנק איגוד לא הוצגו לפדיון, תוך שמירת עלות הגיוס לאוצר ואף ירידה מסויימת של שעורי ריבית.

ארה"ב מנעה ישראל

(המשך מעמוד 1)

היוצא לאור במפרץ הפרסי.

לדברי העתון, הפעולה, שאמורה היתה להתבצע על־ידי חיל־האוויר, בוטלה ברגע האחרון בלחץ אמריקאי מחשש שהיא תביא לעימות צבאי כולל בין סוריה לישראל. 'אל־אתיחאד' מסר מפי מקורות אמריקאיים שישראל נחושה בדעתה, בכל מקרה, לפגוע במפעל החדש בהקדם האפשרי. לידיעה זו לא ניתן אישור ממקורות אחרים.

מס קנייה על מוצרים

(המשך מעמוד 1)

1995, בתוספת פיצוי שיקבלו האמריקאים בעבור השנים 1992־1995.

לגבי תמ"א – שהיא תוספת מס הבאה למלא את הפער בין המחיר הסיטוני של המוצרים המיובאים, לבין המחיר הקמעוני של תוצרת הארץ, לצרכי הטלת מס ערך מוסף, המוטל על המחיר הקמעוני – סוכם גם כן על הורדה הדרגתית עד 1995, אך לא חיסול מוחלט של המס, אלא רק על ירידה מסכום של 750,000 דולאר ב־1989 עד 50,000 דולאר בסוף התהליך.

הציר הכלכלי בוואשינגטון, פנחס דרור הדגיש כי חשיבות השגת ההסכם היא בפתרון חילוקי הדעות בדרך של מו"מ וללא התערבות של בוררים ומתווכים. דרור הביע הערכתו הרבה לרצון הטוב שגילו האמריקאים במהלך המו"מ. בסיכום שהושג נכללים נושאים נוספים, ביניהם רישוי, סטנדארטים, רכישות ממשלתיות, תעודות מקור ועוד. סוכם גם על שיחות נוספות שיתקיימו לקראת סוף השנה.

מומחים אמריקאים וישראלים כאחת מציינים כי חשיבות השגת הסיכום ויישור ההדורים בשיפור הכולל ביחסי הסחר בין ישראל לארה"ב שלאחרונה עמדו בצל מספר פרשיות שהותירו משקע שלילי. כמו גם תרומתו המעשית לסחר השוטף ההדדי ביניהן.

רק מו"מ

שר החוץ שמעון פרס עם שר ההגנה האמריקאי פראנק קארלוצ'י. (צילום: יצחק הררי)

קארלוצ'י בסיימו את ביקורו: לא יכול להיות פתרון צבאי

(ע). – שר ההגנה של ארה"ב פראנק קארלוצ'י הצהיר ביום ו' בסיום ביקורו הרשמי בישראל, שלא יכול להיות פתרון צבאי לסכסוך המזרח־תיכוני. את השלום והבטחון אפשר להשיג רק על־ידי מו"מ, אמר.

במסיבת עתונאים שערכו בנמל בן־גוריון סיכמו פראנק קארלוצ'י ושר הבטחון יצחק רבין את הביקור הקצר, שבא בסיומו של מסע בכמה מארצות האיזור. שר הבטחון יצחק רבין אמר, שהביקור חיזק את שיתוף הפעולה בין שתי הארצות ומערכות הבטחון של שתיהן במסגרת שיתוף הפעולה האסטרטגי הקיים וההסכמים שהושגו בשנים האחרונות.

"אני מגיע לכאן בשעה שמדינתכם נמצאת בפרשת דרכים מעניינת במיוחד, ושיתופי כאן רק הבהיר פעם נוספת את העומק והרוחב של היחסים בין שתי הארצות. דיברנו על הקשרים הבטחוניים בין שתי המדינות וזה כולל גם שיחות על רכש וייצור, תהליך השלום באיזור והמצב המתפתח בשטחים הכבושים", אמר השר האורח.

"ישראל וארה"ב מסכימות להמשיך ולעבוד ביחד בתחום המחקר והפיתוח בפרוייקטים שונים, ביניהם מלחמת הכוכבים ונושאים אחרים לתועלת שתי המדינות. דיברנו גם על בעיית התפשטות הטילים באיזור זה, כולל טילים נושאי חץ כימיים. ישראל וארה"ב משותפים בעמדה, שלבעיה זו יש לפתח גישה איזורית", אמר קארלוצ'י.

"עמדת הנהגות חזקה של ישראל, הנשענת על תמיכתה של ארה"ב, תאפשר לישראל לחתור במרץ לפתרון מדיני. בכך אנחנו גם מצביעים על כך, לידיעתם של כל היריבים באיזור, שלא קיימת אופציה צבאית", ציין קארלוצ'י.

בתשובה לשאלות חזר שר ההגנה האמריקאי על עמדתו, שעל ארה"ב לספק נשק למדינות ערב המתונות בלי להפר את האיזון הצבאי או ליצור איום על ישראל, כיוון שאחרת ירכשו מדינות אלה את הנשק מברה"מ או מספקים אחרים, דבר שייצור בעיות נוספות לאיזור ולישראל.

יקיר צור, סופרו המדיני של 'דבר', מוסר:

ראש הממשלה יצחק שמיר, שנפגש בסוף השבוע עם שר ההגנה האמריקאי, פראנק קארלוצ'י, אמר כי לביקורו של קארלוצ'י דווקא בשעה זו יש ערך סמלי רב, המבהיר כי שיתוף הפעולה האסטראטגי אינו מותנה במה שקורה בזירות הפנימיות בשתי המדינות.

הפגישה, שבה השתתפו גם שגריר ארה"ב בישראל, תומאס פיקרינג, מנכ"ל משרד החוץ, יוסף בן־אהרון ומזכיר הממשלה, אליקים רובינשטיין, נמשכה כשלושת רבעי שעה והתקיימה באווירה ידידותית.

קארלוצ'י אמר שכאחד מהאבות המייסדים של ההסכם לשיתוף פעולה אסטראטגי, שעתה מלאו לו חמש שנים, הוא גאה על הסכם זה ותומך מלא בשיתוף הפעולה האסטראטגי.

בפגישה נדון גם המצב באיזור. שמיר הדגיש, שמדיניותה של הממשלה החדשה, שבהרכבתה הוא עסוק כעת, לא תשתנה מבחינת יחסיה הבין־לאומיים של ישראל ולא תשנה את יחסה לתהליך השלום, הנשענת על אותם יסודות כבעבר.

ראשי יש"ע מכינים רשימה של טענות לרמטכ"ל היום

מאת אריאל ברקמה, סופר 'דבר'

הרמטכ"ל, רא"ל דן שומרון ואלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע, ייפגשו היום עם ראשי יש"ע בעקבות הפיגוע באוטובוס הדמים ביריחו שבו נספו רחל וייס ושלושת ילדיה. לסופר 'דבר' נמסר כי אחדים מראשי יש"ע מתכוונים לתקוף היום בפגישה את הרמטכ"ל והאלוף מצנע במלים קשות ולהאשימם במחדל שהביא לפיגוע באוטובוס.

אחדים מראשי יש"ע טוענים כי בחודשים האחרונים נזרקו כמאה בקבוקי תבערה במקום שבו נספו רחל וייס ושלושת ילדיה וכי בניגוד לדרישות חיילים באיזור, לא נעקרו עצים ושיחים כמתבקש. ראשי יש"ע מתכוונים לדרוש מהרמטכ"ל עונשי גירוש לאלתר של כל זורק בקבוק תבערה, גם אם הבקבוק החטיא את מטרתו. כמו כן הם מתכוונים לדרוש להגדיל את מספר הבתים שיש להרוס בעקבות פיגועים חבלניים.

בקרב ראשי יש"ע חלוקות הדעות אם להעלות ישובים חדשים לאלתר עוד בתקופת ממשל המעבר וללא אישור ממשלה, או להמתין להחלטת ממשלה. בין הדוגלים בעלייה לאלתר ללא אישור ממשלה קיימת כוונה להכריז כי זוהי עלייה ספונטנית על הקרקע היזומה ע"י גרעיני התיישבות, אך ללא אישור המועצות האזוריות והמזכירות אמנ"ה. בדרך זו הם מבקשים שלא לקחת אחריות על עימות עם הממשלה ומצד שני לעודד דעת קהל להקמת ישובים חדשים לאלתר.

מזכירות אמנ"ה עורכת היום שביתת שבת מול משרד ראש הממשלה עם נציגי 13 גרעינים חדשים המיועדים מטעמה להתיישבות. בכוונת אנשי אמנ"ה לשבת במקום למשך תקופה ארוכה עד שתחליט הממשלה על הקמת הישובים.

רוצחו של הנהג בועז גיל הרגו באקדח שלקח ממנו

(ע). – לווייתו של בועז גיל, נהג המשאית שנרצח, תתקיים היום בשעה 2.30 אחה"צ. הלוויה תצא מבית הוריו שבמושב צופית לבית העלמין במושב. המשטרה ממשיכה בחקירת הרצח.

בינתיים הוברר, שהמנוח נרצח ככל הנראה בירייה מאקדח שהחזיק ברשיון. לא ברור כיצד השתלט הרוצח על אקדחו של בועז גיל. האקדח טרם נמצא.

עד כה לא ברור גם כיצד הצליח הרוצח להכנס לתא הנהג של המשאית, זאת בשל הוראות הבטחון שהיו לנהגים שלא לעצור בדרך ולא לקחת טרמפיסטים בנסיעות מסוג זה.

ייחודה של הנסיעה היתה, שהמנוח הוביל 240 מייבשי כביסה שיובאו על ידי חברת 'אלקטרה' דרך אילת ושהמכס לא שולם עליהם עדיין. שווי המייבשים כרבע מיליון ש"ח, וכיוון ששום מכס לא שולם עליהם יצא המנוח לנסיעה ללא תחנות ביניים בשעת חצות של הלילה. בנסיעות כאלה גם אין מסיעים טרמפיסטים.

עד כה עצרה משטרת מרחב הנגב חשודים אחדים במעורבות בביצוע השוד והרצח, אך פרטים על התפתחות החקירה חסויים.

משאיתו של גיל נמצאה ביום ה' בצהריים ליד מחסום ארז, כשדלת המכולה פרוצה ומכל 240 מייבשי הכביסה שהיו בתוכה נותרו 29 בלבד. עוד ביום ה' מצאה המשטרה מייבשי כביסה משלל שוד המשאית אצל תושבים בעיירה בית להייה. אלה טענו שקנו את המייבשים באותו יום, ובעזרת עדויות של הקונים מנסה המשטרה להגיע אל השודדים.

ביממה הראשונה מאז גילוי המשאית נעצרו לחקירה 12 קוני מייבשים מבית להייה וחלק גדול מ־211 המייבשים שנגנבו מהמכולה כבר אותרו על־ידי המשטרה. ביום ו' נשלחה משאית עם מכולה לרצועת עזה לאסוף מייבשי כביסה שנמצאו בינתיים אצל חשודי המשטרה.

חקירת השוד והרצח נמשכת עתה במשטרת מרחב הנגב ובנפת עזה.

קולות סותרים בתוך שני המחנות קוראים לממשלת אחדות – ונגדה

מאת עליזה ולך, שמעון וייס ויקיר צור, סופרי "דבר"

על אף המאמצים האינטנסיביים להשלים את הרכבת הממשלה הצרה בראשות הליכוד בהקדם, נשמעים קולות הן בליכוד והן בין השותפות לממשלה, המובן מתוך לקואליציה הפוטנציאלית, והעדיף על פני ממשלת אחדות.

בתוך הליכוד יש גורמים בעלי משקל, הממליצים שלא להזדרז במגעים להקמת ממשלה צרה, אלא לנהל אותם כמעט בסחבת, כדי לתת סיכוי לממשלת אחדות עם המערך, אם יבשיל בדיקהבית במפלגת העבודה בכיוון שיאפשר ישיבה משותפת של הליכוד והמערך בממשלה אחת.

לעומת הגורמים הללו, אמר אתמול אריאל שרון, כי ממשלה עם המערך אפשרית בלי רבין ופרס. לדבריו, "במפלגת העבודה יש אנשים יוצאים מהכלל, אבל הצמרת של מפלגת העבודה, האחראית לדרדור מצבנו המדיני ולכישלון בטיפול בנושא הבטחוני, אינה יכולה להיות שותפה בממשלה שנועדה להעלות את קרנה המדינית של ישראל ולטפל, בקדימות עליונה, באינתיפאדה".

חוגים במפד"ל: ממשלה רחבה

הקיבוץ הדתי קיבל ביום ששי החלטה, הקוראת להנהגת המפד"ל לחזור לתפקידה כמעין להקמת ממשלת אחדות. החלטת הקיבוץ הדתי אומרת: "לנוכח האתגרים הבטחוניים־מדיניים והכלכליים־חברתיים, שבפניהם ניצבת המדינה, יש צורך לאומי עליון בהקמת ממשלה רחבה על בסיס ציוני נרחב". לכן תובע הקיבוץ הדתי מהנהגת המפד"ל "לפעול למען הקמת ממשלה כזאת".

יתר על כן, חברים בלשכת המפד"ל, ובראשם ד"ר יוסף בורג, תובעים מהנהגת מפלגתם לא להעמיד את נושא 'חוק מיהו יהודי' כתנאי אולטימטיבי להצטרפות לממשלה. התביעה נועדה אף היא לשרת מאמצים לצרף את המערך לממשלת אחדות. גם תנועת 'בני עקיבא' יצאה ביום ששי בקריאה להנהגת המפד"ל לפעול להקמת ממשלה ציונית רחבה ולא להגרר לתביעות קיצוניות.

הרב שלמה גורן, לשעבר הרב הראשי לישראל, קרא בראיון לטלוויזיה במוצאי־שבת, למפלגות הדתיות לא להפעיל את כל העוצמה כדי להשיג הישגים אלא לנקוט בדרכי נועם. "אני שמח מאד על ההצלחה של המפלגות הדתיות", אמר הרב גורן, "אבל הן חייבות לדעת ללכת בנתיב של 'דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום', כפי שמורה התורה, ולא להפעיל את העוצמה כולה בבת אחת כדי להשיג הישגים".

עצרת מחאה נגד סחטנות דתית

תנועת 'המרכז־שינוי' יוזמת עצרת מחאה נגד הכניעה לסחטנות דתית במוצאי שבת, בכיכר מלכי ישראל בתל־אביב. 'המרכז־שינוי' תפנה לכל המפלגות הציוניות, בכללן הליכוד והמערך, להצטרף לעצרת.

העצרת תהיה שיאו של מבצע נגד כניעה לסחטנות הדתית ובעד שינוי שיטת הבחירות, שתמנע כניעה לסחטנות מיעוט על רוב ותחזק את הקשר בין הנבחר לבוחר. פעילי 'המרכז־שינוי' ייצאו השבוע להחתים את הציבור על עצומה המצדדת בהקמת ממשלה זוגית, של ליכוד־מערך, כדי שזו תיזום שינוי שיטת הבחירות והבחירות הישירות.

התק"ם: לאופוזיציה

מזכירות התק"ם והפורום הפוליטי של התנועה יתכנסו היום לדיון ראשון בתוצאות הבחירות והשפעתן על התנועה הקיבוצית. בדיון לא יתקבלו החלטות אופרטיביות והוא יוקדש בעיקר לשמיעת דו"ח ממזכירי התק"ם ומראשי התנועה שהיו מעורבים במערכת הבחירות.

בכלל, יש בתק"ם נטייה כמעט ברורה לתמוך בהליכה של המערך לאופוזיציה, כדי לשרת משם את המדינה באופן פעיל ולוחם. עם זאת השמיעו כמה פעילים בתק"ם דעה הקוראת לבחון אפשרות להקמת ממשלת אחדות לאומית עם הליכוד, אשר שמיר יעמוד בראשה ואילו פרס ורבין ישרתו בה כשרי האוצר והבטחון. בצמרת התק"ם אין מתלהבים מהרעיון וטוענים כי במציאות כיום, אין הוא מעשי.

בסוף השבוע פרסמו מזכירי התק"ם הודעה שבה נאמר כי בתק"ם עדיין לא נערך דיון רשמי על הבחירות ותוצאותיהן ובשלב זה לא עוסק התק"ם בהערכת התוצאות וניתוח מערכת ההסברה של המערך בבחירות. דובר התק"ם שמעון הלמן אמר אתמול, כי ההודעות שנמסרו בימים האחרונים על־ידי פעילים מרכזיים של התק"ם בעקבות הבחירות, נאמרו באופן אישי ולא על דעת התנועה. באופן לא רשמי, נודע כי המדובר הוא בדעות שהביעו השר יעקב צור וחגי מרום המתייחסות למערכת הבחירות ולהפקת הלקחים ברמה המפלגתית וברמה האישית במערך.

בסוף השבוע [illegible] מסכם של פעילי המערך בעמק ובו השתתפו, בין השאר, ראש עיריית נצרת־עילית מנחם אריאב, חגי מרום מיפעת שנבחר כח"כ, מזכיר מועצת פועלי עפולה יעקב אבימור ופעילים מרכזיים של הקיבוצים ושל המערך בעיירות שבעמק. בדיון הובעה הדעה כי ככל שמדובר בקיבוצים ובעיירות הפיתוח בעמק, שמר המערך על כוחו ואף הגדילו במעט לעומת ירידה משמעותית לליכוד. אנשי עיירות הפיתוח שיבחו את חברי הקיבוצים על הסיוע שהעניקו למטות המערך במגזר העירוני ביום הבחירות.

תנועת העבודה הציונית: לאופוזיציה

המזכירות הארצית של תנועת העבודה הציונית העולמית, קיבלה בסוף השבוע החלטה, הקוראת ליו"ר מפלגת העבודה, שמעון פרס, להפסיק לאלתר את המשא ומתן המכוון עם המפלגות הדתיות ולא להכנס לממשלה בראשות הליכוד.

בישיבת המזכירות של תנועת העבודה הציונית נמתחה ביקורת חריפה על אופן ניהול מערכת הבחירות, תוך הסתרת עקרונות הציונות והסוציאליזם של תנועת העבודה. בין היתר, הפרק על העם היהודי, העלייה והקליטה כלל לא נכלל במצע המפלגה.

יו"ר תנועת העבודה הציונית, יחיאל לקט, אמר כי מפלגת העבודה חייבת לפעול עכשיו לחידוד המסרים שלה מול האחרים, בלי חשבונות ובלי פזילה לכיוונים ההפוכים לעקרונות היסוד שלה. לדבריו, הגוף היחידי בו הצליחה תנועת העבודה לנצח את הליכוד, היא התנועה הציונית והסיבה לכך היתה התוכנית הברורה והמסר החד משמעי לגבי מדיניות השלום, הפלורליזם הדתי והציונות [illegible]

ראשי תנועת העבודה הציונית, שמחה דיניץ, יחיאל לקט, ג'ודי וידצקי, אורי גורדון ועוזי נרקיס, ייצאו בחודש הקרוב למסע הסברה בקהילות היהודיות ברחבי אמריקה, ארה"ב ואירופה. ראשי התנועה הציונית ומנהיגי הקהילות היהודיות בעולם חוששים כי תוצאות הבחירות והחקיקה הדתית הצפויה, יערערו את היחסים בין מדינת ישראל לקהילות היהודיות בעולם.

נמשכים

(המשך מעמוד 1)

אגודת ישראל. דרישה זו עמדה במרכזה של הפגישה בין צוות המשא ומתן הקואליציוני של הליכוד, בראשותו של השר דוד לוי לבין ראשי ש"ס, הרב יצחק פרץ, רפאל פנחסי, הרב עזרן והרב גמליאל.

בפגישה הבהירו ראשי ש"ס שאין הם דורשים את העברת חוק "מיהו יהודי", אך הם עומדים על קבלתו של חוק ההסמכה ברשויות המקומיות וחוק ההמרה, אשר יתן בידי הרבנות הראשית את הסמכות הבלעדית לאישור גיורים. בנושא חלוקת התיקים, ש"ס מבקשת שר אחד שיהיה ממונה על תיקי הפנים והדתות ותיק נוסף – שיכון ובינוי. בפגישה הוחלט על הקמת צוותי עבודה, שיבדקו וילבנו את הנושאים השונים. ראשי ש"ס לא התחייבו עדיין להמליץ בפני הנשיא להטיל על יצחק שמיר להרכיב את הממשלה.

היום יפגש צוות המשא ומתן הקואליציוני של הליכוד עם נציגי אגודת ישראל ודגל התורה וישמע מהם את תביעותיהם ודרישותיהם המפורטות מההסכם הקואליציוני. ראשי אגודת ישראל, שבעבר הסתפקו בישיבה בקואליציה ללא תפקידי שרים, כבר רמזו שהפעם הם עשויים לבקש גם ייצוג בממשלה. ראשי "דגל התורה" רמזו אף הם שיתכן ויהיו מעוניינים בתיק החינוך.

המערך מתעורר מבישת שיש

במוצאי־שבת התחזקה במערך התחושה, שיש אפשרות להקמת קואליציה צרה בראשותו. חוגים בש"ס נתנו סימנים להעדפתם את המערך על פני הליכוד, בטענה, שהמערך אמין יותר בכיבוד התחייבויות.

גם במפלגת העבודה התעוררו אמש הקולות התובעים המשך המשא־ומתן עם המפלגות הדתיות־חרדיות. מאז הבחירות נשמע עד כה רק קולם של החוגים והאישים, שקראו לראשי המערך להפסיק את המגעים עם החרדיות־דתיות ולהשלים עם ההליכה לאופוזיציה. אמש נתנו אישים ביטוי למגמה ההפוכה. הבולט ביניהם היה שר הבטחון, יצחק רבין.

התזה של רבין היא, שמפלגת העבודה אינה צריכה להרים ידיים, כי יש לה מרחב תמרון. "קואליציה ימנית־דתית תביא למדינה דברים חמורים ואין לנו מדינה רזרבית", אמר רבין בראיון לטלוויזיה. "בראיית האחריות הלאומית אני לא שולל, לאחר מיצוי האפשרות להקים ממשלה בראשותנו, גם ממשלה רחבה בתנאים מסויימים, שיאפשרו לנו להשיג את יעדינו העיקריים בתחום המדיני־בטחוני".

פרקליט פולארד: אלמלא הודה הוא לא היה מקבל מאסר עולם

מאת נתן רועי, סופר 'דבר'

אילו ג'ונתן פולארד לא היה מודה בעבירות שיוחסו לו הוא לא היה נידון למאסר עולם, אמר ביום שישי פרופסור אלן דרשוביץ, פרקליטו של ג'ונתן פולארד, במסיבת עתונאים בתל־אביב.

במסיבת העתונאים שהתקיימה לרגל צאת הספר 'סיפורו של מרגל' (הוצאת צ'ריקובר) אמר דרשוביץ כי אילו פולארד לא היה מודה באשמה קרוב לוודאי שהיה מקבל עונש קל בהרבה וזאת בין השאר מאחר שהשלטונות בארה"ב לא היו מוכנים לחשוף פרטים בבית המשפט והם היו מוכנים לקצר את הדיון ולהקל בדין.

הוא אמר כי בחודש ינואר הקרוב ידון בית המשפט המחוזי בוואשינגטון בהרכב של שלושה שופטים בבקשה לקצר תקופת עונשה של אן ולשחררה. לגבי ג'ונתן הוא אמר כי הוא חושש שיישאר עד שארית ימיו בכלא אם לא יקבל חנינה, או שמשפטו ייפתח מחדש.

ספרו של ברנרד הנדרסון 'סיפורו של מרגל' על פרשת פולארד בתרגום עברי יראה אור בראשית השבוע הקרוב בהוצאת "צ'ריקובר־מוציאים לאור". למהדורה העברית של הספר נוספה הקדמה מקיפה ומעודכנת מאת אמנון דרור, המתארת את ההתארגנות הציבורית בארץ ובחו"ל ושיחות עם אן וג'ונתן פולארד בבתי כלאם וגילויים שונים הקשורים לפרשה. הספר, שהופיע בראשית השנה בארה"ב כולל תזכירים, מכתבים ומסמכים שהוגשו על ידי אישים שונים לבית המשפט, ביוגרפיות של אן ושל ג'ונתן פולארד ותזכיר המפרט את הבקשה להקלה בעונש ותאור נסיבות המאסר.

בספר ישנה התייחסות להבטים המשפטיים של הפרשה ומשמעות אפשרות שהמשפט ייפתח מחדש. הספר מוסר את גרסתו של ג'ונתן לגבי המניעים והמוטיבציה למאסר בשהוא שולל מכל וכל פרסומים שליליים שונים בנושא זה.

25 נפצעו בתקריות

(המשך מעמוד 1)

אחרי הפיגוע בו נשרפו למוות רחל וייס ושלושת ילדיה. מקור צבאי הגיב אמש כי הנושא נבדק. כן נהרס בטעות בית בכפר ביתא לאחר התקרית עם ילדי המתנחלים.

המדובר בביתו של עבד אל־רחים מאמן תקרורי, בן 67, שאחד מבני משפחתו בשם יונס נעצר כחשוד בעקבות הפיגוע. לאחר המעצר נהרס הבית. לדברי המקורות הערביים שוחרר יונס ביום ששי לאחר שהוברר כי אין לו חלק במעשה.

בקבוק תבערה הושלך בכביש חוצה שומרון

בקבוק תבערה הושלך אמש לעבר מכונית ישראלית שנסעה בכביש חוצה שומרון, לכיוון הישוב אורנית. בן ציון ונירה עברי, תושבי תל־אביב, נסעו בשעה 6 בערב לבקר את בנם המתגורר בישוב אורנית. תוך כדי נסיעתם בכביש חוצה שומרון – מרחק 3 ק"מ מכפר קאסם – נזרק לעברם בקבוק תבערה, אשר לא פגע ברכבם.

סיור צה"ל שהגיע למקום האירוע, מצא רסיסי בקבוק וכתם נפט על הכביש. אולם לא נמצאו סימנים נוספים שיצביעו על מקור זריקת הבקבוק וכן על מקור הזורקים. החקירה נמשכת.

פורסם נוסח הכרזת העצמאות הפלשתינית

נוסח משוער של הצהרת העצמאות הפלשתינית, שאמורה להתקבל במועצת אש"ף באלג'יר נלקחה ככל הנראה ממקורות עתונות ערבית במפרץ ופורסמה בסוף השבוע שעבר ב'מעריב' ובעיתון 'אל־פאג'ר' וזה תכנה:

"1. אנו, העם הפלשתיני, המיוצג במועצה הלאומית הפלשתינית מכריזים בזה על הקמתה של מדינת פלשתין, שבירתה אל־קודס, על האדמה הפלשתינית, וזאת על בסיס הזכות הטבעית לעם הפלשתיני להיות במולדתו ובהסתמך על החלטת האו"ם מספר 181 משנת 1947.

2. ארגון השחרור הפלשתיני (אש"ף) הוא הנציג החוקי היחיד לעם הפלשתיני, בהתאם להחלטות הפסגות הערביות והאיסלאמיות ובמיוחד פסגת פאס.

3. ארגון השחרור הפלשתיני דורש ממדינות ערב האחיות ומדינות הידידותיות והארצות האירופיות, ובמיוחד שתי המעצמות הגדולות, לפעול ליישום החלטות האו"ם הנוגעות לבעייה הפלשתינית וכן ליישם את הסכמי לנוע.

4. המועצה הלאומית הפלשתינית מכריזה על העצמאות הלאומית הפלשתינית תוך הדגשה, שהדרך היחידה להגיע ליישוב הסכסוך, תכלול יישום ההחלטות הבין־לאומיות על־ידי כינוס של ועידה בין־לאומית פעילה בהשתתפות ארגון השחרור הפלשתיני באורח שווה לכל צדדי הסכסוך האחרים".

מכוניתו של הרב עמיטל נרגמה ושמשתה נופצה

מכוניתו של הרב עמיטל, ראש תנועת מימ"ד, נרגמה ביום ששי אחר הצהריים בגוש עציון ושמשתה נופצה.

ביום ששי, סמוך לשעה שלוש, נסע הרב יהודה עמיטל עם אשתו לישיבת הר־עציון שהוא עומד בראשה, כדי לעשות בה את השבת. ליד בריכות שלמה, אחרי מחנה הפליטים דהיישה, נרגמה המכונית באבן ושמשתה נופצה. הרב עמיטל אמר לסופר 'דבר' כי למזלו היתה מכוניתו מוגנת בציפוי פלסטיק ולכן האבן חדרה בעוצמה חלשה אל תוך המכונית אך הוא ואשתו לא נפגעו.

דבר DAVAR دافار
מאוחד עם למרחב

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת: ד"ר יורם פרי

המו"ל "דבר" בע"מ
מודפס בדפוס דבר בע"מ

המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
298032, 281860, 286156

שנויים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאויה קומה ב'
טלפון 242203, ת.ד. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, ת.ד 33104

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

תל אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 2
סדרה ב': הערב 6.11.88
סדרה ג': יום ב' 7.11.88
סדרה ד': יום ד' 9.11.88
סדרה ה': יום ה' 10.11.88
קורט זנדרלינג מנצח
ויקטוריה מולובה כנרת
התכנית:
בטהובן – הפתיחה "קוריולאן"
שוסטקוביץ' – קונצ'רטו לכנור מס' 1
בטהובן – סימפוניה מס' 6 "הפסטוראלית"

תל אביב, היכל התרבות, 5 אחה"צ
קונצרט לנוער מס' 1
יום ג' 8.11.88
קורט זנדרלינג מנצח
צבי אבני מנחה
התכנית:
בטהובן – סימפוניה מס' 6 "הפסטוראלית"

תל אביב, היכל התרבות 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 2
סדרה ה': מוצ"ש 12.11.88
סדרה ו': יום א' 13.11.88
סדרה ז': מוצ"ש 19.11.88
קורט זנדרלינג מנצח
פיטר פרנקל פסנתרן
התכנית:
בטהובן – הפתיחה "קוריולאן"
ברטוק – קונצ'רטו מס' 3 לפסנתר
בטהובן – סימפוניה מס' 6 "הפסטוראלית"

חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 1
סדרה ד': יום ב' 14.11.88
קורט זנדרלינג מנצח
פיטר פרנקל פסנתרן
התכנית כמו בת"א סדרות ו'–ח'

חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 2
סדרה א': יום ב' 15.11.88
סדרה ב': יום ד' 16.11.88
סדרה ג': יום ה' 17.11.88
קורט זנדרלינג מנצח
פיטר פרנקל פסנתרן
התכנית כמו בת"א סדרות ו'–ח'

להזכירכם, הפגישות עם הנהלת התזמורת יתקיימו לפני הקונצרט בסדרה שלכם באולם היכל התרבות משעה 18.45 ועד 19.45.

קבלת מודעות 24 שעות בדחוף
מודעות
משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל־
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דחוף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

דבר

3 משחקים של תיקו אפס
4 המובילות לא כבשו שערים
8 שערים בלבד בשי־שבת

ניתוח שלאחר מחזור

מאיר נמני, מאמן הפועל בת־ים:

המחזור של צפרירים

המחזור השמיני בליגה הלאומית שייך לצפרירים חולון. אותי הניצחון על מוליכת הטבלה מכבי נתניה בכלל לא מפתיע. הפירות שקוטפים בקבוצה זו השנה הם תוצאה של ההשקעה בשנה שעברה כאשר אני אימנתי את הקבוצה. הוכח כי מקומה של הקבוצה בצמרת ויש לקבוצה הזו המשכיות. לדעתי, עם חומר השחקנים בקבוצה היא יכולה להשתלב בצמרת ואפילו להיאבק על תואר האליפות.

אני חייב לאמור מלה על מכבי ת"א. שיחקתי בקבוצה והייתי אמור בתחילת העונה לאמן אותה. כואב לי מה שקורה שם. לדעתי העובדה שהקבוצה נמצאת בתחתית אחרי הפסד נוסף להפועל פ"ת רק מוכיחה שיש דברים שחייבים לעשות בקבוצה ושאי־אפשר לטאטא אותם מתחת לשטיח. קיימת בקבוצה בעיה חברתית ולא עושים את הנדרש. העניין מדי רציני מכדי שאפשר להתייחס אליו בתקשורת. אני מאמין שמכבי ממשיכים לשרוד.

מה שקרה במחזור השמיני הוא המשך למחזור השביעי. הביטוי: מיעוט בשערים. זה מצביע על הרצון לאגור נקודות. ע"י הקבוצות המבקשות לברוח מאיזור התחתית. בתחתית יש קבוצות עם "שם" כמו מכבי ת"א, בני יהודה, הפועל כפר־סבא. צריכים לעשות בקבוצות הללו אולי שינוי אחד ואז יבואו גם הניצחונות. אולי בחלק מהקבוצות הללו חיים עדיין את העבר ועד שיזכרו בכך זה יכול להיות כבר מאוחר.

בצמרת אפשר לראות שמכבי נתניה וביתר ת"א נותנות את הטון. גם באר שבע ופתח תקוה נמצאות היטב בתמונת הצמרת. אותי לא מפתיעה ביתר ת"א שעשתה זינוק טוב לצמרת בשל שינויים שנעשו בה לפני תחילת הליגה והכנה נכונה ע"י המאמן.

שמואל קליגר

היו"ר דני לאופר מכחס את מכבי ת"א:

● השנה אנחנו קבוצת תחתית
● עונשים ועריפות רק יזיקו
● יש לנו שמות גדולים ללא כיסוי

מאת מאיר לוי

לאחר המשחק בפ"ת צרו עשרות אוהדים מתוסכלים של מכבי ת"א על ההנהלה ודרשו עונשים ועריפת ראשים. תחת הלחץ הכבד שמר היו"ר דני לאופר על קור רוח ואמר: "הקהל, האוהדים והעיתונאים צריכים להבין שהשנה אנחנו קבוצת תחתית ועם המצב הזה בצורך לעבוד. לא יהיו עריפות ראשים ולא עונשים, כי דבר כזה לא יועיל אלא רק יזיק. שכולם יבינו את זה טוב לראש. יש לנו שמות גדולים ללא כיסוי. מכבי ת"א זה שם, אבל על המגרש השחקנים משחקים ולא השם".

נבחרת המחזור

אריה חביב (בית"ר ת"א)

ישי בן־חמו (באר־שבע) · אפרים דוידי (באר־שבע)

ירון פרסלני (בית"ר ת"א) · שלמה אילה (באר־שבע) · אלי מחפוד (הפועל פ"ת)

ראובן עטר (מכבי חיפה) · מרקו בן־ברוך (צפרירים) · מייקל יפה (כפר־סבא)

רונן הלל (צפרירים) · ניר לוין (הפועל פ"ת)

מכבי ת"א – שמשון ת"א
בית"ר ת"א – הפועל פ"ת
מכבי נתניה – מכבי חיפה
באר שבע – כפר סבא
הפועל טבריה – בית"ר י־ם
הפועל י־ם – צפרירים
הפועל ת"א – בני־יהודה

אפרים דוידי, בלמה הוותיק של הפועל באר־שבע, קיבל תיאבון בעקבות זימונו המחודש לסגל הלאומי. אתמול הפגין יכולת גבוהה ביותר. לצידו של הבלם הבין־לאומי האחר של קבוצתו, שלמה אילה. לשני הבלמים היתה סיבה נוספת להתאמץ: מולם ניצבה התקפתה המסוכנת של בית"ר י־ם ומאחוריהם ניצב השוער בן ה־17.5, אסי רחמים, בהופעת בכורה בלאומית.

מאלמוניות לגבורה. השוער הצעיר של באר־שבע, אסי רחמים, שיחק לראשונה בחייו בליגה הלאומית. גם הכוכב הירושלמי מלמיליאן לא הצליח להכניעו (צילום: א. קנפר)

שמעון ביטון (מס. 12), האיש שהבקיע את שער הנצחון לרשת בית"ר י־ם, במאבק עם הבלם אשש (צילום: א. קנפר)

צפרירים חולון – מכבי נתניה 0:2

הפסד ראשון למכבי נתניה

מאת מנחם בלום

הפועל צפרירים חולון ממשיכה להכות בביתה. ביום שישי הנחילה הפסד ראשון העונה למובילת הטבלה, מכבי נתניה.

היה זה מאמנה הקודם של נתניה, זאביק זלצר, המדריך ביום את החולונים, שללא שום סנטימנטים השתמש במידע האישי שלו על שחקני נתניה והכשיל אותם לראשונה העונה. למרות ההפסד נותרה נתניה בראש הטבלה, אך המילים החמות צריכות להיות מכוונות הפעם לחולונים.

אלה פתחו את העונה בצליעה ומאז נקראו לדגל הלאומי שניים משחקניהם, מרקו בן־ברוך ושימי מכלוף, הם החלו לשחק כקבוצת צמרת. חולון פתחה את המשחק בסערה וכבר בדקה ה־5 שכן הכדור ברשת הנתנייתית. מי אם לא מרקו בן־ברוך, שנגח מדוייק לעבר ליאון פנסו וזה המשיך בבעיטה מקרוב לרשת.

בהמשך התאזן במקצת המשחק, אך החולונים היו יותר מסוכנים. שחקני נתניה לא הצליחו ליצור מצבים מסוכנים במיוחד ליד שערו של ביטון.

בדקה ה־84 נסתם סופית הגולל על תקוות נתניה להשוות. רונן הלל קלט כדור מעונשין ששלח שקרוקה ובבעיטה מתוך הרחבה לרשת העליונה קבע את התוצאה הסופית.

כוכב המחזור, בלם באר־שבע, אפרים דוידי, במאבק עם הירושלמים אבי כהן (מימין) ואלי יאני המנקה (צילום: א. קנפר)

הפועל פ"ת – מכבי ת"א 1:2

זה משחק רב־שערים

מאת מאיר לוי

הפועל פ"ת חזרה לדרך המובילה לפיסגה, לאחר נצחון ביתי צודק על מכבי ת"א, שהושג משער נצחון נדיר ביופיו מרגלי גיל סאבו במחצית השניה.

לפי כושרה הנוכחי, אין פלא שמכבי ת"א מדרדרת את הקו האדום. זו קבוצת תחתית מבוהלת ומבולבלת לכל דבר (גם לפי דברי היו"ר, ראה מסגרת). רק שינוי משמעותי יחולל את המהפך בקבוצה.

אתמול, ביכולת בינונית והרכב חסר, הצליחה הפועל פ"ת לנצח ואילמלא החטאות מסמרות שיער של חלוציה, היתה התוצאה גבוהה בהרבה. למרות משחקה הפושר רשמה פ"ת שני שערים יפהפיים, המועמדים לתואר "שער העונה".

סמוך לשריקה להפסקה הגביה מחפוד כדור עונשין. לוין, שהוזנח לרגע ע"י שומרו החלש, אבי כהן, קלט בחזהו ושלח כדור מתוחכם מעל מרקוס שיצא לקראתו. 0:1.

לפני שער הנצחון הספיק בני טבק להשוות, לאחר שרחק מקרוב כדור שנבעט בתחקה מרגלי שחר בראל. ואז, באה הדקה ה־64. סאבו קיבל כדור במרכז המגרש, התקדם ומ־25 מ' שיגר "טיל מונחה" אל בין הזיבורים. שווה 3 נקודות.

בדקה ה־88 הורחק מהשדה המגן הת"א, ענבר מוספי, בעוון 2 צהובים.

ליגה עלית לנוער:

בני־יהודה – הפועל פתח־תקוה 1:1; הפועל ת"א – מכבי יפו 1:1; הפועל ירושלים – מכבי פ"ת 0:1; מכבי חיפה – מכבי נתניה 0:3; גדנ"ע ת"א – הפועל כפ"ס 2:3; הפועל עכו – הפועל אשדוד 1:1; מכבי ת"א – בית"ר ירושלים 1:2; הפועל באר־שבע – הפועל חיפה 0:2.

שמחת מנצחים. שחקני צפרירים חולונים מניפים ידיים אל קהל אוהדיהם בסיום הנצחון על מכבי נתניה 0:2 (צילום: א. קנפר)

1.	כפר סבא – הפועל ת"א	x
2.	בני־יהודה – הפועל י־ם	x
3.	צפרירים – מכבי נתניה	1
4.	מכ. חיפה – בית"ר ת"א	x
5.	הפועל פ"ת – מכבי ת"א	1
6.	שמשון ת"א – טבריה	1
7.	בית"ר י־ם – באר שבע	2
8.	הדרה – בית"ר רמלה	x
9.	מכבי יפו – יבנה	1
10.	ב. טמרה – מכבי פ"ת	1
11.	הפ. ר"ג – הפ. חיפה	1
12.	בית"ר נתניה – עמידר	1
13.	שעריים – הפ. בת־ים	x
14.	הפועל לוד – יהוד	1

1. אלי בן־ראמי (בית"ר ת"א) 4
". ניר לוין (הפו. פתח־תקוה) 4
–. יגאל מנחם (מכבי נתניה) 4

מכבי חיפה – בית"ר ת"א 0:0

כמה אפשר להחטיא

מאת יצחק ציבין

משחק הצמרת בין מכבי חיפה לבית"ר ת"א נסתיים, אמנם, בתיקו עקר משערים, אבל, לשם שינוי, היה זה תיקו מרתק ומעניין. שתי הקבוצות הציגו כדורגל התקפי מהנה, שהסביר מדוע הן ממוקמות בצמרת הטבלה.

מכבי חיפה היתה יותר תוקפנית וככל שקרבו מחוגי השעון לסיום המשחק עשו הבית"רים רושם שהם מרוצים מהתוצאה וגוננו עליה במרץ. לחזור עם תיקו מחיפה זה לא רע.

לחיפה היו ארבעה מצבי הבקעה קורצים. דקה 7: צדוק מלכה קולט מסירה מארמלי, אך מול שער ריק שולח לשחקים. בדקה ה־17 הזדמנות, מנגד, לניסן כהן, שפריץ יפה אך סיים רע. 21: חביב הודף בזינוק כדור מסוכן של ירון גבעול. 76: עטר מגביה לארמלי, שנוגח מקרוב לקרקע ולחוץ. 90: סמוך לשריקת הסיום הגביה קלינגר כדור קרן וגולדר המחליף החטיא משני מטרים.

בחיפה בלטו שני הקשרים קלינגר (נמרץ וחיוני) ועטר (צעיר וטכני) ואילו בבית"ר בלטו השוער חביב והבלם פרסלני, ששיחק למעשה מול קבוצת האם שלו.

הציון המרכזי

אבוחצירא וה"באבאסאלי" במשחק השבת בבלומפילד

מאת שמואל קליגר

הבחירות לכנסת אולי כבר נגמרו אבל ביפו המשיכו 7,000 צופים להצביע בעד בלומפילד. כדורגל גדול אולי לא היה שם, אבל האוהדים ביציעים שמרו על המוראל הספורטיבי והביאונו לפרצי צחוק כשתרגמו את תוצאות הבחירות לשפת הכדורגל.

ביפול, למשל, 'עבינה' משל אוהד טבריני. ומעשה שהיה כך היה: במשחק המוקדם של הפועל טבריה מול שמשון החליף המאמן דרור בר־נור את אבוחצירה הרכיב במקומו שחקן אלמוני העונה לשם יונה באליס.

הכרוז קרא בקול גדול בשם היוצא ובשם הנכנס ואנו מבקשים מהאוהדים הטבריניים לחזור על השם, רק כדי להיות בטוחים. עד שבא אותו אוהד טבריני והסיר את כל הספיקות: "אבוחצירה בחוץ, באבאסאלי בפנים...". ועכשיו הכל כבר היה ברור.

בשמעת לפתע קריאה לגדעון דמתי בן ה־38 וותיק השחקנים בליגה להצטרף לרשימת הגימלאים (כדי לאפשר להם לעבור את אחוז החסימה). אבל לא דמתי כי ייבהל מגילה. הוא מסר לאבינועם עובדיה וזה היה ל־0:1 והמשך כבר ידוע.

אחר־כך הגיעו האוהדים של בית"ר ירושלים. בהמוניהם. ונגבת השוער אסי רחמים בן־ה־17 הניצב במקום השלישי ברשימת שוערי ב"ש החלו לשיר ביציעים על פי הבעיטה המגבית של הליכוד. וכך זה נשמע: "אני אתן לבית"ר את הקול. רק בית"ר יכול". בעוד רושמים את מילות השיר הוא נקטע כבר בבית הראשון. ביטון שמעון עם על השער כמו פרס דורסני וקבע את התוצאה המהממת 0:1. וזה כבר היה לניצחון הפרטי של שמעון שהחזיר את הבית"רים ביציעים מהשירים המוכרים למציאות הפרוזאית.

הסוף היה מוכר: מלמיליאן וחבריו ניסו שוב ושוב לסחוט את שערו של האלמוני אסי רחמים שקבע בנסיבות מעוררות התפעלות והערכה כי בית"ר כבר לא כל כך יכול. אפילו שאוהדיו עדיין מצביעים עבורו ביציעים. ולעומת זה, החבר שמעון, כולו אדום, הצליח סוף־סוף להחזיר למציאות האפורה.

כפר־סבא – הפועל ת"א 0:0

איך להבריח צופים

מאת חיים לוי

זוכרים שרק לפני שנה זה היה משחק צמרת מרתק? האלופה, הפועל ת"א, מתארחת באיצטדיון החדש של הפועל כפר־סבא. אתמול, אפילו ציפיות גבוהות לא היו לנו, כך, שלא כל־כך התאכזבנו מהרמה. אך, קיוינו ליותר לזימה. המקומיים שלטו במרכז השדה, ובעיקר במחצית השניה, כשהגבירו את הקצב וביקשו להשיג שער ניצחון. אך, מבחינת ההזדמנויות וההחטאות היה זה קרב שקול למדי.

10: החטאה גדולה של יצחק מימוני. 45: מדרים לאנו הדרך מצא עצמו מול שער השוף, אך בעט מעל המשקוף. בפתיחת המחצית השניה לחצה כפר־סבא ויפה הוציא מקרוב. 61: הזדמנות מבוזבזת של נוהר. 75: שב לאנו פורץ ושמיר הודף היטב.

שמשון ת"א – הפועל טבריה 0:2

מפלס הכנרת בירידה

מאת שמואל קליגר

הפועל טבריה באה לבלומפילד עם מעט אוהדים צבעוניים ביציעים, שיחקה בנאיביות, ראתה כיצד השמשונים מבקיעים צמד שערים לאחר ההפסקה וחזרה לכינרת תוך שהיא משאירה את הרושם שבעצם, שום אסון לא קרה והחיים נמשכים אחרי הפסד נוסף, ככלות הכל.

כך הפקירו הטבריאנים את כל הירידה לשמשונים. דקה 55: אבינועם עובדיה משתלט על כדור 17 מ' מהשער ובועט שטוח כדי לקבוע 0:1. דקה 84: שלמה אודי שכמה דקות קודם לכן נכנס למיגרש פורץ לבדו ומול השוער אלטר שהגיע לחסמו בעט לרשת 0:2. ועכשיו בוודאי שואלות הלאומיות האחרות המשודעות לנקודות: מתי משחקים נגד טבריה

הפועל באר־שבע – בית"ר ירושלים 0:1

באר־שבע: שוער ללא רחמים

מאת שמואל קליגר

הפועל ב"ש הגיעה אתמול לבלומפילד כשכל הסקרים אינם מחמיאים. ומה הפלא, עם שוער השלישי אסי רחמים שנקרא לדגל בגלל פציעת שני השוערים הראשים שאלו הכל מה תהיה התוצאה לזכות בית"ר ירושלים. את שמעון ביטון חלוץ ב"ש לא עניינו הסקרים. בבעיטה משכנעת בפתיחת המשחק התיר את כל הקופה לב"ש. 0:1

יאמרו המתרצים והמתנצלים מה התוכמה, הרי שלמה שירזי היה פצוע וחסר לבית"ר. ישיבו לו הירדנים שגם ב"ש סבלה מהעדרו של יוסי שושני ומעל הכל מהעדרו של השוער הקבוע אבי ליברמן ובכל זאת קצרה את כל הפירות.

יאמרו אוהדי בית"ר ירושלים שיזמו ושלטו במשחק ברוב הזמן וישיבו להם אוהדי ב"ש שמשחק נבחן בשערים וגם בהזדמנויות להבקיע וגם באלה היו לאורחים יתרון מבריע.

הציצים קיבלו בתרומה את שערו של שמעון ביטון שבעט כבר בדקה השביעית מעמדה אלכסונית בכדור שהכביע את השוער הלאומי בוני גינצבורג. משוער בעל רקורד כזה ניתן היה לצפות שיעשה למניעת השער הזה.

הבית"רים הגיבו בבעיטות מרחוק לעבר השוער המחליף שבמחצית הראשונה היה מאוד הססני ועורר את הרושם שלא יוכל לעמוד במעמסה לאורך זמן.

הצלה מרהיבה של השוער הצעיר בן ה־17 בדקה ה־44 כשהדף נגיחה מסוכנת של אלי יאני (44) נתנה את האות לשיפור ניכר ביכולתו ובבטחונו העצמי לאחר ההפסקה ושוב לא היתה לאורחים שום בעיה של שער.

נהפך הוא: הב"ש ניצלו היטב את "העליונים" של הבית"רים שניסו איש־איש בדרכו להציל את המולדת. תוך שהסתמכו על הגנה מעולה בראשות אפרים דוידי המצטיין ושלמה אילה מתגבורות התפנו האורחים לביצוע גיחות מסוכנות של התקפות מתפרצות שבכל אחת היתה מסוכנת מקודמתה וכך לא התפלאנו שהניצחון היה יותר מלא ברישומים על כמעט 0:2 לזכות ב"ש מאשר 1:1. בדקה ה־72 ניצבה בפני אורי מלמיליאן הזדמנות מצויינת להשוות אך החמיץ. צרפתי חיקה את מלמיליאן כמה דקות מאוחר יותר. אך גם גם 0:1 בחוץ – ניצחון החוץ היחיד של המחזור היה מספק ואפילו הרבה יותר מזה.

בני־יהודה – הפועל י"ם 0:0

משחק שכונתי בשכונה

מאת ספי סופר

אפשר היה לבוא אתמול לשכונת התקוה אחרי הדקה ה־80. עד אז התנהל משחק רדום ומשעמם, שלא במקרה היה גם עקר משערים. לשתי הקבוצות לא ניתנו עד אז הזדמנויות הבקעה.

בעיקר איכזבו הירושלמים, שהתבססו על מיגננה צפופה ויציאה להתקפות מתפרצות, הפעם היו בלתי מדוייקות ובלתי מסוכנות. בני־יהודה חסרה את אלי וייצמן, דוד סלמן ודוד גורדנה הפצועים ובמחצית הראשונה איבדה עוד שני פצועים: משה עלו ואייל חיים.

התקפה מסוכנת ראשונה לבני־יהודה בדקה ה־83: קוסטיקה מסיים בנגיחה למשקוף. דקתיים אח"כ: יחזקאלי פרץ לבדו מול אסיאג, אך בעט חלש והשוער קלט. עוד דקתיים: שירזי בעט מ־16 מ' וג'רבי הדף למשקוף.

בזה נסתיים הצד הספורטיבי במשחק. דקה 90: ירון אריב התווכח בקולניות עם השופט, אך ספג צהוב שני הורחק מהשדה.

צפרירים 2 (1) / מכ. נתניה 0 (0)	מכבי חיפה 0 / בית"ר ת"א 0	כפר־סבא 0 / הפועל ת"א 0	הפועל פ"ת 2 (1) / מכבי ת"א 1 (0)
ציון המשחק: 6; המצטיין: רונן הלל; המאכזב: רונן גבאי; שופט: יצחק בן־יצחק; צופים: 4000; איצטדיון: חולון	ציון משחק: 6; המצטיין: ראובן עטר; המאכזב: צדוק מלכה; שופט: רחמים דיבצ'י; צופים: 6000; איצטדיון: קרית־אליעזר	ציון משחק: 5; המצטיין: מייקל יפה; המאכזב: אלי כהן; שופט: עובדיה בן־יצחק; צופים: 3000; איצטדיון: כפר־סבא	● ניר לוין (45), גיל סאבו (64); ● בני טבק (56); ציון משחק: 5; המצטיין: אלי מחפוד; המאכזב: אבי כהן; שופט: צבי שריר; צופים: 2500; איצטדיון: פתח־תקוה
★ צפרירים חולון: ביטון 6; זיתוני 6, יעקובי 5, אלי כהן 6, מכלוף 6; אהרונוב 5, פרחן 5, פנסו 6, דמתי 5, בן־ברוך 6; ר. הלל 7, שקרוקה 5. ★ מכבי נתניה: בלדב 5; ש. מנחם 5, בר 5, דראפיץ 5, קרן 4 (עזריה: גואטה 4), רוני לוי 5, עינזי 5, גבאי 4 (מקרא: י. מנחם 5), דיידיס 5.	★ מכבי חיפה: אנטמן 5; אהרוני 5, דוד לוי 6, קרמר 5, בלבול 5: אבוקסיס 5 (א. מרדכי), עטר 7, קלינגר 6: ארמלי 5, צ. מלכה 4 (גולדר 5). ★ בית"ר ת"א: חביב 7; אופנהיים 5, עמר 5, פרסלני 7, סודס 5 (איזמירלי 5); ניסן כהן 6, נסים כהן 6, מאיה 5, בן־ראמי 6; תגר 5 (אודי 5), ירון כהן 6.	★ הפועל כפר־סבא: שמיר 5; בן דיין 5, סימון 6, רבינוביץ 5, הלל 5: פלבר 5, יפה 7, מימוני 5, סמבל 4: מוהרד 4 (סלקמר), נוהר 5. ★ הפועל ת"א: טליאס 5; הרשליקוביץ 5, קרביאן 5, סגל 5, ארמה 5: אקוניו 6 (אבוקסיס), מוסה 5, אלי כהן 4, סיני 6: ר. שמואל 4 (לנראו), לאנו 6.	★ הפועל פ"ת: רפי כהן 5; גיא לוי 5, אלון 5, דוד לוי 4, קושווילי 5: קייסי 5, מחפוד 6, סאבו 5, אליה 6: בראון 5 (בוליקן), לוין 6. ★ מכבי ת"א: מרכוס 5: מוספי הורחק, אבי כהן 4, שמעונוב 5, שאול כהן 4 (טריסה: גולדברג 5), צרפתי 4, לולו 4: דריקס 4 (מליקה 6), טבק 5, בראל 4.

שמשון 2 (0) / טבריה 0 (0)	באר שבע 1 (1) / בית"ר י"ם 0 (0)	בני־יהודה 0 / הפועל י"ם 0
● אבינועם עובדיה (55), שלמה אודי (84); ציון המשחק: 5; המצטיין: אבי חורד; המאכזב: ברוך ממן; שופט: יעקב שיינר; צופים: 300; איצטדיון: בלומפילד	● שמעון ביטון (7); ציון המשחק: 6; המצטיין: אפרים דוידי; המאכזב: בוני גינצבורג; שופט: אריה פרוסט; צופים: 7000; איצטדיון: בלומפילד	ציון המשחק: 4; המצטיין: יהודה עמר; המאכזב: תמיר בן־חיים; שופט: דאוד סוהיל; צופים: 1500; איצטדיון: שכונת התקוה
★ שמשון ת"א: חורד 6; יגאל הלל 5, שוקרון 4 (מזוז 6), ברדה 6, שמעונוב 5: אורי כהן 5, דהרי 5, מזרחי 5, עובדיה 6: דמתי 5 (י. אודי), ש. לוי 4. ★ הפועל טבריה: אלטר 5; שינג 5, י. אודרי 5, אייל דן 5, אבוטבול 4: אבוחצירא 4 (באליס), יעקב לוי 6, ממן 4, עשוד 5, עמור 5: מכבס 6.	★ הפועל באר־שבע: אסי רחמים 6; בן־חמו 6, דוידי 7, אילוז 7, גונן 6: אלימלך 5, צרפתי 6, עוזן 6, ועקנין 5: אוחנה 5 (אפריאט 6), ביטון 6. ★ בית"ר ירושלים: גינצבורג 5: אבי כהן 6, אוזלאי 5, אשש 5, קיוס 5 (נהורלולו): בן־הרוש 5, ברסלוט 5, ס. מלכה 4 (שוורץ 5), מלמיליאן 5: רוזמן 6, יאני 5.	★ בני־יהודה: אסיאג 5; מליחי 4, אריב הורוזק, פרי 5, עלו (איזמירלי 4): רמי לוי 5, אייל חיים 5 (קוסטיקה 5), מנצור 4, בן־חיים 4: מנחם 4, שירזי 5. ★ הפועל ירושלים: ג'רבי 5; תארשמע 4, שפירא 5, כוהלה 5, בסון 4: אוחנה 5, עמר 6, ש. מלכה 5 (מורזה), ששון 4 (יחזקאלי 5): אסיאג 5, בן־שטרית 5.

הטבלה הלאומית

	הקבוצה	משחי	נצחי	תיקו	הפסי	שערים	נקי
1.	מכבי נתניה	8	4	3	1	7–10	15
2.	בית"ר תל־אביב	8	4	3	1	4–7	15
3.	הפועל באר־שבע	8	3	5	0	3–7	14
4.	הפועל פתח־תקוה	8	5	1	2	9–11	14
5.	מכבי חיפה	8	3	5	0	5–10	12
6.	בית"ר ירושלים	8	3	2	3	4–9	11
7.	שמשון תל־אביב	8	2	4	2	4–4	10
8.	צפרירים חולון	8	2	4	2	7–10	8
9.	הפועל תל־אביב	8	3	3	2	6–7	8
10.	הפועל ירושלים	8	2	2	4	8–5	7
11.	מכבי תל־אביב	8	1	5	2	10–7	6
12.	הפועל טבריה	8	1	2	5	10–4	5
13.	הפועל כפר סבא	8	0	4	4	10–3	4
14.	בני־יהודה ת"א	8	0	3	5	9–2	3

לר"ג יש כבר 7 נקודות יתרון הפסדי בכורה למכבי פ"ת ויבנה

מאת שמואל טל

הפועל ר"ג בורחת מיריבותיה. שמונה מחזורים בלבד לאחר פתיחת העונה, מקיימת כבר נציגת „עיר הגנים" את היריבה הקרובה אליה בשבע נקודות. אתמול גברו הרמתגנים בקושי על מנרת הטבלה, הפועל חיפה – 0:1, אך נהנו מהפסדי הבכורה של מכבי פ"ת ומכבי יבנה.

עד אתמול לא הצליחה מכבי טמרה לזכות בנצחון ליגה. אולם דווקא מול מכבי פ"ת, הלאומית לשעבר, הצליחו בני טמרה לזכות בשלוש הנקודות המלאות, לאחר נצחון בשיעור 0:1. מכבי יבנה, שפתחה את העונה בתנופה, הולכת ומאבדת גובה. אתמול היא ספגה את המפלה הראשונה העונה ודווקא מול אחותה מיפו 2:1.

את הנצחון הגבוה של המחזור רשמה לזכותה בית"ר נתניה, שהביסה בביתה את מכבי רמת עמידר בתוצאה 0:4. בנצחון נאה זכתה גם הפועל לוד, שגברה בביתה על הפועל יהוד 1:3 ודחקה את האורחת עמוק לתחתית.

שני משחקים הסתיימו ללא הכרעה. בחדרה נפרדו הפועל המקומית ובית"ר רמלה בתיקו 2:2 ואילו ברחובות לא מצאו חלוצי מכבי שעריים והפועל בת"ים את הרשת והמשחק הסתיים בתיקו 0:0.

3600 צופים בלבד חזו בשבעת המשחקים, בהם הובקעו 17 שערים והורחק שחקן אחד.

הפועל חדרה 2 בית"ר רמלה 2

יתרון בן שני שערים לא הספיק אתמול לכדורגלני הפועל חדרה והם נאלצו להתחלק בנקודות עם העולה החדשה, בית"ר רמלה, לאחר תיקו 2:2.

חדרה פתחה את המשחק בסערה וכבר בדקה ה-1 הבקיע רונן שפירא שער לזכות קבוצתו. בדקה ה-25 הוסיף הבכיר יגאל אלהרר שער שני.

אולם כשנדמה היה שרמלה עומדת בפני תבוסה, נקטעה תנופתה של חדרה ודקותיים לפני סיום המחצית הצליח האורח משה סיני לצמק לשער מקרב. במחצית השניה שלטו הרמלאים בשדה ויעקב בוגלה, השחקן הטוב במגרש, הבקיע את שער המשווה בבעיטת עונשין מ-11 מ' בדקה ה-52.

שבע דקות לאחר מכן הורחק הרמלאי איל עמר בגלל פגיעה ברונן שפירא, אולם החדרתים לא ניצלו את יתרונם המספרי.

שפט דני קורן לעיני 600 צופים בחדרה.

מכבי יפו 2 מכבי יבנה 1

יאיר סנדורי היה אתמול גיבור נצחון מכבי יפו על המועמדת לכתר, מכבי יבנה, בתוצאה 1:2. סנדורי הבקיע את שני השערים לקבוצתו ועמד לפני הבקעת שערים נוספים, אולם החמיץ.

שלושת השערים הובקעו בתוך 15 דקות בפתיחת המשחק. סנדורי מצא את הרשת כבר בדקה ה-4, אולם דוד ועקנין, האורח, השווה בדקה ה-11. אלא שסנדורי לא נכבש ובדקה ה-19 העלה שוב את יפו ליתרון שנשמר עד הסיום.

יבנה אומנם ניסתה בדקות הסיום להשיג שער משווה, אולם חולשת חלוציה היתה עקבית.

שפט יעקב בן חמו לעיני 300 צופים ביפו.

הטבלה הארצית

	הקבוצה	משחקים	נצ'	תיקו	הפסד	שערים	נק'
.1	הפועל רמת-גן	8	7	1	0	6–15	22
.2	מכבי פתח-תקוה	8	4	3	1	4–9	15
.3	מכבי שעריים	8	4	2	2	8–11	14
.4	מכבי יבנה	8	4	3	1	4–12	13
.5	מכבי יפו	8	3	2	3	8–11	11
.6	הפועל לוד	8	2	5	1	6–8	11
.7	בית"ר נתניה	8	2	4	2	6–9	10
.8	בית"ר רמלה	8	1	6	1	8–8	9
.9	מכבי טמרה	8	1	6	1	4–4	9
.10	הפועל חדרה	7	1	5	2	12–10	8
.11	הפועל בת"ים	8	2	2	4	8–4	8
.12	מכבי עמידר	8	1	3	4	13–6	6
.13	הפועל יהוד	8	0	3	5	13–4	3
.14	הפועל חיפה	8	0	3	5	16–6	3

מכבי טמרה 1 מכבי פ"ת 0

במשך שבעה מחזורים לא הצליחו כדורגלני מכבי טמרה לזכות בנצחון ליגה. אתמול אירחה הקבוצה את היורדת מהלאומית, מכבי פ"ת, ודווקא מולה זכתה בנצחון הבכורה – 0:1.

טמרה, המשחקת מחוץ לביתה בגלל איסור המשטרה לארח במגרשה הביתי, היתה הטובה יותר בשדה ולא נבהלה מניסיונם העדיף של הפתח-תקוואים.

את שער הנצחון הבקיע השחקן המצטיין במגרש, עדנאן עמאם, שמונה דקות לפני שריקת הסיום. שפט חיים לייפזיגר לעיני 1000 צופים בפרדס.

הפועל ר"ג 1 הפועל חיפה 0

מפגש הקצוות בין המוליכה, הפועל ר"ג, וסוגרת הטבלה, הפועל חיפה, הסתיים אתמול בנצחונם של הרמת גנים בתוצאה 0:1.

למרות פער המיקום בין שתי הקבוצות, התנהל במגרש משחק שקול, אך ירוד ברמתו. בעיקר הפתיעו בחולשתם הרמת גנים, שלא ניצלו את עדיפותם המספרית כדי לשפר את מאזן שעריהם.

חיפה מאידך התגוננה במרץ ושמרה על רשת נקיה. רק פעם אחת, בדקה ה-56, נאלצה הגנתה להכנע לשערו של עוזי צדקה. בסיום התברר, כי היה זה שער הנצחון שהעניק לר"ג יתרון של שבע נקודות בפסגה.

שפט אריה ולף לעיני 700 צופים במגרש המכתש בגבעתיים.

בית"ר נתניה 4 רמת עמידר 0

מחצית שניה מצויינת העניקה אתמול לבית"ר נתניה נצחון רב שערים על מכבי רמת עמידר בשיעור 0:4.

עמידר, שהפתיעה בשבוע שעבר את המוליכה, החזיקה מעמד 53 דקות. אולם בדקה זו נפרץ שערה לראשונה, כאשר יצחק טוביאנה המקומי בעט מקרוב לרשת.

האורחים ניסו אומנם להשוות, אולם השתעשעו באשליה במשך 20 דקות, לפני שאותו שחקן הבקיע שער שני. בהמשך לא עמדו שחקני עמידר מול התקפותיהם המהירות של הבית"רים ונכבשו פעמיים נוספות לשעריהם של חיים מסיקה בדקה ה-85 ושימי לאון בדקת הסיום.

שפט ארז זטלמן לעיני 200 צופים בנתניה.

מכבי שעריים 0 הפועל בת"ים 0

משה מרקוביץ, שוער הפועל בת"ים, העניק אתמול נקודה יקרה לקבוצתו, כאשר מנע במו ידיו הבקעת שערו מול חלוצי מכבי שעריים.

שעריים היתה אומנם הטובה יותר בשדה וחלוציה תקפו ללא הרף, אך כאמור נעצרו בידיו המיומנות של מרקוביץ, שהפליא בזינוקים מרהיבים.

האורחים מבת"ים ניסו את מזלם בהתקפות מתפרצות, אולם חלוציהם כשלו מול שער היריב.

שפט שמואל הרשטיין לעיני 500 צופים ברחובות.

הפועל לוד 3 הפועל יהוד 1

לאחר שורה של אכזבות, זכתה אתמול סוף סוף קבוצת הפועל לוד בנצחון ביתי, כשגברה על הפועל יהוד בשיעור 1:3. יהוד אגב טרם ניצחה העונה.

במחצית הראשונה התנהל במגרש משחק שקול וכך היתה גם התוצאה. זהרי דנאשוילי העניק יתרון ללוד בדקה ה-22, אך אילן חכים מיהוד השווה בדקה ה-41.

במחצית השניה שלטו הלודאים במגרש ללא עוררין ורק אוזלת רגל של חלוציהם מנעה מהם להבקיע יותר משני שערים. יוסף קטאשוילי העלה ל-1:2 בדקה ה-67 והכרו אבי תורג'מן חתם את תוצאת המשחק, חמש דקות לפני סיומו.

שפט יהושע לויה לעיני 300 צופים בלוד.

במחזור הבא

הפועל יהוד – הפועל חדרה
הפועל בת"ים – הפועל לוד
מכבי עמידר – מכבי שעריים
הפועל חיפה – בית"ר נתניה
מכבי פ"ת – הפועל רמת-גן
מכבי יבנה – מכבי טמרה
בית"ר רמלה – מכבי יפו

טניס

פרקיס זכה בסבב בחיפה

אלוף ישראל בטניס שחר פרקיס זכה אתמול בפרס כספי של 800 דולאר לאחר שניצח בגמר סבב מכבי [illegible] בחיפה את [illegible] אנגל 6:4, 6:1, 6:4. בחצי הגמר שהיה ביום שישי גבר פרקיס על בועז מרנשטיין 7:5, 7:5. בחצי הגמר השני גבר אנגל על קוזיל'בסקי מארה"ב 7:5, 6:2.

בתואר לזוגות גברים זכו שלמה גליקשטיין וניקובסון מארה"ב לאחר שגברו על מרנשטיין ודביב וידנפלד 7:6, 6:3.

בגמר הנשים ניצחה דבי סמבה מארה"ב שזכתה ב-1600 דולאר בטורניר ע"ש חרג"רש בו הוענקו פרסים מסכום של 10,000 דולאר. האמריקאית ניצחה בגמר את דליה קוריאט 6:7 ו-6:0 ובחצי הגמר גברה על ואן דר טור מהולנד 6:7, 7:6, 6:1. בחצי הגמר השני ניצחה קוריאט את חגית אוחיון 6:4, 6:4. בתואר לזוגות נשים זכו אילנה ברגר וחגית אוחיון.

★ לאורי גולדשטיין מקיבוץ עין דור זכה אתמול במירוץ סיני המסורתי לזכר הדרון סגל שנפל במבצע קדש. המירוץ נערך זו הפעם ה-31 בקריית טבעון והמנצח עבר את 10 הק"מ בזמן של 39.55 דקות. הוא הקדים בדקה את אמיר לייז מהפועל מגידו. במירוץ לנשים ניצחה איילה כהן מהפועל קריית טבעון 68.57 דקות. השתתפו כ-3000 רצים.

★ הפתעה נפלה בפתיחת משחקי הליגה הלאומית ברוגבי כשהפועל נתניה גברה על הפועל יזרעאל 10:13. בטורניר לנוער זכתה בסיכום הפועל יזרעאל/גלבוע.

נבחרת הנערים – מכבי ת"א 2:3

במשחק אימון אחרון לסיכום מחנה האימונים בשפיים איכזבו נערי נבחרת ישראל כאשר ניצחו בקושי רב את קבוצת הנערים של מכבי ת"א 2:3. את השערים הבקיעו יובל מללי, אורן שלמה ועמית תורג'מן.

הסובייטי צ'סנאקוב עצר את תנופתו של מנסדורף 6:7, 3:6

בחצי גמר הטורניר באנטוורפן • קודם לכן ניצח הישראלי את הצ'כי איוואן לנדל והאקוודורי אנדריאס גומז

עמוס מנסדורף נעצר אתמול בחצי הגמר באנטוורפן. לאחר שהדיח את איוואן לנדל וביום שישי את אנדריאס גומז מאקוודור, נכנע אתמול הישראלי לסובייטי אנדריי צ'סנאקוב בשתי מערכות 7:6, 6:3.

המערכה הראשונה היתה שקולה והסובייטי תפס היטב מהקו האחורי. מנסדורף הרבה לעלות לרשת, אולם לא הצליח לשבור את יריבו. צ'סנאקוב הציל שלוש נקודות שבירה במשחקון התשיעי וזכה בו. בשובר שוויון היה הסובייטי עדיף על מנסדורף וניצח 3:7. במערכה השניה כבר לא הצליח מנסדורף להתאושש ואיפשר ליריבו לשבור לו חבטות פתיחה.

9000 צופים חזו במשחק, בו הפגין צ'סנאקוב הגנה מעולה, מול חבטות יעף נהדרות של מנסדורף. הישראלי לא הצליח הפעם להפגין את היכולת שהעניקה לו את נצחונותיו ביום חמישי וביום שישי על שני טניסאים, המדורגים בעשיריה הראשונה בעולם.

צ'סנאקוב ניצח כבר השנה פעמיים את מנסדורף ואתמול, כאמור, הוסיף נצחון שלישי למאזנו. למרות ההפסד, הוסיף מנסדורף 100,000 דולאר לחשבון הבנק שלו. צ'סנקוב, שהעפיל, כאמור, לגמר עשוי לזכות ב-220,000 דולר אם ינצח בו.

עמוס מנסדורף, שגבר ביום שישי על אנדריאס גומז 6:2, 6:4, כשל אתמול בחצי הגמר מול הסובייטי אנדריי צ'סנאקוב (משמאל), כשנכנע לו בשתי מערכות.

הלייקרס פתחה את העונה ברגל ימין

האלופה, קבוצת הלוס-אנג'לס לייקרס פתחה, ביום שישי ברגל ימין את העונה ה-43 בליגה המקצוענית בכדורסל, כאשר גברה על הדאלאס מבריקס בתוצאה 113:116. גיבורי הנצחון היו הקוסם מג'יק ג'ונסון והבכיר ג'יימס וורתי, שהיו שותפים לקליעת 61 הנקודות, 24 שניות לפני הסיום.

נצחונות רשמו לזכותן בליל הפתיחה של ליגת האנ.בי.איי גם הקאבלירס מקליבלנד, שהביסו ללא תנאי את הקבוצה החדשה שרלוט הורנטס 93:133; פילדלפיה 76, שגברה על לוס אנג'לס קליפרס 110:129; בוסטון סלטיקס, שנזקקה להארכה כדי לגבור על הניו-יורק ניקס 115:122; אטלנטה – ניו-ג'רסי 105:113; מילווקי – אינדיאנה 103:117; דטרויט – שיקאגו 94:107; דנוור – יוסטון 117:120; סיאטל – יוטה 97:104; פורטלנד – פניקס 105:120.

17,007 צופים ראו את הלייקרס במיטבם וחזו בוורתי, שקלע 25 נקודות, ג'ונסון קולע 21 נקודות וביירון סקוט מוסיף 18 נקודות. רולנדו בלקמן קלע 34 נקודות לדאלאס, אך לא מנע הפסד.

קבוצת שרלוט, המופיעה בבכורה באנ.בי.איי, ספגה הפסד צורב בהפרש של 40 נקודות מול קליבלנד. הבוסטון נזקקו כאמור להארכה כדי להתגבר על הניקס. סל של לארי בירד, 14 שניות לפני תום המועד החוקי של המשחק, מנע הפסד ובהמשך הוליך בירד, שקלע 29 נקודות, את קבוצתו לנצחון. כן הצטיין בראיין שואו, תדוקי הורש, שמסר כדורים חשובים לחבריו.

הסיקסרס, שהתקשו לנצח את מכבי ת"א לפני שבועיים, היו טובים לאין ערוך מהקליפרס. הם נעזרו ביכולת מצויינת של הרשי הוקינס, שחקן הנבחרת האולימפית, שקלע 20 נקודות ומסר 8 אסיסטים. הקליפרס שיחקו עדיין ללא דני מאנינג.

דומיניק וילקינס קלע 35 נקודות, מהן 16 ברבע האחרון, כדי להוליך את אטלנטה לנצחון על הנטס. אדריאן דנטלי קלע 22 נקודות וחברו ג'ו דומארס הוסיף 20, במשחק בו גברה סגנית האלופה דטרויט על קבוצתו של מייקל ג'ורדן משיקאגו. ג'ורדן קלע אתמול רק 28 נקודות.

אלכס אינגליש קלע 39 נקודות ופט לייבר הוסיף 27 לזכות דנוור נאגטס, במשחק הנצחון על הרוקטס מיוסטון. 39 נקודותיו של אקים אולג'ואן לא מנעו הפסד קבוצתו.

„מלך הסלים" של המחזור הראשון היה דייל אליס מסיאטל סופר סוניק, שקלע 46 נקודות והוליך את קבוצתו לנצחון על יוטה.

לזרוס חולון עלתה לראש המחוז הדרומי

מאת שמואל טל

לזרוס חולון היא המוליכה החדשה של המחוז הדרומי בליגה א'. אתמול גברה לזרוס על הפועל רמלה בשיעור 1:3 וניצלה את אובדן הנקודות של מכבי הרצליה והפועל ראשל"צ. בצפון אין שינוי ומכבי אחי נצרת ממשיכה להוליך, לאחר שאתמול גברה בחדרה על מכבי המקומי בתוצאה 0:1.

הפועל ראשל"צ, שטיפסה באמצע השבוע לראש הטבלה הדרומית, לאחר שזכתה בנצחון טכני על אשדוד, עמדה אתמול בפני הפסד מול הפועל מרמורק ורק שער מהנקודה הלבנה, בשלהי המשחק, העניק לה נקודה.

מכבי הרצליה התארחה בראשון לציון, אצל קבוצת התחתית משיכון המזרח, ונאלצה להתחלק איתה בנקודות 1:1. מכבי קרית גת, שהיתה אשתקד קבוצת צמרת, התדרדרה למקום האחרון, לאחר שספגה הפסד נוסף 2:0 לקרית מלאכי, שזכתה בנצחון בכורה העונה.

בצפון ספגה עוספייה רביעיה נוספת והפעם מול הפועל טייבה 4:0. נצחון גבוה נקבע גם במפגש הבית"ריות, בו גברה חיפה על נהריה 0:3.

צפון

• בחדרה: הפועל בית שאן – הפועל טירת הכרמל 0:0. משחק חלש ודל ברמתו, בו לא הצליחה בית שאן לנצל את יתרונה בשדה להבקעת שערים. שפט בן גחי, ללא קהל.

• בטייבה: הפועל טייבה – מכבי עוספייה 0:4. יתרון מוחלט של המקומיים, שהבקיעו מרגלי מוסא (12) ויצמן (42, 70) ורבי (62). שפט קרי, 800 צופים.

• בחדרה: מכבי אחי נצרת – מכבי חדרה 0:1. שער של יעיש, שלוש דקות לפני סיום המחצית, הספיק למוליכה כדי לזכות בנצחון נוסף. בדקת הסיום החמיץ גבאי כדור עונשין מ-11 מ'. שפט מרדכי לוי, 500 צופים.

• בעכו: הפועל עכו – הפועל קרית שמונה 0:0. יתרון עכואי, שלא נוצל ע"י חלוציה כדי להבקיע שערים. הגנת האורחים היתה בשיאה. שפט שיבלי, 500 צופים.

• בחיפה: בית"ר חיפה – בית"ר נהריה 0:3. מפגש הבית"ריות עבר בסימן שליטה מוחלטת של החיפאים, לזכותם הבקיעו עוזי כהן (15, 85) ואהרונוביץ' (40). שפט הלר, 300 צופים.

• בנצרת: הפועל בני נצרת – מכבי עכו 1:1. המקומיים רכשו יתרון מהיר מרגלי האשר, כבר בדקה ה-3. אולם מקלונג האורח השווה בדקה ה-32 וקבע את תוצאת המשחק. שפט נאמן, 1000 צופים.

• בדלית אל כרמל: הפועל דלית אל כרמל – הפועל טירה 2:2. טירה רכשה יתרון מהיר מרגלי זווילי בדקה ה-3, אולם צמד של המקומיים זועבי (42) ועבוד (48) הפך את הקערה על פיה. בסאם עיזאקי הבקיע את שער המשווה בדקה ה-73. שפט דוד מלכה, 1000 צופים.

• בקרית אתא: מכבי עפולה – הפועל קרית אתא 1:2. הפסד נוסף למקומיים, לאחר שמילקו הבקיע בדקה ה-1 ואלבו בדקה ה-46 כדי להעניק הנצחון לעפולה. ממן הצליח רק לצמק בדקה ה-35. שפט עמית קליין, 100 צופים.

דרום

• בחולון: לזרוס חולון – הפועל רמלה 1:3. יתרונה של לזרוס לא הוטל בספק, החל משריקת הפתיחה. היא הבקיעה שלושה שערים מרגלי אלגרבלי (3), שרביט (30) ומסעוד (46), לפני שהאורחת בהדרנה הצליחה לצמק (76). שפט גלעדי, 300 צופים.

• בבאר יעקב: הפועל באר יעקב – הפועל אשקלון 0:0. משחק שקול, שהפך בסיומו לסוער ואף הביא להרחקתו של האורח גז, שבע דקות מהסיום. שפט ואנה, 500 צופים.

• בראשון לציון: הפועל שיכון המזרח – מכבי הרצליה 1:1. יגאל המקומי הפתיע את הרצליה בדקה ה-24, אולם עופר נמני „מלך השערים" של ליגה א' השווה כעבור שלוש דקות. שפט אגבריה, 400 צופים.

• באשדוד: הפועל אשדוד – הפועל אור יהודה 1:1. האורחים הובילו במפתיע משערו של נפתלי בדקה ה-18, אולם הלאומי לשעבר דב רמלר השווה בדקה ה-66. שפט חסיד, 1500 צופים.

• בקרית גת: הפועל קרית מלאכי – מכבי קרית גת 0:2. נצחון בכורה של קרית גת, שניצלה יכולת דלה של המקומיים, שהתדרדרו בעקבות ההפסד למקום האחרון. אוולאי (14) ועקנין (37) הבקיעו את השערים. שפט אילון, 800 צופים.

• בבית שמש: הפועל בית שמש – הפועל קרית אונו 1:3. המקומיים הפתיעו ביכולתם והבקיעו שלושה שערים מרגלי בן חיים (44), ג'אמו (46) ושמואלי (72). חביב, האורח, המתיק את הגלולה המרה כמעט בדקת הסיום. שפט קעין, 300 צופים.

• ברחובות: הפועל מרמורק – הפועל ראשל"צ 2:2. עד לדקה ה-76 השתעשעו המקומיים באשלית נצחון, לאחר שהוליכו משעריהם של צדוק (45) ואביהוד (62), אולם צמד מהיר של הראשונים אברהם לוי (76) ואיתן שלום (82) מהנקודה הלבנה, הביאו לחלוקת הנקודות, לא לפני שעמית שורץ המקומי הורחק בדקה ה-80. שפט בני כהן, 1000 צופים.

• בדימונה: הפועל דימונה – הבה מכבי ר"ג 2:2. [illegible] של הבה ושערים של אבי כהן (79) וחיים יחזקאל (85) הביאו להם נקודת חוץ יקרה, לאחר שהמקומיים כבר הוליכו משעריהם של משעלי (13) וסממה (78). שפט מועלם, 400 צופים.

טבלאות ליגות א'

	צפון	משחקים	שערים	נקודות
.1	אחי נצרת	5	2:9	8
.2	בני נצרת	5	3:6	7
.3	מכבי עכו	5	1:4	7
.4	מכבי עפולה	5	4:6	7
.5	הפועל עכו	5	1:3	7
.6	בית"ר חיפה	5	2:5	6
.7	טירת הכרמל	5	2:3	6
.8	הפועל טייבה	5	4:6	5
.9	בית שאן	5	4:3	5
.10	קרית שמונה	5	3:3	4
.11	ד. אל כרמל	5	7:6	4
.12	מכבי חדרה	5	5:4	4
.13	הפועל טירה	5	7:4	3
.14	מכבי עוספיה	5	10:3	3
.15	קרית אתא	5	4:1	2
.16	בית"ר נהריה	5	7:2	2

	דרום	משחקים	שערים	נקודות
.1	לזרוס חולון	5	5:11	9
.2	הפועל ראשל"צ	5	3:15	8
.3	מכבי הרצליה	5	3:8	8
.4	הפועל מרמורק	5	7:11	7
.5	באר יעקב	5	1:3	6
.6	הפועל אשקלון	5	7:6	6
.7	הבה ר"ג	5	6:6	5
-	הפועל דימונה	5	6:6	5
.9	קרית אונו	5	4:3	5
.10	הפועל אשדוד	5	5:3	4
.11	שכון המזרח	5	10:4	4
.12	אור יהודה	5	6:5	3
.13	קרית מלאכי	5	4:2	3
.14	הפועל רמלה	5	7:3	3
.15	בית שמש	5	11:4	3
.16	מכבי ק. גת	5	6:1	1

ליגות ב'

• צפון א': בני תמרה – נצרת עילית 2:2; כפר קנא – שפרעם 1:1; בית"ר מעלות – גבעת הרקפות 1:5; דבוריה – בני יהוצור 0:0; צפת – הפועל סכנין 2:2; מכבי מעלות – הפועל כרמיאל 1:2; מכבי טורען – מג'דל כרום 0:2.

• צפון ב': נחליאל – תל חנן 0:2; צור שלום – מגדל העמק 0:1; אום אל פחם – גבעת אולגה 1:2; איכסל – כפר יונה 0:1; כפר סולם – צופי חיפה 0:1; בית אליעזר – אור עקיבא 1:2; רעננה – קרית חיים 1:4.

• דרום א': הפועל הרצליה – רמת חן 1:2; כפר שלם – רמת השקמה 2:3; בית"ר ראש העין – עליה כפ"ס 1:1; מכבי כפר קאסם – ג'לג'וליה 0:1; אזור – כפר קאסם 0:0; הפועל רמת השרון – הפועל ראש העין 1:1; צעירי יפו – נחלת יהודה 1:2.

• דרום ב': נס ציונה – קרית גת 0:5; בית"ר לוד – קרית מלאכי 0:1; עירוני אשדוד – מכבי רחובות 0:1; בית"ר באר שבע – הפועל אילת 2:3; בית"ר יבנה – מכבי באר שבע 1:1; הפועל ירוחם – מכבי בן צבי 0:3; שדרות – מכבי רמלה 0:2.

פסק זמן

עם: אהרון להב

לפני המשבר הבא

[illegible] הליגה הלאומית [illegible] ועדת המשמעת [illegible] חשבון העבר, וכבוד מדורים בהתאחדות להכין את המצע של הכדורגלנים הזרים, כאילו שהם יושיעו את הכדורגל הישראלי.

באותה שעה עצמה רוקמים לנו מרכיבי הקואליציה העתידה לקום איסור משחקים בשבת. פירוש הדבר, העתקתם ליום שישי אחר הצהרים או למוצאי-שבת. על ההצלחה של ימי ששי אחה"צ אין צורך להרחיב את הדיבור. הקבוצות שניסו נתקלו עם קופות ריקות. הסידור של מוצ"ש בעונת החורף, בערך ב-6, יותיר את היציעים מיותמים. כי עת לכל אירוע. העברים בתא המשפחתי מקבלים חופשת שבת רק בשעות אחר-הצהרים. יציאה לכדורגל לפנות ערב כדי לחזור הביתה לפני „מבט" לא יתקבל בשום בית וזכב כדורגל בישראל, כי יש גם חיים אחרי הכדורגל כמו לצאת לבילוי משפחתי בערב החופשי היחידי מכל התחייבויות אחרות. הבילוי המשותף במוצ"ש הוא כבר מסורת מושרשת, משהו בלתי הפיך בתא הזוגי שלנו.

אז לכל אלה יוסיפו החל מהעונה הבאה שחקנים זרים. אותם ייבאו בשביל שניים: להעלות את רמת המשחק ולמלא את היציעים / שימלאו את הקופות / שיאפשרו קיום הקבוצות. איך יצליחו במשימה לאלוהים ולמפלגות הדתיות פתרונים.

אולם משהוחלט על זרים, ישבה ועדה בהתאחדות ומנגנה לחבר תקנון לזרים, כדי שהמוח היהודי לא „ימצא לנו פטנטים" איך לגבור על יותר משני זרים בכל קבוצה. ומה שנראה היה קל ופשוט הפך פתאום לפרובלמטי כמעט כמו בכדורסל. ראשית הוחלט להתיר רכישת שני שחקנים מאירופה ומדרום-אמריקה אם הופיעו בליגה הראשונה או השניה במדינתם. אם הם שחקנים מאסיה או מאפריקה או מאוקיאניה – עליהם להוכיח השתתפות בנבחרות לאומיות. תקנה זאת באה להגביל רכישת זרים חסרי יכולת אבל מצד שני לא תהיה הגבלת גיל וקבוצה לאומית ישראלית תוכל לרכוש לה גם „ישראל סבאג", ליתר נס במדינתנו אבל בשביל הכיס הישראלי הוא סביר, וגם אם לא יתגעגע די במגרש, הרי ששמו יילך לפניו וה„פראיירים" שלא מתים, רק מתחלפים, יתפתו לבוא למגרש לראות את ה„פלאר" המודיע. מותר יהיה אפילו לייבא שחקנים בני 18 מתוך הנחה שהם יהיו זולים במיוחד, בלי לשים לב שבני תשחורת כאלה מצויים גם על ספסלי המילואים שלנו.

ומה יהיה אם הזרים „יתאהבו" בישראל 88 המתחרדת והולכת ויבקשו להתאזרח ו„לשרת בצה"ל" בניגוד לאברכי הישיבות? על כאלה הוחלט להטיל הגבלה, כדי שהמוח היהודי לא יעבוד שעות נוספות ועד מהרה יהיו בכל קבוצה שני מתאזרחים ושני זרים. שחקן זר יוכל להחשב ישראלי לכל דבר אם שהה בישראל ברציפות חמש שנים. כך מובטח שאי אפשר יהיה להערים על התקנון, שמאפשר שיתוף שני זרים בלבד.

איך יראה הכדורגל הישראלי לקראת העונה הבאה ימים יגידו. בינתיים מתמלאים יציעי איצטדיון בלומפילד ביפו במרתון של שלושה משחקי ליגה לאומית בזה אחר זה ב-9,000 צופים בלבד. חומר למחשבה לפני המשבר הבא.

להוציא ראש מחול

הכדורסל אין רץ אחרי הכדורגל. הוא בעצם מחרש מסורת אשר בכדורגל דעכה בשנים האחרונות בגלל העונשים הכבדים המוטלים על קבוצות ואוהדים בגין התפרעויות. הפוגרום שעשו אוהדים תומכים במגרש של נוה-דוד/רמלה העיד את קהילית הכדורסל. העובדה כי היו אלה אוהדים של קבוצה אליצורית, מוכיחה, כי פרט לשם המרכז שהודבק לקבוצה הזאת אין ולא כלום בין האוהדים לבין התנועה הספורטיבית-דתית הזאת.

גם דיווחי ועדת המשמעת, השופטים והמשקיף ציינו את התנהגות הספורטיבית של הקבוצה והשחקנים ומכאן שהעונש של שבעה משחקי רדיוס במרחק גיאוגרפי של 35 ק"מ ללא קהל – בא להעניש את המתפרעים, לא לאפשר להם עוד הזדמנות. קבוצת אליצור נוה-דוד/רמלה נאבקת על חייה בליגה הלאומית. היא עומדת בעצם על סף פירוק. היא עלתה באורח מטאורי עם הרבה זרים וכגודל העליה – כך עתה עומק ההתרסקות.

הספורט בישראל, בעיקר בהלכות הייצוגיים שלו, כבר יותר מזמן על כוחות מקומיים ועל יכולת חומרית צנועה. התחילה בכך קבוצת אליצור נתניה בסיוע בעל הון שנפילתו היתה קשה. נדבקה בשיגעון אליצור רמלה והנה התוצאות. אולם לא רק הקבוצות של מרכז חולש נפגעות. אחרי ריסוק האיברים של הפועל ת"א אשתקד, מידרדרת עתה קבוצת הכוכבים של הפועל חולון. לא עוזרים לקבוצה הנתונים הטעמיים והתקציביים שנראים טוב על פניהם. כי כאשר הקהל מתאכזב, המושבים בהיכל מתייתמים מישבנים ובאין כאלה מצטמקות הקופות. ואז, כאשר כוכב זר לא נותן פירות מקוים כמו פיליפס ועתה מקדונלד, נותרת הקבוצה עם שמונה שחקנים ביניהם זר אחד והקץ להולמות על אליפות הליגה והופעה מכובדת באירופה.

שני השחקנים שנטשו היו צריכים לעלות סכום נכבד של יותר מ-300,000 דולר לעונה הנוכחית. איפה, אם מותר לשאול, מצליחה קבוצה להרים סכום כזה ועוד לפרנס שמונה שחקנים נוספים? האם הכתובת לא מתנוססת על כל הקירות? האם כל קבוצה צריכה להתנפץ בהתנפצויות הדוגמאות של אחרים לא מספיקות?

דומה, כי במרכז הפועל צריכים להפסיק לטמון את הראש בחול ולקרוא לקבוצות לסדר לפני שיצטרכו לערוך לעוד הלוואות עתק.

נוריץ' הגדילה יתרונה ל-7 נקודות – ניצחה וימבלדון 0:2

קבוצת נוריץ', המוליכה את הליגה האנגלית הראשונה, הגדילה את יתרונה בצמרת לשבע נקודות, לאחר שגברה בוימבלדון על מחזיקת הגביע בתוצאה 0:2.

אנדי לינינגן העניק לנוריץ' יתרון ראשון בדקה ה-36 ומלקולם אלן, שנכנס כמחליף במחצית השניה, הבקיע את השער השני בדקה ה-72. נוריץ' שומרת על מאזן של 100 אחוזי הצלחה במשחקי החוץ שלה.

מילוול ניצלה את העובדה שארסנל תקיים את משחקה רק ביום ראשון והעפילה למקום השני. היא התאוששה מהפסד בשבוע שעבר וגברה על לוטון בשיעור 1:3. את שלושת שעריה הבקיעה מילוול בתוך שבע דקות במחצית הראשונה.

מגע הקסם של איאן ראש חזר אליו. אתמול הוא הבקיע שער לזכות ליברפול, דקה לפני המחצית, והעניק לקבוצתו יתרון צנוע על פני מידלסבורו. במחצית השניה הוסיפו ג'ון אולדריג' ופטר בירדסלי וקבעו את תוצאת המשחק 0:3.

גראם בייקר ודני וואלאס הבקיעו במחצית השניה כדי להעניק נצחון 0:2 לקבוצתם סאותהמפטון על צ'רלטון.

נוריץ' מוליכה את הטבלה עם 26 נקודות מ-11 משחקים, לפני מילוול (19), ליברפול וסאותהמפטון (18) כל אחת.

יתר התוצאות: קובנטרי – ווסטהאם 1:1; מנצ'סטר יונייטד – אסטון וילה 1:1; קווינס פארק ריינג'רס – ניוקאסל 0:3; שפילד ונסדיי – אברטון 1:1; דרבי – טוטנהם 1:3.

• בליגה הסקוטית הביסה האלופה סלטיק את האמילטון, במגרשה של האחרונה, בתוצאה 0:8. ריינג'רס גברה על מאדרוול 1:2 וב„דרבי" של דנדי ניצחה ה„יונייטד" 0:2. אברדין – היברניאן 1:2; סט. מירן – הארטס 1:1.

הליגה האנגלית

	קבוצה	משחקים	שערים	נקודות
.1	נוריץ'	11	11:20	26
.2	מילוואל	10	14:20	19
.3	ליברפול	11	8:16	18
.4	סאותהמפטון	11	14:17	18
.5	ארסנל	9	13:22	17
.6	דרבי	10	6:11	15
.7	קובנטרי	10	9:13	15
.8	אסטון וילה	11	14:16	15
.9	נוטינגהאם	10	10:12	15
.10	מידלסברו	11	20:16	15
.11	מנ. יונייטד	10	8:11	14
.12	שפילד	9	10:10	14
.13	ק.פ.ר.	11	10:12	14
.14	צ'רלטון	11	20:14	13
.15	אברטון	10	12:14	12
.16	לוטון	11	13:9	10
.17	ניוקאסל	11	22:9	8
.18	וימבלדון	10	18:8	8
.19	ווסטהאם	11	21:9	8
.20	טוטנהאם	10	22:16	5

שוודיה ניצחה את אלבניה 1:2

נבחרת הכדורגל של שוודיה התקשתה לגבור אתמול בטיראנה על נבחרת אלבניה, במסגרת מוקדמות הגביע העולמי. השוודים ניצחו 1:2. השוודים היו צל של עצמם ולא התקרבו כלל לרמה שהציגו בחודש שעבר באיצטדיון וומבלי.

באיירן מינכן שמטה נקודה לסט פאולי

המוליכה המערב גרמנית, באיירן מינכן שמטה אתמול נקודה במשחקה נגד העולה החדשה, סט פאולי אך שמרה על מקומה הראשון. שטוטגארט, שגברה במשחק רב שערים על המבורג בתוצאה 2:4, מפגרת אחריה בנקודה. האלופה, ורדר ברמן, גברה במשחק חוץ על נירנברג 0:1 ובאותה תוצאה גברה בביתה קלן על האנובר.

יתר המשחקים: מנהיים – שטוטגארט קיקרס 1:2; קארלסרואה – קייזרסלאוטרן 1:4; פרנקפורט – לברקוזן 1:1; אורדינגן – דורטמונד 0:0; מינשנגלדבאך – בוכום 1:2.

מכבי חיפה וגליל-עליון יפתחו הערב שבוע כדורסל אינטנסיבי

מאת משה כהן

משחק הליגה בין קבוצות מכבי חיפה והפועל גליל-עליון יפתח הערב שבוע כדורסל עמוס ומרתק. המשחק בין שתי הקבוצות הוקדם בגלל משחק הגומלין של גליל-עליון ביום שלישי במסגרת גביע אירופה למחזיקות גביע.

קשה לחזות את תוצאת המשחק, כי שתי הקבוצות גילו עד כה חוסר יציבות. שחקני מכבי חיפה זכו בכמה נצחונות מרשימים, אבל נחלו הפסדים מיותרים. גם חניכיו של בולי קפורין אינם מצויים בכושר שיא בכל מהלך משחקיהם. אומנם לשחקני עיר הכרמל יש את יתרון הביתיות, אבל שחקני הגליל טובים יותר והם המועמדים לזכות בנצחון שיכניס אותם בצמרת הטבלה.

מחר ייערכו יתר משחקי המחזור השמיני בליגה הלאומית בכדורסל ובמרכזם יעמוד המשחק בין מכבי ראשל"צ למכבי ת"א. לראשונה יתמודד מיקי ברקוביץ במסגרת רשמית מול קבוצת נעוריו וזה מבטיח לנו עניין רב, שכן מיקי ידוע כמוכב אתגרים.

מחר גם נדע אם הפועל חולון תשוב לנצח. החולונים ללא בן מקדולנד ששב לארה"ב יתארחו בגבעת ואם שם הם לא ינצחו, אז באמת כדאי לאוהדי הקבוצה להרים ידיים.

יתר משחקי המחזור: מכבי ר"ג – אליצור נתניה, הפועל ת"א – הפועל ירושלים, אליצור רמלה – הפועל חיפה.

ביום שלישי יכנסו הקבוצות הישראליות למעגל משחקי הגומלין של גביעי אירופה וכבר בעת ברור שהפועל גליל-עליון, הפועל ת"א ומכבי ת"א יבטיחו סופית את השתתפותן בבתי הגמר של גביעי אירופה לאלופות, מחזיקות גביע וקוראץ'.

הפועל גליל-עליון, שזכתה בנצחון חוץ נאה בהונגריה, תארח בגומלין את קבוצת באג'יאש ואוהדי הקבוצה כבר יכולים להתחיל לרכוש מנויים למשחקי בית רבע הגמר למחזיקות גביע.

הפועל ת"א כבניה לאחרונה בכושר מעולה שבא לידי ביטוי בשבוע שעבר בנצחונות מרשימים על הפועל חולון ובראטיסלאווה. ביום רביעי יארחו ה„אדומים" את הצ'כים ולמשחק זה יש למעשה חשיבות פורמאלית בלבד.

את השבוע העמוס תחתום מכבי ת"א שתארח את קבוצת אוסטנד הבלגית. מכבי זכתה ביום חמישי בנצחון חוץ ומשחק הגומלין יהווה לחניכיו של צבי שרף משחק אימון נוסף לקראת משחקי בית הגמר לאלופות.

• טירול מוליכה בראש הליגה האוסטרית, למרות שנפרדה אתמול בתיקו 1:1 מלאסק לינץ. היא מקדימה בהפרש שערים את אדמירה ואקר, שגברה על ראפיד וינה 2:3 ווינה גברה על שטורם גראץ 2:3.

בחירות 88 בחירות 88 בחירות 88

דיון סוער בלקחי הבחירות צפוי מחר לראשי ההסתדרות והחבה"ע

ז'אק אמיר ימונה ליו"ר ועדת הבחירות להסת'

מאת חיים ביאור, סופר "דבר"

סיעת המערך בהסתדרות תתכנס מחר אחה"צ בבית הוועד הפועל בתל-אביב כדי לדון בהשלכות של תוצאות הבחירות לכנסת – על המשק ההסתדרותי וקופת-חולים.

בדיון, הצפוי להיות סוער, ישתתפו גם בכירי הקונצרנים והחברות שבשליטת ההסתדרות, מזכירי מועצות פועלים וחברים בעמ"ה. הדוברים יציעו דרכים להערכות המגזר ההסתדרותי לקראת האפשרות שהמערך לא ישתתף בממשלה הבאה ותקטן השפעתו על מדיניות המשרדים הכלכליים.

ביום שישי כינס פורום סגור של ראשי אגפים בהסתדרות, שדן בהתארגנות של ההסתדרות בעקבות תוצאות הבחירות ובעיקר בהערכותה התקציבית של קופת חולים. בדיון צויין, שכספי קופת חולים שורה של מעלות לביצוע, ביניהם תוכנית לביטוח רפואי משלים, ביטוח השתלות בחו"ל והסכם עם הרופאים לקיצור התורים לניתוחים מתוכננים. שלא כצפוי, נמנעו ראשי האגפים מלמתוח ביקורת על הנהגת ההסתדרות בתעמולת הבחירות של המערך.

בינתיים עומד מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, למנות את ז'אק אמיר ליו"ר ועדת הבחירות להסתדרות. המינוי יבוצע בעקבות פנייה מצד מתנה רבין במפלגת העבודה, לאחר שאמיר לא נבחר שוב לכנסת החדשה. אמיר, שכיהן בארבע הכנסות האחרונות, שימש גם ראש עיריית דימונה ומזכיר מועצת עובדי ים המלח. הוא מסר ל"דבר" שבדעתו להשתלב במוסדות הביצועיים של ההסתדרות. עוד אמר כי יש לדחות בחודשים אחדים את הבחירות לועידת ההסתדרות האמורות להתקיים במאי '89, כדי לאפשר למשק ההסתדרותי להציג בפני הציבור מאזן משופר.

"החברה ההסתדרותית" – גוף המורכב מאנשי דור ההמשך ומצעירי ההסתדרות – קראה בסוף השבוע שעבר להנהגת המערך להפסיק את המשא ומתן עם ראשי הליכוד על הליכה לממשלת אחדות לאומית.

כמעט כל הדוברים ציינו שיש לזמן מיד את מרכז מפלגת העבודה ולהתחייב בפניו ש"אם המפלגה הפסידה היא – עליה לשבת באופוזיציה".

ד"ר מינה צמח מסכמת את הסקרים:

הנתונים הראו התחזקות הדתיים אבל אנו לא רצינו לראות זאת

(ע). – ד"ר מינה צמח ממכון 'דחף', שערכה את הסקרים לליכוד במערכת הבחירות, אמרה ביום שישי, כי המערך עשה טעות גדולה כאשר מיקד את מערכת הבחירות ברמותו של שמעון פרס. הליכוד המתין וכמה ימים לפני הבחירות החל להוקיע את פרס ולערער את אמינותו.

טעות נוספת של המערך, לטענת ד"ר צמח, ששיחקה לידי הליכוד, היתה שהמערך עצמו בפעולת ההסברה שלו חיזק בקרב הציבור את הפחד מהחזרת השטחים: רבין אמר בנאומיו, כי הוא יודע עוד מימי היותו רמטכ"ל כמה קשה להגן על ישראל ללא שטחים וכי הוא נגד חזרה לגבולות 1967. גם תכנית האלופים, אמרה צמח, לא היתה משכנעת בציבור.

ד"ר צמח ציינה בהרצאתה בפני המועדון המסחרי והתעשייתי בתל אביב, כי מאז פרש מנחם בגין מן החיים הציבוריים אין לדמותם של ראשי המפלגות השפעה. מה שקובע זה הנאמנות למפלגה, והמאמר כאן שגה המערך.

צמח הודתה, כי בימים הקודמים לבחירות הראו הנתונים על המגמה להתחזקות המפלגות הדתיות, "אך אנו לא ראינו כי לא רצינו לראות". למגמה זו היו שתי סיבות: מצביעי הליכוד העניש אותו על שפעל להוצאת כהנא אל מחוץ לחוק, בשעה שלא פוסלים מפלגה ערבית, (המתקדמת). מצביעי ליכוד שרצו למחות העבירו את קולם לש"ס שהתנגדה לפסילה.

הסיבה השנייה לדעתה של צמח, היא תעמולת ש"ס שהתבססה על ברכות רבנים המבטיחות הבראה לחולים, בתמורה להתחייבות להצביע עבורה. כך נעשה גם אצל המפלגות החרדיות האחרות. "הכל עבד, גם על הציבור הלא דתי מקרב עדות המזרח. הליכוד עלה על התופעה לפני הבחירות, אך התקשה לתת תשובה בשטח", גילתה המרצה.

צמח ציינה, כי לרעיון הוועידה הבינלאומית יש עדיין רוב קטן בציבור, אך הוא היה חסר השפעה.

ראשי הרשויות של הליכוד ינסו לבטל את חוק כפל התפקידים

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

בעקבות תוצאות הבחירות וסיכוייו הטובים של הליכוד לעמוד בראש הקואליציה החדשה, החליטו ראשי רשויות מטעמו, בעיקר מהעמק והגליל, לפעול, מיד עם כינון הקואליציה החדשה, לביטול חוק כפל התפקידים של חברי כנסת, שיאפשר להם לרוץ בראש רשימת הליכוד גם בבחירות לרשויות המקומיות העתידות להיערך בחודש פברואר הקרוב.

ראשי הרשויות בצפון שנבחרו מטעם הליכוד לכנסת, ח"כ עובדיה עלי מעפולה, שאול עמור ממגדל העמק, יוסי גולדברג ממטולה ועמם יגאל ביבי, איש המפד"ל בטבריה, אמרו בסוף השבוע, כי אינם רואים כל סיבה לוותר על מעמדותם לרשויות המקומיות. הם הביעו את בטחונם, כי בחירתם לכנסת והשתלבות מפלגותיהם בקואליציה העתידה לקום, יקלו על בחירתם המחודשת לעמוד בראש הרשות שלהם.

ראש עיריית טבריה יגאל ביבי אמר, כי החוק האוסר כפל תפקידים ייכנס לתוקפו רק בחודש דצמבר 1989 ועד אז ייערכו כבר הבחירות ויהיה די זמן לכנסת החדשה לבטלו. להערכתם של ביבי, עלי, עמור וגולדברג, עם סיום המגעים הקואליציוניים והרכבת הממשלה החדשה יוכלו להתפנות ולפעול להעברתו בכנסת של החוק שיבטל את חוק כפל התפקידים. ח"כ עלי אמר, כי ידוע לו שגם סיעת חד"ש תתמוך בביטול החוק שיאפשר לראש עיריית נצרת ח"כ תאופיק זיאד להמשיך ולשמש כראש עיר, אם ייבחר לעמוד שוב בראשות העירייה.

ראש מועצת כפר תבור מיכה גולדמן שנבחר כח"כ, אמר בתגובה, כי לא יתמוך בביטול החוק, שכן הדבר יקל על הליכוד להמשיך ולשלוט ברשויות בהן הוא שולט כבר כיום ויקשה על מועמדי המערך לנצח. גולדמן אמר, כי במרבית הישובים טובים סיכוייהם של מועמדי המערך מאלה של מועמדי הליכוד שיוצבו לבחירות, אם ראשי העיריות הנוכחיים מטעם הליכוד ייאלצו לוותר על התמודדות בבחירות.

גוראל מרגיע: אין סיבה לחשוש משינוי של הסטאטוס-קוו בחיפה

מאת אריאלה ראובני, סופרת "דבר" בחיפה

בחיפה נשמר הסכם הסטאטוס-קוו עם הדתיים זה כמה שנים ואין כל סיבה לחשוש, כי יחול שינוי במצב עקב תוצאות הבחירות לכנסת והאפשרות של הקמת קואליציה של מפלגות הימין עם המפלגות הדתיות. דברים אלה אמר בסוף השבוע אריה גוראל, ראש עיריית חיפה לסופרת "דבר".

גוראל הוסיף, כי הצוגים הדתיים בחיפה מהווים 10 אחוזים מהאוכלוסייה והדגיש, כי בניגוד למגמה הארצית שמר המערך בחיפה על כוחו בבחירות לכנסת וקיבל 40.5 אחוז לעומת 43.3 אחוז בבחירות הקודמות, שכללו גם את מפ"ם.

בתשובה על שאלה, אם יש נטיה לדחות, לאור תוצאות הבחירות לכנסת את הבחירות לרשויות המקומיות, אמר גוראל, כי הוועדה המוניציפלית של המערך, אשר התכנסה בסוף השבוע, החליטה לקיים את הבחירות לרשויות המקומיות במועדן – 28 בפברואר.

נציגי הסיעות הדתיות בחיפה סירבו להתייחס לפי שעה לנושא הקואליציוני, עם זאת הודו, כי הרכבת החזית הדתית המאוחדת בעירייה, כפי שנעשה עד כה, עלולה להיות מורכבת יותר עקב תוצאות הבחירות לכנסת. עוד נאמר, כי אין מוציאים מכלל אפשרות שגם לבחירות לרשות המקומית ירוצו המפלגות הדתיות בנפרד.

תגובות

לואיס: המשימה עכשיו – היא למנוע מלחמה

ואשינגטון (ע"ח). – נוכח תוצאות הבחירות בישראל, המשימה הדחופה הן לממשל רייגן והן לממשל שיבוא אחריו תהיה למנוע התפתחות צבאית ערבית במזרח התיכון – אמר ביום ו' סמיואל לואיס, מי שהיה במשך עשר שנים שגריר ארה"ב בישראל.

"לדעתי, צפויה עכשיו תקופה של ששה חודשים עד שנה, אשר בה המשימה החשובה שתעמוד בפני הממשל האמריקאי תהיה למנוע התפתחות צבאית", אמר לואיס. "נהיה חייבים להוכיח, שהברית הבלתי-כתובה בין ארה"ב לישראל נשארת כפי שהיתה", הוסיף השגריר לשעבר.

לואיס אמר בהרצאתו במכון ברוקינגס, כי אין הוא מצפה לחידוש קרוב של מאמצי השלום של ג'ורג' שולץ. "במשך חודשים רבים לא יעלה בידינו לחזור למסלול המו"מ. יתכן כי סיכוי כזה יידחה לשנים רבות", הוא אמר.

לואיס סבור, כי הליכוד יממש את הבטחותיו במסע הבחירות וינקוט עמדות קיצוניות, כמו החמרת הצעדים נגד ההתקוממות בשטחים, דבר שעלול להביא להחרפת היחסים עם בעלת הברית החשובה ביותר של ישראל, ארה"ב. הוא אמר, כי אין הוא מצפה שהחוסן הבסיסי של הקשרים בין שתי המדינות יישחק, אבל הזהיר שהיחסים "יגיעו למתיחות חריפה מאוד".

לובה יציע חוק לאיסור השפעה בהשבעות וחרמות

מאת סופר "דבר" בכנסת

לובה אליאב, שיהיה חבר-כנסת מטעם המערך בכנסת הי"2, יגיש הצעת חוק פרטית, לפיה ייענש כל מי שמנסה להשפיע על בוחרים בהשבעות ובאיומים של חרמות. זוהי, ככל הנראה, יוזמת החקיקה הפרטית הראשונה בכנסת החדשה.

לובה אליאב אמר, כי ביום הבחירות הוא נתקל במצביעים, שסיפרו לו, כי אנשי ש"ס ואגו"י השביעו אותם על ספרי תורה להצביע עבור מפלגותיהם והבטיחו להם ברכות בשם הבבא-ברוך והרבי מלובאביץ'. אליאב מציע לתקן את סעיף 122 בחוק הבחירות לכנסת כך, שלפי החוק יהיה בר-עונשין כל מי שמנסה להשפיע בהשבעות או המאיים בחרמות על בוחר, כדי שיצביע בעד רשימת מועמדים מסויימת או שיימנע מהצבעה בעדה או בכלל.

הדרוזים לוחצים על המערך להכניס את סאלח טאריף

מאת מרדכי הלבי, סופר "דבר"

כמה עסקנים ממפלגת העבודה במגזר הדרוזי התארגנו במטרה ללחוץ על מפלגת העבודה להכניס את מועמדם סאלח טאריף, הנמצא במקום ה-40 ברשימת המערך לכנסת, כדי להבטיח את ייצוגם של הדרוזים בכנסת הי"2.

הפעילים הדרוזים שיצרו מגעים ליו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס ולמזכ"ל המפלגה עוזי ברעם והם ציינו כי העדה הדרוזית נותרה ללא ייצוג בכנסת הי"2, דבר שלא היה קיים זה כ-40 שנה.

הפעילים הדרוזים מציינים, כי המערך הכפיל הפעם את כוחו במגזר הדרוזי וקיבל מעל 10,000 קולות לעומת כ-5,000 קולות שקיבל בבחירות 84.

סופר "דבר" מציין, כי העסקנים הדרוזים עומדים השבוע לקיים מסיבת עיתונאים שבה יסבירו את תוצאות הבחירות במגזר הדרוזי ויחזקו את מעמדם בתוך מפלגת העבודה והמערך. מאידך, מתארגנת קבוצה של פעילים ערבים ודרוזים כדי להקים רשימה ערבית דרוזית נפרדת הקשורה למפד"ל, נוכח מספר הקולות הגדול, שקיבל המפד"ל במגזר הערבי הדרוזי.

השבועון 'לה נובל אובזרווטר' בכתבת תחקיר:

הכנסייה בצרפת מסתירה פושע מלחמה – מפקד המשטרה בליון

מאת גדעון קוץ, סופר "דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"דבר"). – כמרים קאתוליים בכירים בצרפת הסתירו במשך 40 שנה, וככל הנראה ממשיכים בכך היום, את מי שהיה מפקד המשטרה הצרפתית בעיר ליון בתקופת הכיבוש הנאצי והאחראי לרציחתם ולגירושם למחנות השמדה של יהודים ולוחמי מחתרת. כך כותב בכתבת תחקיר גדולה השבועון 'לה נובל אובזרווטר'.

השבועון מוסר, כי החסות שהעניקה הכנסייה הקאתולית לפושע המלחמה פול טוביה, אשר נדון למוות שלא בפניו ומבוקש על פשעים נגד האנושות, נובעת מכך שהוא העביר לרשות הכנסייה את 'אוצרה' של המשטרה, אשר כלל בעיקר כספים ורכוש שנבזזו ונשדדו מיהודים אשר גורשו בחלקם למחנות השמדה.

טוביה, היום בן 76, היה שותפו הצרפתי של הפושע הנאצי קלאוס בארבי. התחקיר של השבועון מגלה, כי נשיא צרפת פומפידו הסכים בשנת 1971 לחון את טוביה, עלפי בקשתו הרשמית של עוזרו הבכיר של האפיפיור הקרדינאל וילו, כדי "לשכוח את ימי השנאה בין צרפתים". אך איומיהם של ניצולים הביאו לבריחתו מחדש ובשנת 1979 הוא הואשם רשמית בפשעים נגד האנושות, שעליהם לא חלה התיישנות.

מרבית הזמן הסתתר טוביה במנזר שארטרז בהרי האלפים, אך שינה מדי פעם את מחבואו בצרפת ובשוויץ, שם נהנה מעזרתו של הבנקאי הניאו-נאצי פרנסואה ז'נו. הוא מילא גם תפקידי מינהל רשמיים מטעם הכנסייה. ב-1967 הוצאה לו תעודת זהות שבה נרשמה כמקום מגוריו כתובתו של ראש הכנסייה הקאתולית הארכיבישוף דקורטריי. הארכיבישוף אומר, כי לא ידע על כך דבר.

פרק בפני עצמו הם יחסיו של טוביה עם הזמר המנוח ז'אק בריל, שאותו הכיר כאשר שימש תחת שם בדוי כאוצר מוזיאון מנזר שארטרז. בריל, שלא ידע את זהותו האמיתית כתב טקסטים לתקליטים בנושאי תרבות שהפיק טוביה. היום אומר השופט החוקר גרלייה המתחקה על עקבותיו, כי נתקל בסירוב משרד המשפטים להעמיד לרשותו את תיקו של טוביה. המשטרה אומרת, כי בלתי-אפשרי למצוא אותו בנבכי המנזרים הצרפתיים ובעיקר בשארטרז, שבו יש מעברים תת-קרקעיים רבים.

במספנות לנין הנסגרות בגדאנסק ערכו מפגן סולידאריות לתאצ'ר

מפלגת הלייבור מבקרת התערבותה בעניין פולין וצביעותה כלפי הפועלים

סולידאריות

ראש ממשלת בריטניה מארגרט תאצ'ר בפגישתה עם מנהיג 'סולידאריות' לך ואלנסה בכנסיית סט. בריגידה בגדאנסק. (צילום: א.פ.)

מאת דליה שחורי, סופרת "דבר" בבריטניה, וסוכנויות הידיעות

לונדון (מיוחד ל"דבר"). – ראש ממשלת בריטניה מארגרט תאצ'ר חזרה אתמול מביקורה בפולין נרגשת מקבלת הפנים, שערכו לה עשרות אלפי פועלים במספנות גדאנסק, שם נפגשה תאצ'ר עם מנהיג ארגון 'סולידאריות' לך ואלנסה.

תאצ'ר אמרה לפועלים, החוששים שיפוטרו עקב סגירת המספנות, כי תנועת 'סולידאריות' היא יותר מאיגוד מקצועי, היא ביטוי ומוקד לאופוזיציה. ההמון שר וקרא קריאות בזכות חופש הפעולה של 'סולידאריות', בשעה שתאצ'ר ואלנסה הניחו זר על מצבה לזכר 28 שובתים, שנהרגו על ידי המשטרה הפולנית בעת מהומות המזון ב-1970.

הפועלים במספנות 'לנין', שם נולדה התנועה ב-1980, קראו גם קריאות בגנות ראש ממשלת פולין מיצ'סלאב ראקובסקי, האיש שהורה לפני כמה ימים על סגירת המספנות בטענה שהן נושאות הפסדים. ארגון 'סולידאריות' טוען, כי אין הצדקה כלכלית לסגירת המספנות והמטרה האמיתית של הסגירה היא להכות את הארגון, השואב את עיקר כוחו ממספנות אלה. תאצ'ר, שלחצה את ידי הפועלים, הביעה את התרגשותה ממספרם הרב של המפגינים.

ביקורה של תאצ'ר נחשב בבריטניה לנצחון פוליטי ותרומה ליחסי מזרח-מערב, בעיקר אחרי שמנהיג פולין וויצ'ך יארוזלסקי בא במפתיע להיפרד ממנה בשדה התעופה, אף שתאצ'ר סירבה לעזור לפולין להתגבר על החוב החיצוני שלה למערב, העומד על 37 מיליארד דולאר, ולמרות הבעת ההזדהות הגלויה עם ארגון 'סולידאריות'.

בפגישתה עם יארוזלסקי בווארשה קראה תאצ'ר לממשלת פולין להכיר בארגון ואמרה, כי "הנסיון הראה שאפשר להשיג צמיחה ומאמץ רב מצד העם, אם יש לו חופש אישי ופוליטי, חופש ביטוי, חופש להתארגן חופש לקיים את כל שאר ההתחייבויות של הסכם הלסינקי". הסכם המדבר על זכויות האדם באירופה.

מפלגת הלייבור בבריטניה ביקרה את התערבותה של תאצ'ר בענייני פולין ואת צביעותה בעניין חופש ההתארגנות של העובדים. יצוין, כי השבוע יקיימו עובדים בריטים אסיפות מחאה אחרי שפוטרו ממרכז התקשורת בשל השתייכותם לאיגוד מקצועי. מנהיג המפלגה ניל קינוק אמר, כי "אילו הייתי פועל בגדאנסק, הייתי אומר שנאומה היה צבוע". ג'רלד קאופמן, שר החוץ בממשלת הלייבור אמר, כי "בעיותיהם של הפולנים נוצלו באכזריות למטרותיה הציניות של תאצ'ר".

לאחר נסיון ההפיכה הכושל באיים המאלדיביים

שכירי החרב שחטפו שר החינוך ונסו בספינה – כבר רצחו שניים

מאלה, האיים המאלדיביים (רויטר).– ספינות מלחמה הודיות עקבו אתמול אחרי ספינת משא, הנושאת על סיפונה שכירי חרב, שניסו להפיל את המשטר באיים המאלדיביים וברחו בספינה עם כ-25 בני ערובה לכיוון סרי לאנקה. קברניט האניה מסר, כי החוטפים הרגו אתמול שניים מבני הערובה והם מתכוונים לפוצץ את הספינה, אם לא יורשה להם להגיע לסרי-לאנקה.

הנציב ההודי העליון באיים, המצויים דרומית-מערבית לסרי לאנקה, אמר כי על אחת מספינות המלחמה ההודיות שוהה צוות מו"מ, המנהל דיונים עם שכירי החרב בדבר כניעתם. בין בני הערובה מצוי שר החינוך של האיים המאלדיביים, כמה חברי פרלמנט וזוג בעל אזרחות שוודית.

שר ההגנה של האיים המאלדיביים אמר, כי שכירי החרב, שהגיעו ככל הנראה מסרי לאנקה, נמלטו מבירת האיים, מאלה, בשלוש ספינות, שעות ספורות לאחר ש-1,600 צנחנים הודים הגיעו לאיים כדי לסייע לשלטונו של הנשיא מאמון עבד אל-גאיום. שר ההגנה מסר, כי בין 27 ל-32 איש נהרגו בנסיון הנפל להפיל את המשטר במאלה.

השר איליאס אברהים סיפר, כי לפחות 400 שכירי חרב השתתפו בנסיון הנפל. הם ניסו לכבוש את בניין האסיפה הלאומית ונכנסו לקרבות קשים עם כוחות הבטחון הזעירים במקום. נמסר, כי הם נמלטו על הספינה מיד לאחר שהחיילים ההודים נחתו באיים, בלי להיכנס אתם למגע.

עדיין לא ברור מי עמד מאחורי נסיון ההפיכה ברצועת האיים, שבה כ-200,000 תושבים. מקורות בטחון אמרו, שאיש עסקים בשם עבדאללה לוטפי, שגלה מהמאלדיבים לסרי-לאנקה לפני ארבע שנים, היה קשור להפיכה וכי שכירי החרב נשכרו מבין הטאמילים בסרי-לאנקה.

רבבות מפגינים בסיאול בקריאה למאסרו של הנשיא לשעבר צ'ון

סיאול (א.פ.).– עשרות אלפי מפגינים, התובעים לאסור את הנשיא לשעבר צ'ון דו הוואן בגלל מעורבותו במעשי דיכוי, התנגשו אתמול עם המשטרה בסיאול ובערים נוספות בדרום קוריאה במה שתואר כהפגנות הקשות ביותר מאז הסכימה הממשלה לערוך בחירות במדינה לפני תשעה חודשים.

המהומות הקשות ביותר היו בבירה סיאול, שם חסמו מאות שוטרים את דרכם של 10,000 סטודנטים ואנשי אופוזיציה, שניסו לצעוד לעבר ביתו של הנשיא לשעבר צ'ון. הסטודנטים שרפו בובות של צ'ון, של הנשיא הנוכחי רו טאי וו ושל 'הדוד סאם', סמלה של ארה"ב. הסטודנטים טוענים, שצ'ון היה אחראי למותם של אלפי מפגינים בזמן שבע שנות שלטונו ועליו לעמוד לדין על כך.

מרכז העיר כוסה בענני של גאז מדמיע, לאחר שהמפגינים השתלטו על מרכז קניות וזרקו אבנים ופצצות תבערה על השוטרים. המשטרה ירתה מאות פצצות גאז מדמיע לעבר המפגינים, ועדי ראייה מסרו, כי עשרות שוטרים ומפגינים נפגעו. המשטרה סירבה למסור נתונים על מספר הנפגעים או העצורים, אבל נאמר, כי לפחות 10 קציני משטרה קיבלו טיפול לאחר שנפגעו בהתנגשויות עם המפגינים.

גם בפוסאן, מעוז האופוזיציה, בקוואנג'ו ובחמש ערים נוספות נענו אלפים לקריאת האופוזיציה להפגין למען מאסרו של צ'ון, הנאשם גם בסדרה של מעשי שחיתות. בקוואנג'ו השתלטו המפגינים על בניין התביעה הכללית ושרפו כמה מכוניות משטרה.

מפלגות האופוזיציה דחו אתמול את הצעת הממשלה, שצ'ון יתנצל על המעשים שבהם היה מעורב.

עסקת מיליארדים

איל העתונות הבריטי רוברט מאקסוול עונה על שאלות במסיבת עתונאים בניו-יורק בנוגע לנסיונו לרכוש את הוצאת הספרים האמריקאית 'מקמילן'. מקסוול, שהציע 2.5 מיליארד דולאר תמורת השליטה בחברה, מתחרה עם חברת 'קולברג קראוויס רוברטס' המנסה גם היא לרכוש את ההוצאה. (צילום: א.פ.)

מקורות לבנוניים:

חזבאללה יפתח במו"מ לשחרור הנווט שבידיו

מאת רן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

ארגון 'חזבאללה' יפתח במגעים עם ישראל לשחרורו של נווט חיל-האוויר, סרן רון ארד, מיד לאחר שובו של מנהיג התנועה שיח' מוחמד פדלאללה מטהראן, כך מסרו אתמול מקורות לבנוניים. פדלאללה מבקר באיראן בימים אלה יחד עם סעיד שעבאן, מנהיג התנועה האיסלאמית הפונדמנטליסטית בעיר טריפולי שבצפון לבנון.

לדברי המקורות הלבנוניים, סרן רון ארד הועבר לאחרונה לידי החזבאללה על-ידי מוסטפא דיראני, ראש מנגנון הביטחון לשעבר בתנועת 'אמל' שהודח מהתנועה על-ידי נביה ברי. עוד ידעו המקורות לספר שדיראני העביר לפני שבועיים את סרן רון ממקום שביו בבדאוי שבצפון בקעת הלבנון לאתר אחר באיזור הבקעה הנקרא שראן השוכן ליד העיירה שמיסתאר. הוא עשה זאת, לדברי המקורות הלבנוניים, משום שהסורים התחקו אחר עקבותיו של הנווט השבוי.

ככל הידוע תחקר בעבר סרן רון על-ידי קציני מודיעין סורים בשעה שמוסטפא דיראני היה עדיין אחד מעמודי התווך של תנועת 'אמל'.

מובארק: אשתף פעולה עם כל ממשל בישראל

אלכסנדריה (ע"ח). – בתגובה ראשונה על תוצאות הבחירות הכלליות בישראל, אמר אתמול נשיא מצרים חוסני מובארק, כי גמור עמו לשתף פעולה עם כל ממשלה שתוקם בישראל. "עניינם של תושבי ישראל הוא לבחור בכל ממשלה שהם רוצים בה, ואני אשתף פעולה עם כל ממשלה", אמר מובארק לקבוצת בוגרי אוניברסיטה באלכסנדריה.

בהזכירו, כי מצרים היא המדינה היחידה המקיימת קשרים דיפלומטיים עם ישראל, הדגיש מובארק כי "קשרים אלה מסייעים למציאת הסדר לסכסוך במזרח התיכון".

שמיר: יהיו התנחלויות חדשות – ומדוע לא?

ירושלים (ע"ח).- ראש הממשלה יצחק שמיר אמר אמש כי ישראל תקים התנחלויות חדשות בשטחים המוחזקים בגדה המערבית וברצועת עזה, אם הוא יקים ממשלת קואליציה עם מפלגות האגף הימני והמפלגות הדתיות.

שמיר אמר בראיון ב'קול ישראל', בשבת "לא הבטחתי דבר לאיש. אני מודע לבקשות אולם אני גם מודע לצרכי המדינה". בתשובה לשאלה על התנחלויות חדשות, אמר שמיר "כמובן יהיו התנחלויות. אפילו במהלך הממשלה הנוכחית הוקמו התנחלויות רבות בשטחים המוחזקים. אינני רואה סיבה מדוע הממשלה החדשה, כאשר היא תקום, לא תאפשר הקמת התנחלויות חדשות".

'התחיה', הודיעה במסע הבחירות שלה כי היא תבקש ערובות להקמת 53 התנחלויות חדשות בגדה המערבית.

ח"כ מאיר שטרית, קרא לשמיר בשבת להקים ממשלת אחדות, עם מפלגת העבודה בהנהגת שמעון פרס, במקום להפוך לבן ערובה בידי המפלגות הדתיות.

עצרת או"ם גינתה את הפרת הזכויות בשטחים

ניו-יורק (ע"ח, ע"צ ועסט"א). – עצרת או"ם גינתה ברוב מוחץ את ישראל על המשך הפגיעות בזכויות האדם בשטחים הערביים הכבושים. ההחלטה אושרה ב-130 קולות נגד שניים – ארה"ב וישראל. עשר מדינות נמנעו.

ההחלטה קוראת למדינות, שחתמו על אמנת ז'נבה הרביעית, להפעיל לחץ על ישראל, כדי שזו תכבד ללא דיחוי את כל הוראות אמנה זו.

בין המדינות שנמנעו – בריטניה, קנדה ואיסלנד. בריטניה עשתה מאמצים גדולים כדי להביא לריכוך הצעת ההחלטה שהוגשה לאישור העצרת הכללית. שאר הנמנעות הן מדינות קטנות מדרום אמריקה, הקאריבים וכמה מדינות אפריקאיות, ביניהן זאיר.

עונת האבוקדו החלה!
קח פרי ותהיה, לי בריא!
זני אטינגר ופוארטה במחיר מומלץ לצרכן עד 4.49 ש"ח לק"ג.
מועצת הפירות (ייצור ושיווק)

סגן הממונה על מחוז הדרום נבחר לראש מועצת תל־שבע

נציגי הישוב הבדווי במועצה הגישו אולטימטום נגד בחירת סגן בשכר מטעם משרד הפנים ודורשים מינוי סגן מטעמם

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר"

סגן הממונה על מחוז הדרום, אליהו שפירא, נבחר בסוף השבוע בראש המועצה המקומית תל־שבע, הישוב הבדווי הראשון בנגב.

שפירא, שכיהן שנים רבות כסגן הממונה על המחוז ואף שימש בעבר בראש הוועדה הקרואה במצפה־רמון, נבחר לתפקיד הנוכחי פה אחד, בקולותיהם של שמונת חברי המועצה. הוא מחליף את אברהם רביבו, שפרש מהתפקיד לאחר למעלה מארבע שנים, בגלל כוונתו להציג מועמדות לתפקיד ראש המועצה המקומית באופקים, בה כיהן בעבר בתפקיד זה.

בתל־שבע, כמו גם בעיירה רהט, שהיא הישוב הבדווי הגדול בארץ, לא מתקיימות עדיין בחירות לרשות המקומית וראש המועצה ממונה על־ידי משרד הפנים. יצויין, כי הגם ששפירא נבחר פה אחד, בהליך דמוקרטי חוקי, הביעו נציגי משרדי הממשלה במועצה, הסתייגות על האופן שבו נעשה התהליך. בפרוטוקול הישיבה ציינו המסתייגים: "היה מקום להתייעץ עם חברי המועצה לפני הבחירה ולא לכפות מועמד ההופך את הבחירה לתהליך של חותמת־גומי".

תקרית לא נעימה אירעה במהלך הישיבה, כאשר נציגי משרד הפנים הגיעו למנות מטעמם סגן בשכר לראש המועצה הנבחר. ארבעת חברי המועצה הבדווים מתל־שבע, העמידו אולטימטום במכתב שמסרו באותו מעמד למנכ"ל משרד הפנים, הרב אריה דרעי, שאם לא ימונה סגן מקרב התושבים המקומיים, הם יתפטרו מתפקידם. בעקבות זאת, ירדה בינתיים מן הפרק ההצעה למינוי הס־

שבוע הבחירות בכבישים: 4 נהרגו ו־61 נפצעו קשה

מאת אריה הרי, סופר "דבר"

14 אנשים נהרגו, מהם ארבעה הולכי־רגל, ו־61 נפצעו קשה ב־51 תאונות־דרכים חמורות בשבוע הבחירות. היה זה אחד משלושת השבועות הגרועים ביותר השנה מבחינת מספר ההרוגים. העליה התייגה נובעת כנראה משלושת ימי הגשם בשבוע האחרון וכן מהתנועה המוגברת, שהתלוותה לבחירות לכנסת.

על־פי נתונים בלתי רשמיים נהרגו בחודש האחרון 54 אנשים ו־289 נפצעו קשה ב־224 תאונות חמורות. זו ירידה של עשרה אחוזים במספר ההרוגים בהשוואה לאוקטובר אשתקד, אולם עליה של 20 אחוז בהשוואה לספטמבר השנה. מספר הפצועים קשה דומה למספרם באוקטובר אשתקד, אך הוא קטן בששה אחוזים בהשוואה לספטמבר השנה. מספרן של התאונות הקטלניות ירד ב־26 אחוז בהשוואה לאוקטובר אשתקד והמספר התאונות הקשות ירד ב־13 אחוז.

אוקטובר הוא הגרוע בחודשי השנה עד כה, כפי שהיה גם בשנה שעברה, כאשר נהרגו בו 60 אנשים. השבוע הגרוע ביותר מ־44 השבועות עד כה, היה השבוע ה־36, הראשון בספטמבר, שבו נהרגו 19 אנשים. רק בשבוע ה־13, שחל באמצע מארס נהרגו 14 אנשים, כמו בשבוע האחרון.

פלטו־שרון תובע את גיסו על תקיפה וניסיון סחיטה

(ע). – איש העסקים שמואל פלטו שרון טוען בתביעה שהגיש שלשום לבית־המשפט המחוזי בתל־אביב, כי גיסו ג'ק אסולין תקף אותו, גרם לו לחבלה מיזרית, העליבו וניסה לסחוט ממנו כספים.

בכתב התביעה נגד אסולין טוען פלטו, כי מאז נישואיו עם אנט, אחות הנתבע, נשא בכל ההוצאות של ג'ק אסולין ואשתו ז'אניק. לטענת פלטו, הוא שכר בעבור גיסו וילה בסביון ועד מאי 85 שילם את שכר הדירה של הוילה, שהסתכם בכ־50,000 דולר.

פלטו טוען כי נתן לג'ק אסולין זכות חתימה בחשבון שהתנהל על שם מזכירו, צפריר חזקיה, ושאליו הוזרמו כספיו של פלטו. לטענתו, משך אסולין מחשבון זה כ־30,000 דולר. לטענת פלטו, הוא תמך בגיסו בסכום המגיע לכ־140,000 ש"ח.

פלטו שרון מציין בכתב התביעה כי עשה כן, כן משום שהנתבע הוא גיסו, אחי אשתו, ובלי שהוא עליו חובה כלשהי לכך. לטענתו, התחילו בני הזוג אסולין להחזיר לו את אותם כספים בהזדמנות הראשונה, אולם כאשר ראה כי גיסו אינו מגלה נטייה לצאת לעבודה ולקיים את עצמו מפרי עמלו, החל לדבר על ליבו לעשות כן.

פלטו טוען כי הדברים התגלגלו עד כדי סכסוך משפחתי שהסתיים במריבה גלויה

המועצה הציונית בישראל

ישיבת ההנהלה ופעילים מרכזיים תערך מחר,
יום שני כ"ז חשון תשמ"ט 7.11.88 בשעה 15.00
באולם הישיבות של הסוכנות היהודית בירושלים

בהשתתפות: **שמחה דיניץ** –
יו"ר הנהלת התנועה הציונית העולמית
ויו"ר הנהלת הסוכנות היהודית.

יפתח וינחה: **ניסן הרפז** –
יו"ר המועצה הציונית בישראל.

נושא הישיבה:
דיון פתוח בסוגיות ציוניות העומדות על הפרק

יד טבנקין

1938—1988 50 שנה לפרעות נובמבר 1938
מבחן ליהודי גרמניה

מציין ומעריך זה בכנס שיתקיים ביום חמישי, א' בכסלו תשמ"ט, 10 בנובמבר 1988, ב"בית בראנד", סמינר אפעל, רמת אפעל

סדר היום

08.30–09.00 התכנסות ורישום (כיבוד קל במקום).
09.00–09.15 "יזכור" – ברכות.

מושב הבוקר: הרקע והפרעות

יו"ר: פרופ' י. כץ, מכון ליאו בק והאוניברסיטה העברית, ירושלים.
09.20–09.50 פרופ' ח. שמיר, אוניברסיטת תל־אביב: מדיניות החוץ והכנים של השלטון הנאצי לפני הפרעות ולאחריהן.
10.00–10.30 ד"ר ה. רוזנקרנץ, "יד ושם": פרעות נובמבר 1938 באוסטריה.
10.40–11.20 מר מ. כהן, ירושלים: עדות.
11.30–12.15 הפסקה*

מושב הצהריים: וסיגות תגובה מצד מנהיגים יהודים בגרמניה הנאצית

יו"ר: ד"ר ד. מכמן, אוניברסיטת בר־אילן
12.20–12.50 ד"ר י. כוכבי, בית לוחמי הגיטאות: המוסדות היהודיים.
13.00–13.30 ד"ר ע. הילדסהיימר, האוניברסיטה העברית: המתנה שומר המצוות.
13.40–14.10 ד"ר י. בן אבנר, אוניברסיטת בר־אילן: מערכת החינוך היהודי.
14.10–14.30 הפסקה (כיבוד קל במקום).

מושב אחה"צ: תנועות הנוער הציוניות בגרמניה הנאצית – במבחן העדות

יו"ר: ח. זליגמן, יד טבנקין.
14.30–16.20 רב שיח בהשתתפות העדים:
י. בן אהרון – גבעת חיים מאוחד,
ת. ברעם – מגניה, פ. גינזבורג – תל־אביב,
ב. ציננטל – כפר סאלד.
התמקדות: ד"ר י. זריז – בית לוחמי הגיטאות ויד טבנקין, ח. ויינר – יד טבנקין.
16.30–17.00 סיכום החלק הראשון:
ד"ר א. ברקאי, מכון ליאו בק: כעבור 50 שנה, פרעות נובמבר 1938 במבט לאחור.
17.00–17.30 ארוחת ערב.
בשעה 17.30 הסעה מאורגנת לבית התפוצות, שם יתקיים המשך הכנס.

מושב הערב: יהדות גרמניה בשקיעתה.

אודיטוריום "בני ציון", בית התפוצות.
יו"ר: הרב י. אנסבכר, בית הכנסת "איחוד שיבת ציון", תל־אביב.
18.10–18.50 ד"ר ע. מאייר, אוניברסיטת תל־אביב: בתי כנסת בגרמניה (בליווי שקופיות).
19.00–19.30 פרופ' א. קולקה, האוניברסיטה העברית: הפרק האחרון בתולדותיה של יהדות גרמניה, 1938–1942.

תחבורה ציבורית לרמת אפעל:

קווי "דן" מס' 35 (מהתחנה המרכזית, תל־אביב). מס' 65 (מרמת גן). מס' 55 (מרח' ארלוזורוב, תל־אביב). קווי "אגד", מס' 144/5 (מרחובות ופתח־תקוה), קו מס' 400 מירושלים ("אגד־דן").

* ארוחות הצהריים בתשלום.

בגשם תודך תצוגת ספרים בהוצאת "יד טבנקין" בית לוחמי הגיטאות, יד ושם ומכון ליאו בק, ירושלים.

הכניסה חופשית הציבור מוזמן

מועצת פועלי אשקלון נגד סגירת "יובל גד"

מאת דני צדקוני, סופר "דבר" בדרום

משלחת בראשות ראש עיריית אשקלון, אלי דיין, ומזכיר מועצת הפועלים, אריה עוזר, וחברי ועד עובדי "יובל גד", תתייצב היום בוועד־הפועל כדי להביע את מחאתה והתנגדותה להחלטת "כור" לסגור את המפעל ותחזור על כך מחר בישיבת הוועדה המנהלת של חברת העובדים שתתכנס לאשר את הסגירה.

מזכיר מועצת הפועלים אריה עוזר טען בישיבת מזכירות המועצה ביום ששי כי מנכ"ל "כור" בני גאון הוא שגרם לסגירת המפעל, שלדברי עוזר, "מכר אותו פעמיים וסובב אותנו בכחש". בשלב זה מנסה מועצת הפועלים למנוע מהעובדים המפוטרים לנקוט בצעדים קיצוניים.

סליק פגזים ממלחמת השחרור נתגלה ליד בי"ס בזכרון יעקב

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

סליק ובו למעלה מ־20 פגזים אשר הוסתר בימי מלחמת השחרור נתגלה בסוף השבוע סמוך לביה"ס אורט בזכרון־יעקב.

היה זה בעת שחקלאי בזכרון יעקב הכשיר חלקת אדמה באיזור ביה"ס באמצעות שריפת קוצים. בעת שהאיזור בער נשמעה סדרה של פיצוצים באוויר.

החקלאי מיהר להזעיק את משטרת זכרון־יעקב ובסריקות שנערכו בשטח נתגלה הסליק. למקום הובאה יחידת חבלה ממשטרת מרחב חיפה והחבלנים פוצצו במקום במשך יומיים כ־20 פגזים בני 40 מ"מ.

למירית הפעוטה 50% סיכויים לחיות

מאת דני צדקוני, סופר "דבר" בדרום

מירית, תינוקת בת 3 חודשים מאשדוד, בתם של שמעון, חייל בשירות סדיר בן 21, ואירים איבגי בת 18 מאשדוד – סובלת ממחלת "טטרולוג' ופלו", שסימניה הם כתם ענק בפנים, בעיות ורידיות בתוצאה מגידול בלי דם במוח המשפיע על תיפקוד הלב.

מירית אושפזה מאז לידתה בבית־החולים "הדסה" בעין־כרם. לדברי האב, הרופאים שם נואשו מהסיכוי לרפא את בתו, ואמרו לו שהסיכויים להצילה הם 50%. מחלקת הנוירוכירורגיה פנתה לד"ר אלכס ברנסטיין מניו־יורק, מגדולי המומחים בתחום זה בעולם, שהמליץ על ביצוע ניתוח לסגירת כלי הדם המיותרים במוח. עלות הביתות, הנסיעה והשהות בניו־יורק מסתכמת בכששים אלף דולר. משכורתו של שמעון איבגי בצה"ל היא 800 שקל. לילדה נקבע תור לניתוח ב־5 בדצמבר. נמסר כי תרומות אפשר להפקיד בכל סניפי בנק לאומי בחשבון 557871/87.

נתיב חדש

המחלף החדש של נתיבי איילון – שד' רוקח בתל־אביב ייפתח לתנועה בעוד כחודש. בסוף השבוע סייר בקטע החדש שר התחבורה חיים קורפו ומנכ"ל נתיבי איילון (צילום: נאוה שמש)

130 עובדים ב"כיתן דימונה" עומדים לקבל מכתבי פיטורים

נציגי העובדים דורשים פיטורי כל העובדים הזרים והתייעלות ההנהלה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר "דבר"

הנהלת מפעל הטקסטיל "כיתן" בדימונה דורשת פיטורי כ־130 מתוך 580 העובדים על רקע המצב הכספי הקשה. בשבוע שעבר העבירה ההנהלה את רשימת העובדים המועמדים לפיטורים למועצת הפועלים המקומית, והיא עומדת לשגר את מכתבי הפיטורים בתחילת השבוע.

בעקבות כוונות ההנהלה לקצץ במספר העובדים, הכריזה ביום חמישי מזכירות מועצת פועלי דימונה על סכסוך עבודה. נציגי העובדים ומזכירות מועצת הפועלים, דחו את רשימת הפיטורים, והיום ייוועדו עם מנכ"ל המפעל בתל־אביב, ויגישו לו הצעה נגדית.

נציגי העובדים דורשים את פיטורי העובדים הזרים (כ־100 עובדים מהשטחים ו־12 פועלים פורטוגזים) והתייעלות בקרב ההנהלה, במקום רשימת המפוטרים המקורית שהוגשה. כמו כן, מתנגדים העובדים לסגירת המתפרה במפעל ולהעברת חלק ממנה לאחד הכפרים הערביים בצפון, וזאת על רקע טענות ההנהלה כי הדבר יוזיל בשני שלישים את עלויות הייצור שלו.

מזכיר מועצת הפועלים, יוסי בוטבול, אמר אתמול לסופר "דבר", כי בעקבות סגירת מפעל "מתכת סדום" וכוונת מפעל "טקסטיל דימונה" לצמצם את כוח האדם במפעל בכ־100 עובדים, הגיעה דימונה אל "הקו האדום" מבחינת שיעור האבטלה. נכון לעכשיו, יש בדימונה כ־1000 דורשי עבודה, המהווים 11 אחוז משיעור המועסקים בישוב. "אם המצב יימשך, נפתח במאבק מיליטאנטי, שיכלול סגירת כבישים והבערת צמיגים. זוהי שערורייה שח"כ שפירא, 'הקרוב לצלחת' ולוועדת הכספים, נוהג מהקלות ומויתורים שונים, ואילו מפעלי טקסטיל בישובי פיתוח המעסיקים מאות פועלים, מופלים על־ידי הממשלה", דברי בוטבול.

שריפה כילתה ערימות כותנה ליד מגדל העמק במאות־אלפי דולרים

מאת יצחק מרידור, סופר "דבר" בעמק

נזק של מאות אלפי דולרים נגרם אתמול למשקי העמק, בשריפה גדולה שאחזה במצבור ערימות הכותנה המוכנות לניפוט שמול מנפטת העמק, ליד מגדל העמק.

עובר אורח, שהבחין בשריפה, הודיע על כך למכבי האש. למקום הגיעו מכוניות כיבוי ממגדל העמק ומעפולה וכן מכוניות־גרר ממשקי הסביבה, שעסקו שעות בהעברת "בלות" הכותנה הענקיות לשדות מושב כפר ברוך הסמוך, כדי להרחיקן ממוקד השריפה. ההעברה נעשתה בסיוע מכבי האש, לאחר שחלק מחבילות הכותנה הועברו, כשהן עדיין בוערות.

ממקור איגוד הערים לכבוי אש בעמק, יצחק שלזינגר, אמר אמש ל"דבר" שבשריפה נאכלו כ־60 "בלות" (ערימות כותנה, שמחיר כל אחת מהן כ־7000 דולר). לדבריו, האש פרצה במרכז מצבור ערימות הכותנה ועדיין אין כל אפשרות לקבוע מה גרם לשריפה. דובר מרחב העמקים של המשטרה, מסר אמש שכיון כיבוי הזקוקים השונים נבדקת גם אפשרות של הצתה. עוד נמסר, שהמועצה האזורית עמק יזרעאל, המודאגת מהאפשרות שנזקים השונים שנגרמו לחקלאי העמק, כגון כריתת עצי האבוקדו בקיבוץ הזורע והשריפה מול מנפטת העמק, נגרמו במזיד על־ידי גורמים עוינים, נערכה בהתאם, ושלושה סיירי השדות מגנים למנוע מעשים דומים נוספים.

פרס ישראל במדעים המדוייקים תשמ"ט לפרופ' חיים הררי ופרופ' יקיר אהרונוב

פרופ' חיים הררי ממכון ויצמן למדע ברחובות, ופרופ' יקיר אהרונוב מאוניברסיטת תל־אביב, נבחרו לזכות בפרס ישראל במדעים מדוייקים לשנת תשמ"ט.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, התקשר לשני המדענים והודיע להם, כי החליט לאשר את המלצת ועדת השופטים המיוחדת להעניק להם את הפרסים ובירכם בשם הממשלה ובשמו. הוועדה כללה את פרופ' יהושע יורטנר (יו"ר), פרופ' שמעון עמיצור, פרופ' זאב תדמור ובהשתתפות הממונה על פרסי ישראל במשרד החינוך והתרבות, ד"ר דב גולדברגר.

טקס חלוקת הפרסים יתקיים במעמד ממלכתי ביום העצמאות בירושלים.

פרופסור הררי קיבל את הפרס על תרומתו בתחום הפיסיקה של האנרגיות הגבוהות, להבנת המבנה של חלקיקי היסוד של החומר והכוחות הפועלים ביניהם, על תרומתו למעמדה של הפיסיקה בישראל ובזירת המדע הבין־לאומי ועל תרומתו הסגולית לחינוך המדעי בישראל. פרופ' הררי החל לתרום למדע בהיותו תלמיד מחקר ו־12 פירסומיו המדעיים הראשונים הופיעו עוד בטרם קיבל את תואר הדוקטור. במשך השנים רכש פרופ' הררי מעמד מרכזי בקהילה הבין־לאומית בחקר הפיסיקה וזיכה את ישראל במוניטין במחקריו. פרופ' הררי הוכיח עצמו כמורה מצטיין, עמד בראש צוות שהכין תוכנית לימודים בפיסיקה לבתי־ספר תיכוניים, ניהל את מדרשת פיינברג ובמשך שש שנים ניהל את הוועדה לתכנון ולתיקצוב במועצה להשכלה גבוהה בישראל.

פרופסור אהרונוב יקבל את פרס ישראל על גילוי "אפקט אהרונוב" המהווה יסוד בתורת המדידה בפיסיקה המודרנית ואחת התגליות המקוריות בישראל ולתרומת המדע הישראלי בקהילת המדע הבין־לאומית. פרופ' אהרונוב מוגדר כ"פיסיקאי של פיסיקאים". השפעת המצאותיו חורגת בהרבה מעבר לתחום המחקר עצמו ובשנים האחרונות החלו פיתוחים יישומיים לתגליותיו. הוא פירסם יותר מ־80 מאמרים מדעיים שזכו להכרה בעיתונות המדעית הבין־לאומית, וקנה לו שם כאוטוריטה ראשונה במעלה בכמה תחומים יסודיים בפיסיקה. יודעי תורתו אומרים, כי לא תהיה זו הגזמה לומר שהפיסיקה המודרנית חייבת הרבה מהתפתחותה ב־30 השנים האחרונות לתגליתו של אהרונוב.

160 אלף טונות גרעינים סותמים את הממגורות בחיפה ובאשדוד

הצרכנים נמנעים מהוצאת הסחורה בשל מחסור במזומנים

מאת יוסף מיכלסקי, סופר "דבר"

הממגורות בנמלי חיפה ואשדוד סתומות עם 160 אלף טונות גרעינים, משום שצרכני הגרעינים בארץ אינם מוציאים אותם, כנראה, בשל מחסור במזומנים. בשל כך, מתרבים הפסדים כבדים למדינה בסך של מאות־אלפי דולרים בגין השהיית־יתר של אוניות הגרעינים בנמלי הארץ: בהתאם לחוזים בין חברות הספנות לבין המדינה תשלום בעבור שהיית־יתר של אוניית גרעינים בנמל ישראלי מכוסה מקופת המדינה.

לסופר "דבר" נמסר, כי בממגורות עובדים כמה שעות ביום בלבד, משום שאין מקום לקלוט מטעני גרעינים נוספים והוצאת הגרעינים המאוחסנים מתנהלת בעצלתיים. אוניות שצריכות לעגון בנמל הארץ שבוע, ממתינות לפריקה חודש ימים ויותר. ארגון ייבוא הגרעינים נמצא בידי משרד התעשיה והמסחר, אולם נראה שבחודשים האחרונים תכנון הייבוא אינו תקין. ברשות הנמלים מציינים שהימנעות צרכני הגרעינים מהוצאת הגרעינים מהממגורות נגרמת בין השאר משום שאחסנת הגרעינים בממגורות אינה עולה כסף, אי־לכך מתכננת רשות הנמלים להטיל קנסות של 10 סנט ליום לטונה גרעינים מאוחסנת בממגורות יותר מ־14 יום ועד 30 ימים ו־60 סנט לטונה ליום עם האחסון מעל חודש ימים.

קבוצת "בני טובים" בחיפה הודו בעשרות גניבות והתפרצויות

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

מחלק הנוער של משטרת מרחב חיפה חשף לאחרונה כנופיית קטינים, תלמידים "בני טובים" שחלקם לומדים בבתי־ספר יוקרתיים בחיפה, אשר הודו בביצוע עשרות גניבות והתפרצויות לבתי עסקים. החבורה פעלה כבנוטית רוכבי אופנועים.

בעקבות ריבוי התלונות על התפרצויות בחודשים ספטמבר־אוקטובר, ניהל מחלק הנוער חקירה מסועפת שכללה מעקבים ותצפיות אחר נערים רוכבי אופנועים באיזור הכרמל, שהיו חשודים במבצעי גניבות ממכוניות. במהלך החקירה נעצרו עשרה "בני טובים" בגילאים 16 עד 18 אשר הודו בביצוע 45 עבירות של גניבות מרכב, התפרצויות לבתי עסקים ושימוש ברכב ללא רשות. השוטרים תפסו במהלך החקירה רדיו־טייפים, קסדות לאופנועים, שלדות וחלקי מנועים. נגד הנערים נפתחו תיקים פליליים ובימים הקרובים יוגשו כתבי־אישום.

אזכרה
במלאות 6 שנים לנפילת יקירנו
סא"ל **משה מוישיק אומן** (אוקסמן) ז"ל
בצור אשר בלבנון
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון כ"ז חשון תשמ"ט 6.11.88 בשעה 14.00 בבית העלמין הצבאי חיפה
ההורים אטקה וצבי אוקסמן והמשפחה

אנו מודיעים בצער על פטירתה של חברתנו
שפרה צפרני
ומשתתפים בצער המשפחה
ההלוויה תצא מבית יד לבנים בכפר ויתקין היום, יום ראשון כ"ז חשון תשמ"ט 6.11.88 בשעה 3.00 אחה"צ לבית העלמין המקומי.
כפר ויתקין

אנו מודיעים בצער על פטירתו של גימלאי תנובה
חיים זמן ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה
תנובה
סניף מחוז חיפה
ההנהלה ועד גימלאי תנובה

חברנו היקר
פנחס ארס
איננו
הלוויה תתקיים היום יום ראשון כ"ז חשון תשמ"ט 6.11.88 בשעה 15.00
המשפחה ובית גבת

לחברתנו רחל פרופר
אתך באבלך במות
אמך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף חיפה ראשי
ההנהלה והעובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו הפנסיונר
ישראל גינזבורג ז"ל
ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה
ועד עובדי חברת החשמל לישראל
מחוז הדרום
החברים הפנסיונרים בחברת החשמל

לחברתנו יודקוביץ פרימטה
משתתפים בצערך במות אחיך
משה לייב ז"ל
לשכת המס מרחב ת"א, יפו – חן, פ"ת
ההנהלה והעובדים

במלאות שלושים לפטירתה של
מלכה בן־יהודה ז"ל
נעלה לקברה לגילוי המצבה מחר, יום שני כ"ח חשון תשמ"ט 7.11.88 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בעינת
המשפחה ובית עינת

אנו מודיעים בצער על פטירת חברתנו
אסתר קרמיש
ההלוויה תצא היום, יום ראשון כ"ז בחשון תשמ"ט 6.11.88 בשעה 16.00 מבית התרבות בקבוצת שילר
המשפחה ובית קבוצת שילר

אנו משתתפים בצערה של חברתנו לעבודה
חוה נביקשווילי
במות **אביה** ז"ל
תנובה סניף מחוז חיפה
ההנהלה והעובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו
נחמן סליטרניק
ההלוויה תתקיים היום, יום ראשון כ"ז חשון תשמ"ט 6.11.88 בשעה 2 אחה"צ בבית העלמין סגולה פתח־תקוה.
השבעה בבית המנוח רחוב יהוד 5 פתח־תקוה.

אבלים:
אשתו: אידה
בתו וחתנה: דליה ומשה בן־דוד
בנו וכלתו: רפי ונעמי סליטרניק
אחיו: צבי ויעקב וב"ב
אחותו: אסתר מידנסקי וב"ב
נכדיו: יובל, ניר, עינת, עמר ועינבל

דבר היום

השרים והבטחון

ביקורו של פראנק קארלוצ'י בארץ, במחצית השנייה של השבוע שעבר, שיקף את ארעיותו של איוש התפקידים הבכירים בממשלות דמוקרטיות, אך גם את קביעותן של הסוגיות. קארלוצ'י צפוי לסיים את תפקידו כשר־ההגנה האמריקאי כהיכנס הנשיא הבא לבית הלבן, לא רק אם יפתיע מייקל דוקאקיס בבחירות אלא גם בהתאמת תחזיות נצחונו של ג'ורג' בוש. אם כך, יספיק קארלוצ'י לכהן בראשות הפנטגון שנה ורבע בלבד ובביקורו בארץ לא רק גמל למארחו יצחק רבין על גיחותיו־הוא לוושינגטון, אלא גם כמעט נפרד ממנו. הממשלה הבאה בישראל טרם הורכבה, אך רבין יוכל להיות שר בטחון בה רק במקרה שמפלגתו תשתתף בקואליציה כזו או אחרת. שכן, עוד קודם לבחירות פסל רבין את האפשרות שייענה להזמנה אישית של יצחק שמיר להישאר שר־בטחון בממשלת ליכוד.

צ'י ורבין ליוו את היחסים הבטחוניים הישראלים־אמריקאים עוד קודם לתפקידיהם הנוכחיים, לפחות מאז שנות ה־60 וה־70, רבין כרמטכ"ל ושגריר בוושינגטון וראש־הממשלה, וקארלוצ'י כבכיר בסי.איי.אי ובפנטגון במימשלי קארטר ורייגן וכיועץ לבטחון לאומי אשתקד. במרוצת שנים אלה התהדקו מאד יחסים אלה בתוכנם ובחמימותם. באין המשענת האמריקאית, בחימוש ובמימון, יהיה הנטל על צה"ל ועל המערכת האזרחית שלצידו כבד מאד. אחת החשובות במשימותיה של כל ממשלה בישראל ובוודאי של מערכת הבטחון היא הקפדה על שימורו וטיפוחו של הקשר עם המימשל הוושינגטוני בכלל ועם הפנטגון בפרט.

גם משום כך, לא רק משום כהונתו הרפתקנית, אחריותו למלחמת לבנון והדחתו בהמלצת ועדת כהן, אסור להחזיר את שרון למשרד־הבטחון. עויינותו הגלויה לאמריקאים וביניהם לעמיתו־דאז קספאר ויינברגר סייעה לירידי ישראל בצמרת מימשל רייגן לקנו את השפעת ידידיה. שרון המשיך בכך גם במגעיו עם המימשל כשר התעשיה והמסחר. ישראל עומדת עתה בפני תקופה של סד תקציבי חמור באמריקה; ידידיה בקונגרס לא יתאמצו למענה כל־כך אם תיק־הבטחון יהיה בידי שרון, וגם לא אם הכניעה לתביעות הסיעות החרדיות תקומם שני שלישים מיהודי אמריקה.

יש בין העוקבים (ממרחק בטוח) אחר שרון הטוענים כי הדרך היחידה למתנו, בהקשר זה, היא להפקיד בידיו את תיק־החוץ. הם מסתמכים על נטייתו לאמץ את המיגזרים שעליהם הופקד בעבר ולהיות לפטרונם. כך בפיקוד הדרום (כאשר התנגדותו ל"קו בר־לב" קודם שהתמנה לאלוף הפיקוד הפכה לתמיכה־בפועל בהמשך קיומו), כך במשרדי החקלאות והתעשיה. טענה זו אולי מבוססת מדי על משאלות־לב, אך אם נגזר על ראשות־הממשלה להישאר בידי שמיר ועל אחד התיקים הבכירים ליפול בחיקו הרחב של שרון, ראוי לעודד את שמיר למנוע מאדריכל האומללות הלבנונית את תיק־הבטחון או נתחים ממנו (כמו זיקה לשב"כ ולשטחים) במסגרת "תיק בטחון־פנים" שיפוצל מ"תיק הלביא ואמריקה" שבידי משה ארנס. יחסי ישראל־אמריקה, שלא לדבר על יחסי ישראל־ישראל, חשובים יותר.

מיניראיון / יהודה עמיטל

התפתחות חמורה

הרב יהודה עמיטל על התחזקות הימין הקיצוני והמפלגות החרדיות. "הקיצוניות מעבירה אנשים על דעתם"

– כיצד אתה מעריך את התחזקות המחנה החרדי מן ההיבט החברתי?

"יש קצת היסטוריה בהערכת כוחם של החרדים. עליית כוחן של המפלגות החרדיות באה על חשבון הליכוד. פירושם של הדברים הוא שהציבור שהצביע למפלגות החרדיות קיבל לגיטימציה לא להמשיך להצביע בצורה כפייתית לליכוד כפי שהצביע בעבר. במעבר הזה מהליכוד למפלגות החרדיות יש גם היבט חיובי, כי זה לא מחייב שהם ימשיכו להצביע עבור המפלגות החרדיות גם בעתיד. אני חושב שנקודות האור בממשלה יהיו דגל התורה וש"ס".

הרב יהודה עמיטל

– מדוע?

"הן לא יאפשרו לממשלה לצאת להרפתקה מדינית. הרב ש"ך די נבון להבין שכאשר הרב רבין מייצג בני ישיבות שלא הולכים לצבא, הוא לא יכול לתת ידו למלחמה".

– הציונות הדתית נחלשה?

"הציונות הדתית נחלה כשלון. היא הצטמצמה לעומת המפלגות החרדיות. זה תהליך ואני חושש שימשיך. יש לכך גם משמעות בתחום המוניציפלי".

– כיצד?

"הדתיים הלכו בהרבה מקומות לבחירות בחזית דתית כי תמיד המפד"ל הובילה. החזית נקבעה על סמך זאת שהמפד"ל היתה הגדולה במפלגות הדתיות. כעת אני חושב שהאגודה תשאף להוביל את החזיתות הדתיות בבחירות לרשויות המקומיות וזו התפתחות חמורה ביותר".

– אתה שותף לחשש מחרדיזציה של המדינה?

"אין תופעה של המונים שהופכים לחרדים. החרדים קיבלו ביטוי גדול יותר בקלפי בגלל סיבות אחרות: פתור מקללות, השפעה של רבנים, סיבות מיסטיות".

– מה קרה למימד?

"בערך בגו כ־20,000 איש. זה יותר ממנדט, אבל לא עברנו את אחוז החסימה. הציבור שמזדהה עם הקו שלנו גדול יותר, אך הציבור הדתי הוא בדרך כלל שמרן. פתחנו בתהליך, אנחנו נהיה על הבמה ונמשיך להתקיים".

– ובכל זאת, המפד"ל התחזקה במנדט אחד.

"היא התחזקה בזכות מימד. כאשר תומכיה ראו שהיא נתונה בסכנה מצד מימד, זה נתן בהם התלהבות לתמוך מחדש במפד"ל".

– אתה שותף לחשש מהתחזקות הקיצונים הימניים?

"זה מאד חמור, משום שזו קיצוניות שהולכת וגוברת. גם אם לא נתייחס להיבט המוסרי של הטראנספר, הרי שזו גישה לא מציאותית; ולמרות זאת הצביעו בעדה. הקיצוניות מעבירה אנשים על דעתם".

יורם לוי

ידיד חזק איש השרירים ארנולד שוורצנגר מציג את המועמד לנשיאות בוש בעיר קולומבוס, אוהיו. אף שכל הסקרים מנבאים לבוש נצחון, ממשיך המועמד הרפובליקאי במסע בחירות במדינות מפתח בארה"ב. (צילום אי.פי.)

הבחירות והמגזר הערבי / מיכל סלע

המהפכה הבאה

המפלגות הערביות אינן מוקצות עוד מחמת מיאוס. בעתיד יהיה הבוחר הערבי לכוח שיקבע מי ירכיב את הממשלה

תוצאות הבחירות במגזר הערבי מצביעות על תהליך שרבים עדיין אינם ערים לו. השפעתו של הבוחר הערבי על המערכת הפוליטית גדולה בהרבה מזו שנהוג לייחס לו, ובעתיד יהיה הבוחר הערבי לכוח שיקבע מי ירכיב את הממשלה. הבוחר הערבי הולך להצביע לא משום שנשיא המדינה עודד אותו ולא משום שאישיות חשובה באש"ף אמרה לו לעשות זאת, אלא משום שגם אם אין הוא מרגיש לגמרי שייך, הוא מבין ש"מי שמצביע משפיע".

מספר חברי הכנסת הערבים בכנסת ה־12 לא השתנה, וגם הפעם ישמשו בה ככל הנראה שבעה ח"כים ערבים. ההבדל המהותי הוא בהתפרסותם על פני המפלגות. בכנסת החדשה יהיו חמישה חברי כנסת ערבים בשלוש מפלגות ערביות המכונות "לא ציוניות" (שלושה בחד"ש, אחד ב"רשימה המתקדמת לשלום" ועבד אל והאב דראושה מהמפלגה הדמוקרטית), ושניים בלבד במפלגות יהודיות או "ציוניות" (אחד במפ"ם ואחד במפלגת העבודה).

קרוב ל־60 אחוז מהבוחרים הערבים הצביעו בעד שלוש המפלגות הערביות. מפלגת העבודה הפסידה כ־30 אחוז מתומכיה ברחוב הערבי, שהעדיפו את רצ, מפ"ם ודראושה. רצ זכתה בבחירות בקולותיהם של כ־10,000 ערבים, פי חמישה ממה שקיבלה לכנסת ה־11, ולמפ"ם יש מוקדי תמיכה מסורתיים שלא נפגעו מפרישתו של ח"כ מחמוד ותד והצטרפותו לקומוניסטים.

המשמעות של הבחירה הערבית ברורה: חרף היותו מיעוט בעל מעמד מיוחד של אויב בפוטנציה, ואף שהוא מבין שיש לו הרבה להפסיד כאזרח של מדינה הרוצה לשמור על אופיה היהודי, הערבי הממוצע רוצה היום להצביע בעד עצמו ובעד נציגיו הוא, או בעד מי שמוכן לפעול למען האינטרסים שלו ולהתחשב ברגשות הלאומיים הייחודיים שלו. מפלגת העבודה, בקולה הדו־משמעי והאגף הניצי שבה, אינה מהווה עוד מקור משיכה לצעיר בנצרת או בג'ת, ממש כפי שאין היא מהווה מקור משיכה לבן גילו באשדוד או במגדל העמק. האינטרס העיקרי של ערביי ישראל היום הוא שוויון זכויות מלא כאזרח במדינת ישראל. ברגשותיהם הלאומיים הם מייחלים להכרה פוליטית בעם הפלשתיני. תשובה לכך ניתנת רק במחנה השמאל.

חד"ש ו"המתקדמת" הן מפלגות "יהודיות־ערביות", אך מבחינת אופי עיסוקיהן והרכב תומכיהן הן ערביות במהותן. רק"ח היתה מאז ומתמיד האופציה הלא־ציונית היחידה לכל ערבי שחיפש מסגרת פוליטית שלא תדביק לו תווית של משתף פעולה. "אני לא קומוניסט בהשקפת עולמי, אבל המפלגה הזאת היא היחידה שבאמצעותה אני יכול להיאבק על שני הדברים החשובים לי ביותר כערבי בישראל", אמר לי לא אחת האשם מחאמיד, ראש עיריית אום אל־פחם, חבר הכנסת החדש החמישי מטעם חד"ש.

"התנועה המתקדמת לשלום" הוקמה לקראת הבחירות לכנסת ה־11, בעיקר לקידום נושא השלום בכוח של הקמת שתי מדינות ממערב לירדן. כוכבה דרך בבחירות הקודמות, כשפרצה לרחוב הערבי בלי מנגנון מנוסה ומאורגן כמו זה של המפלגה הקומוניסטית וזכתה מיד בשני מושבים.

עבד אל והאב דראושה ומפלגתו הדמוקרטית הם החידוש החשוב ביותר במפה הפוליטית בישראל. לראשונה קיימת מפלגה ערבית עצמאית, שאינה נספחת לגוף יהודי. דראושה נכנס לפוליטיקה מעולם החינוך ואין לו רקורד ארוך של פעילות פוליטית מסורתית, אבל הוא קרא נכון את רוח הרחוב שהוא חי בו. בחריצות רבה, באמצעות המשרד הפרלמנטרי שהיה לו במשך ארבע שנים בנצרת, יצר לו קהל תומכים אישי, שעבורם פעל כמו חבר פרלמנט אזורי. וכך, חרף התווית שהטביעו לו רבים כשותף סגור מראש עם "העבודה", הצליח לגרוף 25 אלף קולות, עם מצע פוליטי שאינו שונה בקווים המרכזיים מזה של שתי המפלגות האחרות. הצלחתו של דראושה, גם אם זכה במנדט אחד בלבד, היא אחד הביטויים החשובים ביותר לצורך של המגזר הערבי בהשתחררות מן התלות במגזר היהודי כחלק מתהליך ההשתלבות בחיי המדינה כשווים בין שווים.

התפתחות מעניינת לא פחות מזו המתרחשת בתוך המגזר הערבי עצמו היא בהתייחסותו של המגזר היהודי אל הערבי כשותף פוליטי לגיטימי. הימצאותם של ערבים במקומות ריאליים ברשימות המועמדים לכנסת בכל מפלגות השמאל אינה חדשה. קצת מתמיה שהמועמד הערבי של רצ נמצא רק במקום השישי, אם כי זו תוצאה של בחירות פנימיות נורמאליות, בלי שביעיות ובלי שריונים מראש. החידוש המעניין הוא במחשבה שמפלגה ערבית היא שותף פוטנציאלי לגיטימי לקואליציה. לשמוע אישים במפלגת העבודה מדברים במהלך מערכת הבחירות על האופציה הזאת, וזוהי בהחלט פריצה אל מעבר למחסום טאבו.

צירוף של מפלגה אידיאולוגית כמו חד"ש לקואליציה אינו קל. היא תציב, אם יוצע לה הדבר, תנאים קשים בתחום הסוציאלי והמדיני, וההרכב האנושי הקיים היום במפלגת העבודה קשה להניח שדרישות כאלה יתקבלו בקלות. אבל כבר מהרהרים בכך בקול. גילוי הדעת של אמנים וסופרים במהלך מערכת הבחירות לתת לגיטימציה חברתית ופוליטית למפלגה הקומוניסטית היה מעשה של קבוצה קטנה שנתנה ביטוי למה שהרבה במחנה השמאל מרגישים.

הכשלון העיקרי של המפלגות הערביות הוא המתחים האישיים השוררים ביניהן. המפלגות הערביות לא חתמו על הסכמי עודפים לא ביניהן ולא עם מפלגות "ציוניות", ובכך איבדו מנדט אחד לפחות. ואולם גם כך היה מספר המנדטים שלהן רחוק מלבטא את משקלה היחסי של האוכלוסיה הערבית בכלל אזרחי המדינה, שהוא כ־17 אחוז. יחד עם זאת, מן העובדה שרוב הערבים הצביעו בעד גוש מפלגות השמאל, ומכך שהמפלגות הערביות אינן עוד מוקצות מחמת מיאוס, ניתן להעריך, כי אנחנו נמצאים בתהליך שבו יהפוך הבוחר הערבי, לא פחות מהיהודים הדתיים הקיצוניים, לגורם שיקבע מי ירכיב את הממשלה הבאה.

ספרד / "אקונומיסט" ל"דבר"

והאיש הזה הוא אני

"ברית העם" התפצלה לסיעות ונחלשה. שובו של מנואל פראגה להנהגה עשוי לשים קץ לפיצול, אך לא בהכרח לשפר את סיכויי המפלגה לתפוס את השלטון

"שמו של היושב־ראש הבא הוא מנואל פראגה", אמר מנואל פראגה איריבארנה במסיבת עתונאים שבה התייחס למנהיגות של "ברית העם", מפלגת האופוזיציה הראשית של ספרד. במראהו דמוי השור ועם טמפרמנט ההולם מראה זה, תבע לעצמו מנהיגה הקודם של "ברית העם" את המשרה שוויתר עליה לפני שנתיים. אם המחזיק־במשרה הנוכחי, אנטוניו הרנאנדז מאנצ'ה, ינסה להיבחר לתפקיד בקונגרס המפלגה בינואר, מצפים תומכיו של פראגה ל"התמודדות בין אניית מלחמה לסירה־צעצוע".

הרנאנדז מאנצ'ה, משקל־נוצה פוליטי אשר תבונתו הבולטת היחידה היא כשרון הדיבור, עשוי לוותר על התפקיד ללא קרב. הוא נאבק לשווא להטביע את סמכותו על המפלגה שהקים פראגה מיד לאחר מותו של פראנקו ב־1975. המפלגה לא התקרבה אפילו לשלטון. פראגה, מרוכך ומושמץ על אי־יכולתו לעשות זאת, עזב דרך הדלת הראשית לפני שהספיקו לסלקו מן הדלת האחורית. כבר אז הטילו רבים ספק בכנותה ובציביותה של החלטתו לפרוש, וחשדו כי את להיטותו להציב כיורשו את הרנאנדז מאנצ'ה יש לזקוף לאי התאמתו של צעיר זה לתפקיד. כחבר בפרלמנט האירופי וכלווייתן באגם הקטן של מחוז מולדתו גאליסיה נשאר פראגה באור הזרקורים.

בימי ממשיכו החלש התפצלה המפלגה לסיעות. משאלי דעת הקהל הראו כי התמיכה בה יורדת ומנהיגותו של הרנאנדז מאנצ'ה נחלשה עוד. שובו של פראגה עשוי לשים קץ לסכסוכים הפנימיים, אבל לא בהכרח לשפר את סיכוייה של המפלגה. הסוציאליסטים של פליפה גונזאלס הנמצאים בשלטון לקחו לעצמם, כך נדמה, את הכשרונות ואת האמביציות של הדור הפוליטי הספרדי, שנתפס בהתלהבות כה רבה לדמוקראטיה.

פראגה בן ה־66 היה בעבר שר בממשלתו של גנרל פראנקו. ביום שחזר ותבע לעצמו את המשרה, אישר ממשיכו – עתה יריבו – צעדים משמעתיים של מפלגת "ברית העם" נגד אחד הסנאטורים שלה שתמך בפומבי בדיקטטור הצ'יליאני גנראל אוגוסטו פינושה. מחוץ לשמאל המושבע, אין פראגה חשוד בשאיפות אוטוריטאריות. אף־על־פי־כן, אותו צל מן העבר עלול אפילו היום לפלג את מפלגתו.

מובאה

חוזה המהפכה

יום אחד, קרוב לסוף המאה, קרס המסגד שעל הר־הבית והיה לגל של אבנים ואודים עשנים. מיד הוכרז על הקמת הסנהדרין, והסנהדרין הכריזו על בניין המקדש השלישי.

בסוף העשור הראשון של המאה שלנו כבר הוצא מכרז, חברת "סולו סולו מסילה" זכתה בו. כעבור שלוש שנים כבר עמד שלדו של בית המקדש והתנשא לגובה של שבעים אמות. לפי התחזה עתידים היו קירות המקדש להיות מצופים חרסינה צבעונית מתוצרת הרץ.

על שאר האירועים החשובים, שהם קרובים לימינו אלה, אין צורך לספר כאן. כל ילד יודע שמאז קמה הסנהדרין נתחדשה עבודת בית המקדש ושוב החלו דנים בסקילה את הנואפים, וכך חידשנו ימינו כקדם וחזרה עטרת שבע מיתות בית דין ליושנה ונתחזקו ישראל במסורותיהם, עד שממש אין לתאר במלים כלל, וכו'.

מתוך "פונדקו של ירמיהו", מאת בנימין תמוז

מבט לאחור / אבנר תבורי

השקר הוא האמת

מבט של אורח לרגע על מערכת הבחירות שהתנהלה בארץ. כאשר השקר הוא אמת, תופסות ההשמצות את מקומו של הוויכוח

כששבתי מניו־יורק לתל־אביב, מעיצומה של מערכת בחירות אמריקאית לעיצומה של מערכת בחירות ישראלית, לא יכולתי שלא לשפשף את עיני בתדהמה לנוכח תרבות הוויכוח הפוליטי שהוכתה בי בכל עוצמתה מעל גבי מסך הטלוויזיה. ולא בגלל עצם הוויכוח, שהוא לגיטימי, אלא נוכח יישום חזונו של אורוול בדבר השקר והאמת.

הוויכוח במערכת הבחירות בארה"ב הוא ויכוח חריף, וגם שם יש מכות מתחת לחגורה, אבל מעבר לוויכוחים יש שימוש מכובד בעובדות. על עובדות לא יכול להיות ויכוח, כי או שהדברים נכונים או שאין הם נכונים. יתכן ויכוח על עניין שירותו של דן קוויל במשמר הלאומי, אבל קודם לכן יש הסכמה על נכונותן של העובדות הנוגעות לעצם השירות. בעימות הטלוויזיוני בין שני המועמדים לנשיאות, כאשר רצה דוקאקיס לתקוף את יריבו בעניין מסוים שלשמו נזקק לצטט את בוש, הוא הקדים לציטוט את המשפט "תקן אותי אם אני טועה", ורק אחרי שבוש אישר שהציטוט נכון יכול דוקאקיס לתקוף את הדברים. הציטוט חייב להיות אמת.

עד שלא באתי לארץ, חשבתי שזהו כלל ברזל בכל ויכוח פוליטי, וכי מי שמבקש לשכנע בקו מסויים, חייב לבסס את דבריו על עובדות. היה מדהים לראות איזה שימוש חופשי עושות מפלגות שונות באמת ובעובדות, איזה שימוש ציני נעשה בשיטות של דיסאינפורמאציה, כאילו מדובר במלחמה נגד אויב חיצוני שכל הדרכים כשרות בה ולא בוויכוח פוליטי.

אין זה מפתיע למצוא את הסירוס הזה דווקא בימין, שלא התבייש להעתיק שיטות תעמולה שזכו להצלחה באפלים שבמשטרים. איני רוצה להתייחס שוב לקטע שבו הוטבע פרצופו של פרס על פניהם של תומכי אש"ף בטכניקה של סרטי תעמולה נאציים. זו דוגמה חריפה שלא נעלמה מעינו של איש. אבל היו דוגמאות "רכות" יותר. הנה, למשל, האשה מרמת־אפעל שהופיעה בתשדיר של הליכוד וסיפרה על בניה שמשרתים ביחידות מובחרות כשבאה להסביר מדוע היא מתנגדת למדיניות של "להחזיר את הכל". מכיוון שהמערך רוצה "להחזיר את הכל", אמרה בלי להניד עפעף, היא מתנגדת למערך.

הטענה הזאת, שהמערך מתכוון "להחזיר את הכל", חזרה שוב ושוב בתעמולת הבחירות של הליכוד. והטענה הועלתה לא כהערכה, אלא כעובדה. אין פסול בנסיון של הליכוד להעריך שמדיניות המערך תביא לתהליך ש"יחזיר את הכל". אבל הוא לא היה רשאי לצטט את אנשי המערך כמי שאומרים זאת. שקר, לפי אורוול, אם תחזור עליו שוב ושוב יהפוך לאמת.

ח"כ מאיר שיטרית הופיע בתשדיר שבו פיתח את הרעיון של יוני המלחמה מול ניצי השלום. זה בהחלט לגיטימי, ואפשר לפתח תיאוריה כזאת, אבל הנה בא הביסוס העובדתי. "הליכוד, ולא המערך, חתם על הסכם שלום עם מצרים", אמר שיטרית, "ומאז אין מלחמות". את מלחמת לבנון מחק שיטרית מההיסטוריה של מדינת ישראל.

חכמים גדולים ממני כבר אמרו, שחצי אמת גרועה משקר. באותה שיטה השתבח הליכוד בעצירת האינפלאציה אך שכח כי לא הוא לבדו הביא אותה. באותה שיטה השתמש גם בני בגין; בני בגין הסביר מה יקרה אם תתממש תוכנית הבטחון של המערך. יש לציין כי בגין הצעיר הקפיד לצטט נכון את עמדת המערך קודם שתקף אותה, וזה בסדר גמור, אבל אז הוא בא להסביר את תוכנית הבטחון של הליכוד וטען כי תוכנית זו, המבוססת על הסכם קמפ־דייוויד, מבטיחה "אוטונומיה ויחד אתה המשך הנוכחות של צה"ל בשטחים". זה יפה מאוד, אבל זה לא מה שכתוב בהסכם קמפ־דייוויד. שם מדובר על אוטונומיה ונוכחות של צה"ל לתקופת המעבר בלבד. הציטוט של בגין אינו נכון.

אלה רק כמה דוגמאות שמלקט אורח לרגע. אני בטוח שיש עוד רבות. מה שמאפיין אותן הוא גישה שהופכת השקפת עולם אחת ל"אמת עובדתית" והשקפת עולם אחרת ל"לא אמת", ובכך הופכים את האובייקטיביות לסובייקטיביות ואין בעצם בסיס משותף לוויכוח. כי אם השקר הוא אמת כמו האמת, ואי אפשר להבדיל בין שניהם, תופסות ההשמצות את מקומו של הוויכוח והתעמולה באה במקום ההסברה.

וזה בדיוק ההבדל בין דרך חיים פוליטית דמוקראטית, ובין משטר ואורח חיים שאינם כאלה; בין אורח חיים שיודע למתוח את הקו המפריד בין המקום שבו קיימות העובדות וממנו מסתעף הוויכוח, ובין מציאות שבה איש אינו יכול עוד לדעת מה היה ואיפה מתחיל העיוות של המציאות. זה מפחיד, כי היכולת של האזרח במשטר דמוקראטי להתגונן מפני השלטון מבוססת על כך שהעובדות שנמסרות לידיעתו הן נכונות. רק כך הוא יכול לעצב השקפת עולם ולבחור בחירה חופשית.

שמעתי ברדיו את נשיא המדינה משתבח בתהליך הבחירות שלנו ובאורח החיים הדמוקראטי שלנו. יחסית למה שקורה במדינות רבות בעולם ההשתבחות בהחלט במקומה. אני, ולו כאורח לרגע, חש דאגה נוכח העובדה שיש אנשים רבים שבושה יכולתם להחליט באופן חופשי בעד מי להצביע, כי העובדות שהוצגו לפניהם לא היו נכונות. וזוהי פגיעה מכוונת בלב לבו של ההליך הדמוקראטי.

ארה"ב / דליה רפאל

תגובות אמריקאיות – סיכום ביניים

משקיפים טוענים שהממשל האמריקאי מאוכזב מאוד מהמכה שספג מחנה השלום הישראלי בבחירות. בקהילה היהודית מזהירים מפני ויתורים לדתיים

על מסכי הטלוויזיה האמריקאיים מרצדות תמונותיהם של חרדים עולצים ותמונת השר שרון בארשת רצינית. הפרשנים מדברים על תשלובת של לאומנות ופנאטיות דתית, שתהיה משענתו העיקרית של יצחק שמיר כראש ממשלתה הבאה של מדינת ישראל.

בעיצומו של שלב הגמר במערכת הבחירות כאן, המתלהטת מעט בזקת הסיום, אין הבחירות בישראל זוכות לאותה מידת סיקור שהיו זוכות לה בסיטואציה אחרת.

הבית הלבן ומשרד־החוץ הגיבו בהצהרות קצרות ומנומסות: הממשל האמריקאי ימשיך לקיים יחסים טובים והדוקים עם כל ממשלה ישראלית חדשה שתקום ועם מי שיעמוד בראשה. פקידי ממשל נוקטים עמדות זהירות של "נחכה ונראה", מדגישים כי עשוי לחלוף זמן ניכר עד שתקום הממשלה הבאה בישראל ומזכירים, כי ב־1984 נמשך המו"מ שלושה חודשים תמימים.

בינתיים טוענים משקיפים בוושינגטון, כי הבחינו ב"עננה כבדה שירדה על מחלקת המזרח־התיכון במשרד החוץ", וכי "אנשי תהליך השלום עצובים" לאחר שהתברר גודל המכה שספג מחנה השלום בישראל ומנהיגו שמעון פרס. במחלקת המדינה מכחישים בתוקף קיומה של עננה ותוהים ומדגישים את הדבקות בתהליך השלום, ללא קשר הכרחי עם תוצאות הבחירות, בהתבסס על כורח המציאות שלא השתנתה.

מתוך מכלול הבעיות והקשיים האפשריים מודגשת כרגע השאלה מיהו יהודי כשאלת־מבחן במשא־ומתן הקואליציוני. סטיוארט אייזנשטאט, שהיה יועץ בכיר בממשלו של קארטר, רואה קושי כפול בכינון ממשלה של הליכוד עם המפלגות הדתיות. ראשית, הוא חושש מהרחבת הפער בין יהדות ארה"ב לבין ישראל, על רקע השאלה "מיהו יהודי". אייזנשטאט מקווה שגם הליכוד וגם מפלגת העבודה יימנעו מויתורים בנושא זה. הוא מדגיש, כי שלא כמו בנושאים אחרים – סרטים בשבת, הקצאת כספים לישיבות וכדומה – שהם ישראליים פנימיים, בשאלה "מיהו יהודי" מעורבת הקהילה היהודית בעולם כולו ועל־כן אי־אפשר שההחלטה בנדון תתקבל בישראל בלבד.

במישור הרחב של יחסי ישראל־ארה"ב עלול להתהוות קושי, אם עמדותיה של ממשלת ישראל יהיו מנוגדות לעמדות־היסוד של ממשלות ארה"ב מאז 1967, במיוחד לעקרון "שטחים תמורת שלום", שהוא אחד מאבני היסוד של תפיסת ארה"ב את הפתרון באיזור. ניגוד כזה עלול לגרום מתחים במערכת היחסים, אולם התשתית עצמה לא תיפגע, להערכתו.

"הגרוע ביותר בתוצאות הבחירות", סבור אייזנשטאט, "הוא אובדן השליטה של שתי המפלגות על גורלן שלהן". יש בכך סכנה רבה, כיוון ששתיהן אינן יכולות, כיום, לבצע את מדיניותן מבלי לעשות ויתורים גדולים למפלגות הדתיות ולמפלגות קיצוניות, שבידן נמצא "המפתח לבנות או לשבור" כל הרכב ממשלתי".

הימן בוקביינדר, גם הוא מנהיג בקהילה היהודית האמריקאית ויועץ למועמד הדמוקראטי מייקל דוקאקיס, מתבטא ביתר חריפות, אך מדגיש שהוא עושה זאת "כאדם פרטי בהחלט": "אם יגיע הליכוד להסדר קואליציוני עם המפלגות הדתיות, הסדר שיתבסס על שינוי ההגדרה 'מיהו יהודי', תהיה לכך השפעה קאטאסטרופלית על תמיכת יהדות ארה"ב בישראל", הוא מזהיר. לדבריו, כתוצאה מכך תיפגע גם מערכת יחסי ישראל־ארה"ב בכללה. בוקביינדר מניח שהנשיא הבא, דוקאקיס או בוש, ירצה בהמשך שיתוף־הפעולה ההדוק עם ישראל ועל־כן הוא מציין: "תהיה זו טראגדיה אם מערכת יציבה זו תיפגע דווקא בהשפעת הקהילה היהודית, שלא תוכל לחשות נוכח שינוי בחוק 'מיהו יהודי'; חוק זה הוא בעל חשיבות עליונה בעיני יהדות ארה"ב".

בצידה האחר של המפה הפוליטית הפנים־אמריקאית מסכים מייקל ניידיץ', יועץ ממתנהו של בוש הממונה על תכניות ההדרכה בארגון בני־ברית, עם עמיתיו הדמוקראטים. הוא צופה "כמה שנים קשות מאד ביחסי ישראל ויהדות ארה"ב", על רקע ויתורים שייאלץ לעשות שמיר למפלגות הדתיות, "על חשבון הגלות הדילונית".

מרטין אינדיק, מנהל "המכון הוושינגטוני למדיניות במזרח־התיכון", מצטרף להערכה שחקיקה, על־פי דרישת המפלגות הדתיות, בשאלה "מיהו יהודי", תגרום משבר עמוק, "עמוק ביותר", בין ישראל ליהודי ארה"ב. "חשוב להבין", הוא מסביר, "את תפיסתם השונה מאד של יהודי ארה"ב לגבי יהדותם. הם משתייכים לבתי־כנסת כביטוי להיותם יהודים, לא כביטוי להיותם דתיים". ככל שתהיה השפעת המפלגות הדתיות רבה יותר בממשלה הבאה, כן יהיה גדול יותר הקושי של יהדות ארה"ב להזדהות עמה, לדעתו. אולם יתכן מאד, מהרהר אינדיק, שתהליך המו"מ של הליכוד עם המפלגות הדתיות איננו אלא הכשרת הקרקע לקראת הקמת ממשלת אחדות (שהיא עדיפה מבחינתו) עם מפלגת העבודה, או לפחות עם חלקים ממנה, לאחר שבמהלך המו"מ יתחולל בה פילוג.

אשר למכלול יחסי ישראל־ארה"ב, אינדיק מעריך שהרבה תלוי בממשלה הישראלית הבאה ובעיקר בדרך טיפולה בהתקוממות בשטחים המוחזקים. הוא צופה נקיטת אמצעים צבאיים המורים לדיכוי האינתיפאדה וסבור שאם אלה לא ילוו ביוזמה מדינית חיובית, או גרוע מזה, אם אלה ילוו בשורת התנחלויות חדשות, יינזקו מאד יחסי שתי המדינות. מאידך גיסא, יתכן שדווקא שמיר יוכל, בד בבד עם דיכוי בכוח של האינתיפאדה, לפתוח ביוזמת שלום רצינית, משום שיתכן שדווקא הוא יוכל ללכד סביבו קונסנזוס בתוך ישראל, מה שמפלגת העבודה לא היתה מסוגלת לעשות. אם כך יהיה, בוודאי שיזכה לעידוד ולתמיכה מצד הממשל האמריקאי.

לפי שעה, כל עוד חסרים מרכיבים מרכזיים וחיוניים בפאזל – תוצאות הבחירות בארה"ב, קו הפעולה (או חוסר הפעולה) שיבחר בו אש"ף במועצתו הקרובה וכמובן, ההרכב הסופי של הממשלה החדשה בישראל – מעדיפים אמריקאים רבים להישאר בעמדות המתנה הנוכחית.

מובאה

חוזה המהפכה

בכיכר תהילת הרשב"ע, זו שכמה מבני העיר מתעקשים עדיין לקרואה כיכר ציון, ליד עמודי הקלון, יש תכונה רבה ואורות גדולים זורחים ומפוזים בה בעליזות. הנה קרב ונכנס אל בין הסקרנים, כמה עשרות, להתבונן בשפטי היום. אשה אחת, כבת ארבעים, שחטאה בגילוי שערה, נערה ונער כבני שש־עשרה – הוא בקודקוד גלוח, כדרך דרדקי חצר דיטומיר והיא בשביס שחור – תאומים שחטאו בגילוי עריות (פרשה שהסעירה כמה שבועות את החצר הז'יטומירית), בעל מטבח אחד, שנמצאה טריפה במקרהו – עוף לא מוכשר, אמר מישהו – ושני אברכים שנמסר עליהם שנצרכו לזונות בכפר רמאללה הסמוך, בין שתיים־שלוש המשפחות הערביות שעוד נותרו בו לאחר הגירוש הגדול. ועל הבימה הקטנה שם, זו שליצנים ירושלמים נוהגים לכנותה "מלוה־מלכות", רואה הלפרין איך לוקה גבר גדול ושמן, שוקיו עבות וגבו החשוף לצינה לבן ושעיר, למ"ד־ה"א מלקות מידיהם של שני אברכים גברתנים, מופשלי שרוולים, כל אחד מהם מניף חבל מפותל בידו. הפנה הגבר, כבן חמישים ואולי יותר, את פניו אל החוזים בעלבונו בשוויון נפש ואולי בהנאה, ונתקלו עיניו בעיניו של הלפרין, שעמד בין המתבוננים, והלפרין ראה בהן את דמעות התחינה הנעלבת, ואת גופו השמן המזדעזע עם כל הבטה, ואת התתים האדומים שחורצת צליפת החבל בבשר הלבן, ושמע את אחד האברכים נוקב בקול גדול וקשה וההגייה לקויה, במספרי המלקות, "תמונה־עשרה, תשע־עשרה, עשרים, עשרים ואחת..."

מתוך "מלאכים באים", מאת יצחק בן־נר.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

האורגן והשטריימל
"מדוע אין לכם אורגן בתזמורת הפילהרמונית", שאלה אמש מנויה ותיקה את חבר הנהלת ה"פילהרמונית" בראשונה בסדרת פגישות עם מנויים, המתקיימת לפני כל קונצרט. יעקב מישורי הסביר שהבעיה פשוטה - מחירו של אורגן טוב הוא רבע מיליון דולר והתזמורת המתחבטת בבעיות תקציב יומיומיות, אינה יכולה להרשות לעצמה לוקסוס כזה. "לעומת זאת", הוסיף מישורי, "אנחנו מחפשים תורם שיסכים להעניק לנו אורגן ראוי לשמו".

הולכים אחורה
סר יהודי מנוחין הוא אחד מיוזמי פסטיבל ...ש שיתקיים בלונדון, לזכר כל אותם אמנים שנהרגו במלחמת העולם הראשונה. מנוחין ינצח על סימפוניה מאת המלחין הצרפתי אלבריק מאנאר, שנהרג ב־1914, שנתיים לפני שמנוחין נולד.

הצטלבות
במערב־ברלין מתכננים להקים מוזיאון יהודי בתקציב של כ־77 מיליון מארק. ארכיטקטים מכל קצוות תבל הוזמנו להגיש את הצעותיהם, והבנייה תושלם לקראת 94־1995. ב־2־1991 אמורה להתקיים במערב־ברלין תערוכה חשובה אשר תציג את ההיסטוריה היהודית ותצטלב עם יום השנה ה־50 ל"פתרון הסופי" בגרמניה.

עידוד מיוחד
באחרונה התרגלנו לפקוד את עוונותיה של אוסטריה, שהתכחשה זמן רב לאחריותה לשואה היהודית כחלק מ"הרייך הגרמני הגדול" בשנים 1938־1945. אך יש גם צעירים אוסטרים המתעניינים בנושא זה, וקבוצה של כ־150 תלמידי גימנסיות מרחבי המדינה, שהשתתפו וזכו בתחרות "אוסטריה והיהודים - 1945־1983", סיימה זה עתה ביקור של שבוע בארץ. הקבוצה שאורגנה על־ידי ד"ר ליאון זלמן מוינה, הפועל זה שנים להחדרת תודעת השואה לציבור האוסטרי, זכתה לעידוד מיוחד מהקנצלר ד"ר פרנץ וראניצקי וראש עיריית וינה הלמוט צילק, שניהם סוציאליסטים. בארץ ביקרו הצעירים בין השאר ב"יד ושם" ובבית התפוצות ונתקבלו על־ידי ראש עיריית ירושלים טדי קולק וראש עיריית תל־אביב שלמה להט. גם שגריר אוסטריה אוטו פליגרס נועד עם הצעירים ועם מלוויהם.

ש. שלמה

"אתם מייצגים את נצחון הרוח על מגבלות הגוף", זאת אמר בסוף השבוע סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון, בברכו את תזמורת ילדי בית־הספר "גיבי" לילדים חרשים וכבדי שמיעה בתל־אביב, שקיימה הופעת בכורה ב"היכל התרבות". והתלמידים למדו לנגן הודות לשיטה חדשנית שפותחה בבית־הספר.

צילום: אסף שילה/ישראל סאן

תזכורת
היינץ פוצראט בן ה־72 נמנה עם הגולים היהודים שחזרו מיד אחרי מלחמת העולם השנייה למערב־גרמניה ונתנו יד לשיקום המפלגה הסוציאל־דמוקרטית בראשות קורט שומאכר ואריך אולנהאואר יורשו. בשנים האחרונות הוא משמש יו"ר איגודי הסוציאל־דמוקרטים שנרדפו בימי הנאצים. בגילוי דעת שפירסם ערב יובל ליל הפרעות בנובמבר 1938, קרא פוצראט לזכור את לקחי אותו אירוע, שבישר את שואת יהודי אירופה, לא להדחיק, ולא להפר זכויות אדם.

שיין

מקצועי
משלחת רמת דרג של קציני משטרה המריאה אמש לסיור לימודים בארה"ב. המשלחת תהיה אורחת של כמה משטרות במדינות שונות בארה"ב וגם תשקיף על מערכת הבחירות לנשיאות. בראש המשלחת עומד מפקד משטרת ירושלים תנ"צ יוסף יהודאי ויחד עימו יצאו עוד שלושה קצינים בכירים: תנ"צ יעקב גנות ממ"ד גליל, נצ"ב משה פרידמן שהוא ממ"ר שרון ונצ"מ אהרונוביץ מפקד גזרת צפון במשמר הגבול.

יורם לוי

מכל הכיוונים
בפאריס מתקיים בימים אלה פסטיבל האירוטיקה החמישי, המציג אספקטים מגוונים של העניין. גם צ'יצ'ולינה משתתפת שם. בתמונה: "יצירה" אירוטית מאת האמן פין סארג'נט מוצגת על־ידי בעלת החמוקיים בכבודה ובעצמה.

מנחה מוסיקאלית
בריטמופר ג'אנזי, אמן אמריקאי החבר במכון הטכנולוגי במסאצ'וסטס, הציב בתחנת המטרו סנט אוגוסטין שבפאריס, סינטסייזר רגיש לאור, שבאמצעותו יכולים הנוסעים המזדמנים לעשות מוסיקה. בכוחות עצמם. עליהם רק לנפנף לשלום לעמיתיהם ברציף שממול, והמחשב כבר ידאג לטרנספורמציות הדרושות. בשנה שעברה כבר הפך ג'אנזי את "המדרגות הספרדיות" ברומא למדרגות מוסיקאליות.

באיחור
מומחים במוזיאון ברימנס ברוטרדם גילו, כי תמונה של רמברנדט, הנמצאת ברשותם משנת 1937 - אינה אלא זיוף מוצלח במיוחד. "האיש עם הכובע האדום" צוייר, ככל הנראה, בידי אמן לא ידוע. "זוהי בושה שלא גילינו זאת עד כה", הודו דוברי המוזיאון, אשר ברשותו אחד האוספים היפים מרישומי רמברנדט.

מרכזי
האירוע האקדמי המרכזי במלאות יובל שנים ל"ליל הפרעות" בגרמניה הוא הכינוס שייערך ב־10 בנובמבר על־ידי "יד טבנקין" בשיתוף בית לוחמי הגטאות ובית התפוצות. הכנס ייפתח על־ידי ההיסטוריון יעקב כץ ויינעל על־ידי ההיסטוריון פרופ' אוטו קולקה.

שיין

מסיבה לציון פתיחת עונת התיאטרון תשמ"ט נערכה מטעם אגודת ידידי "הבימה" לפני הצגת הבכורה התל־אביבית של "הנפש הטובה מסצ'ואן". בין האורחים היו השר יצחק מודעי ורעייתו, האלוף יצחק מרדכי, אישי ציבור, חברה וכלכלה. בתמונה: רות אזיקסון יו"ר אגודת ידידי "הבימה" עם שחקני ההצגה ליאת גורן ואודי ארטמן.

צילום: נאוה שמש/ישראל סאן

מכתבים • מכתבים • מכתבים • מכתבים

החרדה מהחרדיות
בסיסה של הציונות היה היהדות החדשה ההוסט השכלתית. דור החלוצים המייסדים מרד בגולה ובמסורת הדתית המאובנת. אותו דור שורשיו ביהדות היו עמוקים, והוא מרד מתוך ידיעה. בהנהיגו את המדינה השתית אותה על שאיפה לממלכתיות ובנה אותה על חוק, במקום הארגון הקהילתי. העברית החליפה לשונות גלותיות (החרדים המשיכו וממשיכים בלשון הגלות היידיש). לשם כך קם איחוד הזרמים בחינוך, איחוד שצימצם את הזרמים לשתי מגמות: חינוך ממלכתי וחינוך ממלכתי־דתי. בתי־הספר של אגודת־ישראל הקפידו על סגירותם ושמרו את אורח־חייהם כמו בעיירות היהודיות במזרח אירופה. החינוך הממ"ד היה מונופול בידי המפלגות הדתיות־לאומיות.

לעומת זאת החלו החרדים במלחמות השבת. היתה זאת מעין הקדמה למלחמה על הדת במדינה. אז הגיב בן־גוריון: "פולמוס ללא פשרה על מעמד הדת במדינה או נסיונות של כפיה בענייני דת, עלול לשמש חומר־נפץ לאומי ובמקרה הטוב ביותר יעכב תהליך ההתמזגות הפנימית, שהוא הצורך החיוני והתנאי המוקדם לקיום המדינה". למען אותה "התמזגות פנימית" נעשו בימי בן־גוריון הרבה פשרות וויתורים. למען הרחבת האחדות הלאומית התפשרו עם הזרם הדתי־לאומי וציוויי ההלכה נכללו בחוק החילוני.

מפלגות דתיות החלו להשתמש בדת כאמצעי למניפולציות לצרכי שמירה על עמדות כוח ושלטון. הגופים החרדיים, האנטי־ציוניים, חדרו יותר ויותר לרקמות השלטוניות ולהם מטרה מוצהרת - מדינת הלכה!

החרדיות האנטי־ציונית, שאליה נכבשו גם ישיבות לאומיות, היא המעוררת חרדה, אשר לעתידה של המדינה. כספי ציבור זורם לישיבות החרדיות בתוקף הסדרים קואליציוניים. המדינה מממנת מוסדות שמגדלים דורות של מתנגדים לקיומה; שורפים דגליה ודורסים ערכי יסוד להבטחת קיומה. החרדה הזאת מן החרדיות איננה נחלתם של העומדים ליד ההגה, משום שהם זקוקים להם ביום כינון קואליציות...

היכולים לדור יחד הלאומיות וההלכה? האם הפוסקים בימינו הם מבית הלל או מבית שמאי? טבילה והקזת־דם עושים אדם ליהודי? יהדות מתפרשת רק על־ידי חוג מצומצם של רבנים מזרם אחד. האין פנים רבות לתורת ישראל?

אברהם גל
גבי יהודה

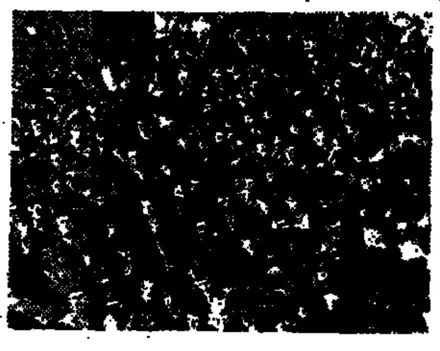

שקר מתועב
בתחילת מלחמת העצמאות הייתי מפקד מחלקה בגדוד הראשון של הפלמ"ח, ובראשה הלכתי את נתיב הקרבות של הגדוד. מחלקת "מעוז" נחשבה למחלקה הטובה ביותר בגדוד ועלינו הוטלו משימות הגיוס, הפריצה, החיפוי בנסיגה וכו'. אנשי המחלקה היו חניכי תנועת "המחנות העולים" בעלי מוטיבאציה גבוהה וכושר מצויין. כאשר דוללו השורות כתוצאה מנפגעים רבים צורפו אלינו כתגבור תלמידי ביה"ס החקלאי "כדורי", שהיו אף הם לוחמים מעולים. ביניהם היה גם חייל תיווך ותורן־מעש - צבי כסה, שגדולתו ותפארתו הסתכמו רק בדיבורים. הלוחמים התייחסו אליו בביטול ואמרו עליו "עסקן בן עסקן". אף פעם לא עלה בדעתי לספר עליו ברבים.

עתה נהיה צבי כסה לעסקן פוליטי ולדעתו מותר הכל בפוליטיקה, ואפילו לשקר. ברשימתו ב"דבר" מיום 26.10.88 הוא מספר שהח"מ ברח מהקרב בזרעין (יזרעאל) והשאיר את פקודיו לבד תחת אש אויב. דברים אלה הם פרי המצאתו של כותבם והם שקר מתועב. על חלקי בקרב זרעין המליץ מפקד הפלוגה שלי, שייקה גביש, להעניק לי את אות הגבורה. הצטרף להמלצה זו מפקד הגדוד, דן לנר ז"ל, והמלצת שניהם מצויה בארכיון צה"ל.

הרגלתי לכך שפיקדו אותי על הליכה בראש האנשים אל מול הסכנות והאש. כאלוף פיקוד המרכז השתתפתי אישית ב־120 מרדפים כשאני הולך בראש ובקו האש. גם בקרב זרעין בתש"ח הייתי הראשון במגע עם האויב והייתי האחרון שיצא משדה הקרב, כמו שהיה בקרבות משמר העמק, הגלבוע, בית־שאן, מלכיה וכו'.

במקום להתמודד בוויכוח על הרעיון, מנסה צבי כסה להשמיץ ולשקר ולספר את תעתועי דמיונותיו מלפני ארבעה עשורים. האומנם עד כדי כך התנודדנו?

רחבעם זאבי

תגובה לצבי כסה
צבי כסה ברשימתו "אנטישמיות הפוכה" ("דבר" 26.10.88) כותב: "מאה שנה אנו מכים בפלשתינאים שוק על ירך ואנחנו המסכנים הנדפקים".

העובדות הן, שמאה שנה היישוב היהודי נתון להתקפות חוזרות ונשנות ויישובים שלא הצליחו להכות את התוקפים נחרבו ונעזבו כמו: חולדה, באר טוביה, דגניה ב' ועוד.

בערים המעורבות נטבחו יהודים מחברון עד צפת תוך קריאות "אטבח אל יהוד". במשך מאה שנה הצלחנו להדוף את התוקפים תוך קרבנות רבים.

איך אפשר להסביר את התופעה של אדם משכיל, "צבר", פלמחניק לפי עדותו, שחי ומעורב בתולדות היישוב ורואה את הדברים בצורה מעוותת. לפי תיאורו אפשר לחשוב, שהערבים הדפוקים מותקפים על ידי היהודים, נאלצים לגדר את יישוביהם בגדרות־תיל ותאורת־ביטחון, לשים שמירה על בתי ספר וגני ילדים שמא יחדרו יהודים לרצוח ולחטוף, מפחדים להסתובב בערים יהודיות וחיים בחרדה שמא יהדות העולם תרדוף אותם לים.

צבי כסה נוסך בנו ביטחון בהסתמך על צה"ל החזק ושוכח שבסך הכל אנו כאן החלק ה־1:150 לעומת האוכלוסיה הערבית והשטחים של ארצות ערב. ואם יבוא יום ויוכלו לרכז את כל משאביהם אנו נתונים לסכנת כליה כי זו כוונתם המוצהרת.

בתעמולת הבחירות שהיתה לפני מלחמת יום כיפור הופיע עזר וייצמן בנהלל והתפאר "עכשיו אפילו כל מדינות ערב יחד יתקפו אותנו, בטוח אני נוכל להעיף אותם...".

בטוח הזה כמעט יצאה נשמתנו.

מ. ירדנאי
נהלל

שלום עכשיו — לפני 70 שנה
מדינת ישראל לא היתה קיימת לפני 70 שנה. אף לא היו קיימים החוקים נגד מגע עם גורמים זרים ו/או עוינים - חוקים שאינם מונעים מכל מאן דבעי לנהל משא ומתן עם כל גורם בעולם על גורלו של העם היהודי - ודווקא בחצוצרות וקול שופרות של כל כלי התקשורת.

גם אש"ף לא היה קיים בימים ההם אך היו קיימים אבותיו, אשר מעשיהם לא ביישו את מעשי צאצאיהם. אבל שלום עכשיו (בלי מרכאות) היה קיים בדמותו של היישוב היהודי הישן, המשכו של היישוב מאז ימי החורבן. נציגי היישוב הישן הרב זוננפלד זצ"ל והד"ר דה־האן ניהלו משא ומתן תכליתי על עתידה של ארץ־ישראל והיחסים בין תושביה. לעיניהם היו החכמה והניסיון הפוליטי־בטחוני של גדולי תורה ושרי מדינות שידעו להנהיג שה פזורה בין 70 זאבים משך אלפיים שנה.

המשא ומתן הופסק על־ידי כדור־מוות אל ליבו של ד"ר דה־האן על־ידי שליחי מדינת החוק (בדרך), אשר ינקה סמכותה מהכובש הבריטי ואת החכמה הדיפלומטית מהצ'ילינדר מאר ראשם.

הרב צירלסון השווה את רצח דה־האן לרצח גדליה, מנהיג־שארית היישוב אחר חורבן בית ראשון.

חיסול תנועת השלום האותנטית והסמכותית, [illegible] - וזה 70 שנה - [illegible] מיליונים בגולה והאלפים בארץ ואין הקץ נראה לעין.

יחזקאל הירשביין
בני ברק

לפני 60 שנה
בירד בדרך לקוטב הדרומי
המפקד בירד והחברים העיקריים של המשלחת לקוטב הדרומי הגיעו לניו זילנד על אניית ציד הלויתנים.

חידושי איינשטיין בתורת היחסות
איינשטיין הגיש לאקדמיה של המדעים בברלין 2 חיבורים חדשים בתורת היחסות, אשר גמר כתיבתם בימי מחלתו.

לפני 40 שנה
ראיון עם פרופ' איינשטיין
פרופ' איינשטיין שנשאל בראיון האם הוא סבור כי עצם קיומה של פצצת האטום יש בו כדי למנוע מלחמה ענה - "לא". לשאלת ארץ ישראל הציע "שיתוף פעולה עם הערבים". לדעתו הישגו המדעי החשוב ביותר הן תורת הגרוויטציה המיוסדת על עקרון היחסות.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה - 1965

מרחב תכנון מקומי ירושלים

הודעה בדבר אשור שינוי תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה - 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז ירושלים החליטה לאשר, באשור שר הפנים שינוי תכנית מיתאר מקומית הנקרא:
"תכנית מספר 2943 א' שינוי מס' 1/87 לתכנית מס' 2943".
השטחים הכלולים בתכנית המקומית: ישוב: ירושלים
שכ' שמואל, דרך חברון.
גוש 30017 ח"ח 5.
עיקרי הוראות התכנית:
תוספת חלק מחלקה 5 בגוש 30017 לסעיף 4 "מקום התכנית" של הוראות תכנית מס' 2943 המאושרת, אשר יעודה שטח פתוח צבורי לחניון מגונן.
הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 3555 תשמ"ח עמוד 2048 בתאריך 03.05.88.
התכנית האמורה בצורה שאושרה הועדה המחוזית נמצאת במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים. וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

אליהו פריסה
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז ירושלים

בנק ישראל

חדש

ביום ג', ה־8 בנובמבר 1988, (ערך יום ד' ה־9 בנובמבר 1988) יציע בנק ישראל סדרות מלווה קצר מועד, למכירה, על פי הפירוט:

	מספר הסדרה	סכום ההנפקה	סך הכמות המוצעת במכרז	מנה למוסדיים "בלי הגבלת מחיר/תשואה" (בל"מ) (מיליוני ש"ח)	תשואה מרבית (באחוזים)	מועד הפדיון
סדרה חדשה ל־183 יום	0529	100	35	עד 8	18.50	11.5.89
הנפקה מחדש ל־84 יום	0219	–	15	עד 3	17.50	1.2.89

בקשות לרכישת הסדרות הנ"ל תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.
ההזמנות תוגשנה בתשואות לפדיון בשיעור שנתי אפקטיבי שלא יעלה על שיעור התשואה המרבי הנקוב לעיל.
בנק ישראל יקבל גם הזמנות לרכישה בלי הגבלת מחיר/תשואה (להלן הזמנות בל"מ).
תשואת המכרז, בכל אחת מהסדרות, תיקבע בשיעור שנתי אחיד לכל הרוכשים, על פי הכללים שלהלן:
א. הזמנות בתשואות לפדיון הנמוכות מתשואת המכרז יסופקו במלואן.
ב. הזמנות בל"מ יסופקו במלואן בתשואת המכרז. אולם, אם הכמות המבוקשת בהזמנות בל"מ תעלה על הכמות המוצעת למכירה, תוקצה הכמות לרוכשים אלה באופן יחסי לסכום הזמנתם.
ג. הזמנות בתשואת המכרז יסופקו במלואן, אולם אם עלתה הכמות המבוקשת בתשואת המכרז על הכמות המוצעת למכירה במכרז בניכוי הכמות שסופקה על פי סעיפים א' וב' לעיל, תחולק היתרה בין המציעים, באופן יחסי לסכום הזמנתם.
ד. הזמנות בתשואות הגבוהות מתשואת המכרז לא תסופקנה.
הסדרות תיסחרנה בבורסה ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב, במחירים הנמוכים משווין הנקוב. הסדרות תפדינה על ידי בנק ישראל בשווין הנקוב בתאריכים הנקובים לעיל.
התנאים המחייבים פורסמו בתקנות מלווה קצר מועד - הוראת שעה - התשמ"ז 1987.

פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

נהג!
עשה את המינימום
למען אלה העושים
את המכסימום
תן טרמפ לחייל!

מודעון

מוקד מידע טלפוני
של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03־455300
בימים א' עד ה'
מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב
ביום ו' ובערבי חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא 49 - טלפון 03־284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים - מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הנמל 26 קומה ג' - 04־523566 כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

אזור ירושלים
בערבי שבת וחג, בשבתות וחגים רופא תורן הנותן טיפול חירום לכאבי שיניים בהדסה עין כרם בחדר המיון - 02־446220

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן עזרה ראשונה נפשית בתל־אביב - 03־5461111
קו לילדים ונוער - 05־261113
ירושלים - 02־727171
חיפה - 04־672222
נתניה - 053־335316
כרמיאל (גליל) - 04־988410
כפר־סבא - 052־913999
באר־שבע - 057־418111
קו פתוח - אוזן קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)
נעמת - ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 - 03־235922
קו פתוח לקשיש 02־690685
האגודה לזכויות האזרח בישראל - סניף תל־אביב - שדרות רוטשילד 108 בימים א'־ה' מ־8 עד 16.00, טל' 5619465

אלמקס משחת השיניים "יעילה פי 3" במניעת עששת

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
בבלי - עוזיאל 1 פינת סולד 10 בבלי - 440552
כנה ישראל - כנה ישראל 11 (בין [illegible]) - 226545

חיפה
יבנה - אבן סינא 7 - 672288

פתח־תקוה
קופ"ח כללית - חיים עוזר - 905271

בני ברק
הירשביין - ר' עקיבא 11 בני־ברק - 782655

בת־ים - חולון
גני בתים - הנביאים 3 בת־ים - 5515671
אוצון - הופיין 52 חולון - 889155
קופ"ח עין יהב - עין יהב 2 חולון - 884854

רחובות
כללית - בני משה - 452581

רעננה - כפר־סבא - הוד השרון
שועלי - א. יפה - רעננה.

אלמקס

ברידג'

סיכום האולימפיאדה — ונציה — 1988

מאת ארנונה שפאן

בקבלת פנים שנערכה ב־8.10.88 במלון אקסלזיור בלידו שבוונציה, בנוכחות קהל של יותר מ־700 איש, הונף דגל התאחדות הברידג' העולמית, ובכך החלה למעשה אולימפיאדת הברידג' ה־8. באולימפיאדה זו היתה ההשתתפות הגדולה ביותר עד כה. בבית הפתוח התחרו ביניהן 56 מדינות, ובבית הנשים 37 מדינות (בסך הכל השתתפו 93 נבחרות מ־57 מדינות).

מכיוון שההשתתפות היתה ערה, חולקו המתחרים לבתים. בתחרות הפתוחה התחרו בשני בתים, כשבכל בית מתחרות 28 נבחרות, ולשלב רבע הגמר עולות 4 נבחרות מכל בית. בתחרות הנשים חולקו המתחרות לשלושה בתים, בכל בית 12 נבחרות (מלבד בית ג', בו התחרו 13 נבחרות), כשמכל בית עולות שתי נבחרות לשלב רבע הגמר ויחד איתן שתי הנבחרות בעלות הניקוד הטוב ביותר מכל שלושת הבתים (סה"כ 8 נבחרות).

לאחר תשעה ימי תחרות אינטנסיביים, שלוש תחרויות ליום (20 ידים נגד כל נבחרת, סה"כ 60 ידים ליום) מלבד תחרויות בהן זכו המתחרים ב־18 נקודות אוטומטיות, בגלל אי הופעת המתחרים לאולימפיאדה, או בגלל סידור מוקדם של המשחקים (ובאלו היו 2 בפתוחה - 36 נקודות, ו־4 בנשים - 72), עלו לשלב רבע הגמר בתחרות הפתוחה בבית א' יוון (530 נקודות), אוסטריה (513) ארה"ב (507) ושבדיה (494) מבית א' (ישראל סיימה בבית זה במקום ה־16 עם 411 נקודות), ומבית ב' עלו איטליה (560) דנמרק (541) בריטניה (537) והודו (528).

בתחרות הנשים עלו לרבע הגמר מבית א': בריטניה (496) ומקסיקו (471) מבית ב': צרפת (497) ודנמרק (460) ובית ג': ארה"ב (512) ואוסטריה (491).

שתי נבחרות נוספות שעלו בגלל תוצאות גבוהות היו בולגריה (481) וקנדה (451).

משחקי רבע הגמר
בתחרות הפתוחה: ניצחה הודו את יוון 155:132
ארה"ב את דנמרק 162:147
בתחרות הנשים: ניצחה בולגריה את ארה"ב 170:130
קנדה את צרפת 154:141
דנמרק את אוסטריה 158:140
ובריטניה את מקסיקו 160:110

משחקי חצי הגמר
בתחרות הפתוחה ניצחה ארה"ב את הודו 190:126
אוסטריה את שבדיה 182:131
בבית הנשים דנמרק את בולגריה 186:112
בריטניה את קנדה 167:149

בגמר
תחרות פתוחה ארה"ב את אוסטריה 289:247
תחרות נשים דנמרק את בריטניה 178:157

דנמרק היתה האלופה וזו הפעם הראשונה שמדינה סקאנדינאבית זוכה בתואר זה.

נבחרת ישראל הפתוחה סיימה במקום ה־16 מתוך 28 הנבחרות שבבית א'.

לנבחרת הנשים, שסיימה במקום ה־6 מתוך 12 בבית ב', היה למעשה סיכוי להתברג במשחקי רבע הגמר, וזאת אם היו גוברות על נבחרת גרמניה בסיבוב ה־23. אולם לצערנו הפסידו הישראליות בתוצאה 9:21 ובכך נמוגו סיכויי העליה. בכל זאת הישג נאה לנבחרת הצעירה, ואולי זה סימן לעתיד מבטיח יותר.

האולימפיאדה הסתיימה במופע זיקוקים מרהיב עין ובארוחת ערב חגיגית שהיוותה סיום נאה לאירוע מרגש.

גן יבנה / דני צדקוני

זמנים חדשים

בגן־יבנה מתחוללת מהפכה דמוגראפית. אנשים נמשכים למקום בזכות איכות החיים הכפרית, מערכת החינוך הטובה והמיקום הנוח

המושבה גן־יבנה הוקמה בראשית שנות השלושים מדרום לגדרה. במלחמת העצמאות היתה בקו הקדמי של חזית הדרום. לא הרחק ממנה, בנקודה הקרויה לזכר אותם אירועים "עד הלום", עצרו כוחות צה"ל ו"גבעתי" את התקדמות כוח הפלישה המצרי לעבר תל־אביב. אחרי שנים רבות של פיגור ועמידה על המקום היא מתעוררת לחיים. את המהפך מוליכים משה אלקסלסי, ראש המועצה הראשון מתנועת העבודה במושבה הצנועה, וחברו לתנועה נסים מנצור, מזכיר מועצת הפועלים. כשנבחר אלקסלסי לפני חמש שנים לראשות המועצה היה מספר תושבי המושבה 2700, כפי שהיה כשלושים שנה לפני כן. עכשיו מספרם מגיע ל־4000. בישובים קטנים כמו גן־יבנה זו כמעט מהפכה דמוגראפית.

עד קום המדינה היתה גן־יבנה מושבה חקלאית קטנה. אחר־כך נשלחו אליה, כמו לישובים אחרים, עולים חדשים. כיום שלושת המרכיבים העיקריים של אוכלוסייתה הם התימנים, המרוקאים והאשכנזים. אלקסלסי הוא צפון־אפריקאי ועמיתו מנצור הוא תימני. יש במושבה גם כורדים ואחרים. בשלב זה חיות במקום כשמונה מאות משפחות, חלקן משפחות איכרים עוד מהימים שלפני קום המדינה.

שטחה של גן־יבנה גדול מזה של בתים בבעשרת אלפים דונם, אבל רק מחציתו אינה קרקע חקלאית ומיועדת לבניה. השטחים הירוקים מבטיחים לישוב איכות חיים – נוף ואוויר נקי. בשטח המיועד לבניה החליטה המועצה לאסור בניה לגובה ולשמור על אופי המקום, כדי למשוך למושבה משתכנים המעוניינים במגורים באיזור כפרי, המסוגל לספק להם שירותים עירוניים מעולים. לפי תוכנית המיתאר עתיד הישוב להגדיל את עצמו פי חמישה. אולי יהיה מעין "סביון" של אשדוד הסמוכה, שלפי התוכנית תחובר אליו בכביש ישיר.

אלקסלסי הבין שיוכל למשוך למקום אוכלוסיה שתתרום להעלאת רמת ישובו רק אם יבטיח לה אפשרות של דיור באיכות טובה ולילדיה – חינוך ברמה גבוהה. ואכן, כיום אפשר לקנות במקום קרקע בכ־35,000 דולר למגרש, כולל תשתית. בגן־יבנה גם מנסים כיום, וזה נסיון ראשון מסוגו בארץ, ליישם תכנית חינוך חדשנית, "קונטבילטי", בשיתוף עם אחת האוניברסיטאות. מטרת התכנית לתגבר את יכולת הלמידה של התלמידים, בשיתוף עם ההורים. כל מערכת החינוך במקום ממוחשבת.

בין התושבים החדשים של גן־יבנה – אקדמאים, קציני צבא ועוד. מאחר שגן־יבנה נמצאת לא הרחק ממרכזי־ישוב גדולים, אין בה בעיות תעסוקה חריפות, כמו בעיירות פיתוח רחוקות. רוב כוח העבודה המקומי מוצא את פרנסתו בערים קרובות, כמו רחובות, אשדוד ואחרות, או בבסיסי הצבא הסמוכים. רק 25% מהמועסקים עובדים במושבה עצמה – בעיקר בשירותים.

במושבה מתקיים שיתוף־פעולה בין המועצה המקומית ומועצת הפועלים, דבר שאינו מקובל במקומות רבים. חלק ניכר מהישוב שומר מסורת. יש במקום 16 בתי־כנסת, ובין יתר החוגים יש שניים לטעמי המקרא, אחד בנגינה תימנית והאחר בנוסח מארוקו. לא בירורתי אם מתקיימים גם חוגים שבהם לומדים את תורת בורוכוב, משנת גורדון והגותו של ברל. שני המנהיגים, אנשי המערך, חיים בהרמוניה עם שני הרבנים המקומיים. אגב, הקואליציה במועצה מורכבת מהמערך (שלושה), מפד"ל (שלושה) ואגודת־ישראל (אחד). באופוזיציה יושבים שלושה מהליכוד ועצמאי אחד.

בגן־יבנה, שנבנה לאחרונה בניין חדש למועצת הפועלים (שלושה עובדים במשרה מלאה וארבעה בחצי משרה), מקיימת קשרי ידידות עם ערים בחו"ל. אחת מהן, ויניפג העשירה שבקנדה, מצטיינת בקהילה יהודית חמה, שתרמה שלושה וחצי מיליון דולר לבניית המרכז הקהילתי במקום.

אולימפיאדת האבנים נמשכת סטודנטים קוריאנים ראדיקלים משליכים אבנים על שוטרים המנסים לחסום את דרכם. הסטודנטים תובעים מהממשלה לעצור את הנשיא לשעבר דו־חואן בעוון שחיתות ופגיעה בזכויות האדם. צילום אפ.

סערה בקאמפוס / אמיר רוזנבליט

הילד הנורא

ד"ר גורדון מאוניברסיטת באר־שבע מכה שוב. במכתב ששלח ליועץ המשפטי חריש כתב גורדון, כי מעשיו והחלטותיו של חריש הורסים את שלטון החוק בישראל

"הילד הנורא" של אוניברסיטת בן־גוריון, ד"ר חיים גורדון, עורר שוב סערה ציבורית. בדצמבר אשתקד שלח גורדון מכתב ליועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, ביקר אותו בחריפות על אופן טיפולו בתיק אלבין וכינה אותו "עוכר הצדק".

בימים אלה שלח ד"ר גורדון, בן 53, מרצה במחלקה לחינוך, עוד מכתב ליועץ המשפטי לממשלה, ובו כתב בין היתר: "מאז המכתב שלאחריו איימת להעמיד אותי לדין, המשכת בשרשרת ארוכה של מעשים והחלטות ההורסים את הצדק בישראל ואת שלטון החוק. לשיא חדש הגעת בהחלטתך האחרונה בפרשת ח"כ אולמרט. דע לך, שאמשיך בכל דרך, כולל במגע עם הסטודנטים שלי, להפיץ ברבים עד כמה אתה, כיועץ משפטי, הנך קללה לצדק החברתי בישראל והרס לערכי היהדות. אם תחליט לנקוט נגדי הליכים משפטיים, אשמח להתייצב בבית־המשפט כדי להוכיח את אמיתות דברי". כצפוי, מעוררים הדברים סערת רוחות בקאמפוס ומחוץ לו.

סערה עוררו ממנו גם דברים שאמר, במסגרת הקורס שהוא מעביר באוניברסיטה, על השר אריאל שרון, כשאיחל לו "התקף לב" קטן. גורדון גורס, כי החופש האקדמי מקנה לו לא רק את הזכות המלאה להתבטא, אלא אף את הזכות לבחור את הדרך והצורה שבה ייאמרו דבריו, בעיקר כשמדובר באנשי ציבור החשופים לביקורת. בעקבות אותה תקרית הציע ד"ר גורדון לרקטור האוניברסיטה לבוא לאחת מהרצאותיו. הרקטור, פרופסור טמיר, אכן הגיע לשיעור ובסיומו שאל את הסטודנטים, בנוכחות גורדון, אם לשונו הבוטה של המרצה אינה מפריעה להם. רוב הנשאלים השיבו, כי ד"ר גורדון מגיש את שיעוריו בדרך מעניינת ומעוררת מחשבה וכי בסופו של דבר, לא דרך הגשת הדברים היא החשובה, אלא מהותם.

אף־על־פי־כן, זמן קצר אחר־כך שלח הרקטור מכתב לד"ר גורדון ובו הודיע לו, כי יש בכוונתו לבטל את הקורס שלו כקורס חובה. על שאלתו של גורדון, איך הוא מסוגל להחליט החלטה כזו בשעה שתוצאות הסקרים האחרונים של מינה צמח מגלים כי 50 אחוז מבני הנוער מוכנים שתהיה דיקטטורה בישראל, השיב לו הרקטור, לדבריו, כי הוא איננו מתנגד לדמוקרטיה, אך מתנגד לכך שגורדון יעביר את הקורס.

אין זו הפעם הראשונה שגורדון מביע את דעתו הנחרצת על שרון. דברים דומים אמר עליו עוד לפני מלחמת לבנון, בעת שביקר במצרים. כאשר שאלו אותו שם מה דעתו על שרון, כשר הבטחון, אמר למארחיו: "אשמח אם שרון יקבל התקף לב". נשיא האוניברסיטה דאז, שלמה גזית, זימן אליו את גורדון לשיחה וביקש ממנו לחזור בו מדבריו, אולם גורדון סירב לעשות זאת. "אני חושב שזכותי וחובתי, כאיש אקדמיה, להגיב על תופעות שאינן נראות לי", אמר. "זו בושה וחרפה ששום קבוצת מרצים במוסדות האקדמאיים בארץ לא מצאה לנכון להגיב תגובה הולמת על

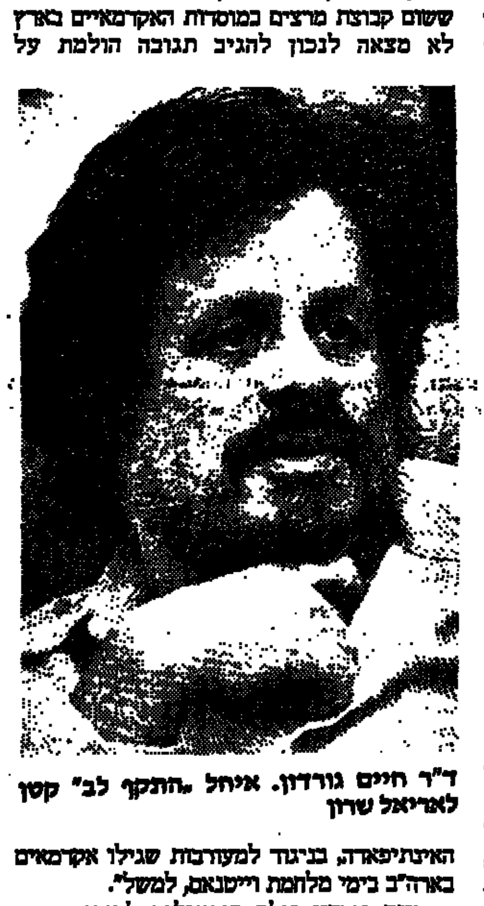

ד"ר חיים גורדון. איחל "התקף לב" קטן לאריאל שרון

האינתיפאדה, בניגוד למעורבות שגילו אקדמאים בארה"ב בימי מלחמת וייטנאם, למשל".

חיים גורדון נולד בירושלים להורים חברי קיבוץ יגור. בהיותו ילד נסעו הוריו לארה"ב במסגרת שליחות מטעם הקיבוץ ונתקעו שם עם פרוץ מלחמת העולם השניה. לאחר המלחמה חזר לארץ, לקיבוץ רמת יוחנן, שם שהה גורדון עד 1959 ואחר־כך עבר לקיבוץ מגל והיה שם עד שנת 1970. אותה שנה סיים את חוק לימודיו באוניברסיטה כמוסמך לפילוסופיה ולמתמטיקה. לאחר הסמכתו נסע לארה"ב, לנשוויל, שם הוכתר כדוקטור לפילוסופיה. לאחר חמש שנים חזר לישראל, השתקע בבאר־שבע והשתלב בהוראה במחלקה לחינוך באוניברסיטת בן־גוריון. במחלקה הגיע למסקנה, כי לא די בתמיכה להידברות בין שני העמים וכי את החינוך לחיי דמוקרטיה צריך לבסס על חינוך לאחריות פוליטית. הוא אף פרסם על כך ספר, הדן בהרחבה בסוגיה זו.

מרצים וסטודנטים באוניברסיטה זוכרים לטובה פרוייקט מיוחד, שד"ר גורדון היה אבי־מולידו. מדובר בפרוייקט "חינוך לשלום", שבו השתתפו כ־200 סטודנטים, מחציתם יהודים ומחציתם ערבים. במסגרת החינוך לדו־שיח ולסובלנות, נדרשו התלמידים להגיש את העבודות שהוטלו עליהם בזוגות, סטודנט ערבי עם סטודנט יהודי. אגב, ד"ר גורדון טוען כי במהלך ההרצאות שלו בקורס זה (בשנים 1979 – 1981), "שתל" השב"כ את אנשיו, בידיעת הרקטור דאז, בין הסטודנטים כדי להאזין להרצאותיו. לא פעם היה מקבל, לדבריו, שיחות טלפון מאנשי השב"כ, בדרישה שלא לכלול סטודנטים ערבים מסויימים בקורס שלו, בטענה שהם אינם רצויים בעיני השב"כ.

גורדון מטיף זה שנים לדמוקרטיה ומצר על שהאזרחים בישראל אינם יודעים מה הן זכויותיהם וחובותיהם כאזרחים. "דמוקרטיה אינה מוגשת לך על מגש של כסף. אם אינך פועל כל הזמן למענה, אתה מפסיד אותה. זה גם מה שאני אומר לסטודנטים שלי. ורוב האזרחים אינם תופסים שהם חייבים להיות, במכתב, זו או אחרת, פעילים בתוך המערכת. האזרח הפשוט חושב שאם יצביע אחת לארבע שנים בקלפי, די בכך שתהיה כאן דמוקרטיה. זו טעות. חייבים כל הזמן להתריע, לבקר, לשגר מכתבים ולכתוב לעיתונות". במסגרת מאבקו למען הדמוקרטיה בישראל, היה בימים אלה בין מקימי הסניף של האגודה לזכויות האזרח בבאר־שבע.

בעיני הממסד האקדמי, גורדון הוא "עושה צרות" מקצועי. בקרב הסטודנטים שלו תמצא מעריצים מושבעים לצד שונאים מושבעים. הוא דמות שנויה במחלוקת גם בקרב אנשי הסגל האקדמי, שלפחות חלקם טוענים כי הוא תאב פרסום ויעשה הכל כדי לזכות בכותרת בעיתון. דרישותיו האקדמיות גבוהות ובלתי מתפשרות. הקורס שלו "חינוך לדמוקרטיה" נחשב לקורס הקשה במחלקה. סטודנט שלו נדרש לקרוא במשך השנה עשרה ספרים ולעמוד בשתי בחינות. מרצים מעטים באוניברסיטה מציגים דרישות כאלה.

על התגובות שעורר לאחרונה מכתבו לחריש הוא אומר: "אני חושב שזכותי וחובתי להמשיך ולהגיב על תופעות שאני רואה בישראל ואני חושב שהממסד צריך לראות את זה ככבוד לו, שיש אדם שמוכן להגיד לציבור את אשר על לבו. אינני מוכן להיכנע, ואעמוד על זכותי להביע גם להבא את דעתי בכל נושא".

כששואלים אותו אם אינו חושש לאבד את מקום עבודתו, הוא משיב: "אני חושש מאוד. אבל יחד עם זאת ברור לי, שאני צריך לעשות את מה שנכון לעשות ולא רק לדאוג למשרה שלי".

מזונולוגיה / אודה זרניצקי

לחיות בשביל לאכול

אוכל כתירוץ לשיחה על תרבות ועל תרבות האוכל; "אוכל הוא משחק. ארוחה במסעדה מקבלת משמעות רק בגלל החוויה המשותפת שבני אדם חווים יחד"

"מי שיכולים להוציא אותי מדעתי הם האנשים – ואני מצטט עכשיו את אפרגון של מולייר – שאוכלים בשביל לחיות, ולא חיים בשביל לאכול", אומר ד"ר אבי קורדובה, מרצה לסוציולוגיה באוניברסיטת תל־אביב, ולגמרי לא במקרה גם בעליה של "פפיון", מסעדה קסומה ברמת־השרון.

איך נעשה ד"ר לסוציולוגיה מסעדן? כשמחפשים בעבר מגיעים, כמובן, אל האמא. "אמא שלי היתה 'שפית' נהדרת, האוכל שלה השאיר טעם של עוד לתמיד, וממנה אני יודע להעריך אוכל טוב". בן 10 עלה קורדובה מבולגריה. את הדוקטורט עשה על קבוצות אינטלקטואלים בצרפת, וכיום הוא מלמד באוניברסיטה תיאוריה סוציולוגית וסוציולוגיה של החיים האינטלקטואליים. "יחד עם זאת היתה לי תחושה של החמצה. שחיי המעשה עוברים לידי. בכל פעם שהגעתי לאיזה פונדק יפה ושקט בצרפת, חשבתי שמאוד נעים להיות 'פטרון' במובן הצרפתי של המלה. מין בעל בית כזה, שמייצג משהו, אווירה מיוחדת, אולי חלום".

החלום נרקם לו במשך שנים עם ידידו שמעון ריישר, בעבר איש פרסום ובוגר "בצלאל" וכיום השף של המסעדה. "בהתחלה זה היה אולי, ואחר כך נסחפנו בהתלהבות בכל מה שקשור בצרפת, בידע שיש להם איך לחיות וביכולת להעניק משמעות אסתטית לכל דבר שעושים". לבסוף הגיע המפנה והחלו המעשים. "אני חושב שרק אנחנו, מפני שהיינו כל כך תמימים וחסרי נסיון, יכולנו לפתוח מסעדה כזאת. זאת היתה חורבה. היום זה נראה כמו בית".

המטבח של המסעדה הוא, כמובן, צרפתי. הרעיון היה לבנות מסעדה צרפתית מצויינת, אבל לא מכופתרת ולא מאיימת. מסעדה רגועה עם השפעות של המטבח הצרפתי החדש, ה־CUISINE NOUVELLE, שנולד כריאקציה לחומרים הכבדים של המטבח הצרפתי הקלאסי, ועם דגש על הצורה והצבעים. המטבח של "פפיון" "גנב" כל מה שאפשר מהמטבח הצרפתי החדש ושילב אותו בבישול הקלאסי תוך התאמת הכמויות לתיאבון הבריא של הישראלי.

שילוב של אקדמאי המרצה במשרה מלאה באוניברסיטה ושל מסעדן מוליך להחלפת דעות על אוכל, על תרבות ועל תרבות האוכל. "טעם החיים", אומר קורדובה, "הוא סך הכל של דברים בנאליים או אבסורדיים או שיגרתיים, שאנחנו נותנים להם איזושהי משמעות וזה נכון לגבי כל דבר שאנחנו עושים". מקס ובר הגדיר את התרבות כך: "זה אותו קטע בעל משמעות מתוך חוסר המשמעות האינסופי של העולם. אותו קטע שאנחנו העניקנו לו את המשמעות". קורדובה אומר שאוכל, כמו סקס, מקבל משמעות רק כשאנחנו מעניקים לו אותה. הכל מתחיל ונגמר בראש.

ותרבות האוכל הישראלית? "היא בתהליך התהוות, כמו התרבות כאן שהיא תמיד דבר לא קיים, אלא דבר דינאמי שמתפתח כל הזמן ומשתנה וניתן להגדרות מחודשות". קורדובה מבדיל בין תרבות האוכל הישראלית – בין המטבח "הצברי" החכרמני של הקומזיץ והתרנגולות הגנובות – ובין ביטויים של המזרח – החומוס, הטחינה והסיחים – ומדגיש שישנו גם מה שהסוציולוגים מכנים "משקעים שונים של תרבות": החלוצים הביאו אתם את התרבות העיירה־בורגנית שבאה מן ה"שטטל". תרבות שהביאה לצמצום. היו זמנים שתרנגולות היו אוכלים רק במקרה של מחלה, של התרנגולת או של האדם, וזה היה לא רק בגלל חוסר אמצעים. "קשה לי להזדהות עם התפיסה הזאת, כי היא מביאה אותנו לאבדן ערך החיים. בשביל מה לחיות? כדי לחסוך? האם צמצום, חיים קשים, ומשבר מעושה הם טעם החיים?" התרבות הזאת, הוא מדגיש, מנוגדת לפריחה קולינרית, והשפיעה מאוד על דור הפלמ"ח ועל כל ההווי הארץ־ישראלי הכביכול אותנטי של הבלורית, הפינג'אן וגניבת התרנגולות. "ההווי הזה הוא 'ישראליזציה' של הפרישות".

אצל המשפחות הספרדיות שבאו ממקום אחר, מחברה חמה ובעלת שמחת חיים, היתה תרבות אוכל, וגם במושבות היתה תרבות אחרת עם פתיחות לתרבות הצרפתית. אבל מה שבעצם קרה הוא שהתרבות הפולנית הצליחה להשתלט על התודעה הקולקטיבית עד לפני כעשרים שנה. תקופת אשכול היתה, לדעת קורדובה, תקופת הפריצה מחברה סגורה לחברה פתוחה. "מסעדה אינה יכולה להתקיים במקום שבו אדם צריך לחיות עם הקולקטיב". קומזיץ – כן. מסעדה – לא. ולכן, לדבריו, ברגע שהתחיל האינדיווידואל להתפתח, התפתח גם האוכל לסוגיו השונים יחד עם הספרות התיאטרון.

היום אנו נמצאים במצב של פריחה בכל הקשת התרבותית. קורדובה רואה בליברליזציה ובשחרור מהמועקה ה"פולנית" תהליך מעודד. "אפשר לשמוח בחיים ולבטא את העצמיות האינדיווידואלית בכל שטח. אפשר לברוח מהפיקוח של המשפחה ולהשתחרר מהחברה החונקת.

"בעצם", אומר קורדובה, "אוכל הוא משחק, וזה נחמד. ארוחה במסעדה צרפתית מקבלת משמעות בגלל החוויה המשותפת שבני האדם חווים יחד. החוויה אינה טמונה רק באוכל, אלא ביכולתם של אנשים לתת לתחושה הזאת איזושהי משמעות. כל ארוחה צרפתית היא בדרך כלל ארוחה של טקס מסויים, של 'שפיל'. יש איזה צורך לשחק תפקידים. קיימות שתי דרכים – או שמבינים באוכל ואז 'משחקים' נכון, או שלא מבינים ואז זה גם נכון 'לשחק' בצניעות. ה'פלופ' קורה כשלא מבינים ומתנהגים כאילו כן מבינים – אז זה יוצא מגוחך. האני שומר והמתפרץ מצחוק".

ייחודה של המסעדה הצרפתית "פפיון" אינו רק בטיב המעולה של האוכל ובחוויה שהארוחה מעניקה, אלא גם בשל אישיותם של השף שמעון ריישר וה"פטרון" ד"ר (לסוציולוגיה) אברהם קורדובה (מימין).

מידע

אירועים בכלא

בשנת 1987/8 היו 4 מעשי רצח בבתי הכלא בישראל ו־75 דקירות חמורות של אסירים.

11 אסירים התאבדו במרוצת השנה ו־119 ניסו להתאבד.

38 אסירים ברחו במרוצת השנה מבתי הכלא. 12 אסירים ניסו לברוח ו־195 לא חזרו מחופשה.

באותה שנה היו גם 93 תקיפות או איומים על סוהרים ו־125 שביתות רעב.

(מתוך הדין וחשבון השנתי של שירות בתי הסוהר).

ארץ חמדה / צבי אילן

מקדש הכורים בתמנע

מקדש תמנע הוקם לפני כ־3300 שנה. נחש הנחושת שנמצא במקום מעורר מחשבות על הקשר בין המדיינים שחיו באיזור לבין המדיינים שנזכרים במקרא.

חשיפת מכרות הנחושת ותעשיית הנחושת בתמנע היא אחד ההישגים החשובים ביותר של המחקר הארכיאולוגי בדור האחרון. בעקבות המחקר, שתחילתו בשנת 1959, הפך המקום מ"מכרות המלך שלמה", כפי שנודעו שרידי תעשיית הנחושת במקום בעקבות מחקרו של פרופ' נלסון גליק, למעבדת מחקר עולמית לתולדות כריית הנחושת ועיבודה.

חוקר הצוף, עצמאי, כמעט בלי תמיכה מימסדית, הצליח להפך את קערת תמנע על פיה. לא זו בלבד שהוא תיארך מחדש ובדרך שונה את תולדות המכרות במקום, אלא שהוא גם חשף את מקדש הכורים שניצב בסמוך למכרות והפך את תמנע ל"תנ"ך של המטאלורגיה הקדומה" בעולם.

החוקר הצוף הוא פרופ' בנו רותנברג, שלאחר דור של מאבק על דרכו, על אמיתות מחקריו ועל מקומו במחקר הארץ ישראלי, החל ללמד במכון לארכיאולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים. במקביל לכך, בימים אלה ממש, זכה אחד הגילויים של משלחת רותנברג בתמנע, מקדש הכורים, לפרסום מרהיב, שהופיע בלונדון מטעם המכון ל"ארכיאו־מטאלורגיה" באוניברסיטת הקולג' של לונדון, שרותנברג עומד בראשו.

מקדש הכורים נוסד בשלהי המאה ה־14 לפני הספירה, בימי סתי מלך מצרים, ושימש הן את המצרים, שבאו לנהל את הכריה ולקבל את הנחושת, הן את המדיינים, שהיו כנראה בעלי הידע המטאלורגי, והן את יושבי האיזור, אנשי הנגב, אולי העמלקים, שהיו כנראה הפועלים הפשוטים במערכת הכריה וייצור הנחושת במקום. המקדש היה בשימוש במשך 150 שנה ונותרו בו שרידים רבים המייצגים את שלוש הקבוצות שהשתמשו בו. הממצאים הללו מובאים בספר, שבכתיבתו השתתפו 25 חוקרים מישראל ומארצות אירופה, ואשר כולל, כמובן, שפע של איורים, מפות, תבניות, ציורים וצילומים.

רותנברג מסר לי, שהכרך הגדול הזה, פרי מחקר שנמשך דור שלם, הוא ראשון בסדרה של ארבעה ספרים שיסכמו את ממצאי "משלחת הערבה" שפעלה בראשותו. הכרך השני, הנמצא בדפוס, מסכם את כל הפעילות המטאלורגית שנעשתה בתמנע. מותר לנו להיות גאים בכך שבזכות חוקר ישראלי זה, רותנברג, חדר למחקר ענף חדש, ארכיאו־מטאלורגיה, שלומדים אותו באוניברסיטאות ומתחשבים בו בעת גילוי ממצאי מתכת באתרים הקדומים.

במקדש תמנע נמצא גם "נחש נחושת", הקירבה בזמנים ובאיזור מושכת למחשבות על הקשר שבין המדיינים שחיו באיזור זה לבין המדיינים הנזכרים במקרא. יתרו חותן משה, המדיינים, הקינים, העמלקים, כל אלה נזכרים במקרא וקשורים גם במחקר ארכיאולוגי זה. המסקנה שבמקדש החתור־בעלת בתמנע עבדו גם המצרים וגם בני הסביבה את אלוהיהם, שופכת אור על עבודת השמים במקדש החתור־בעלת שבסרביט אל־חאדם שבסיני. שם, בסיני, הם הותירו את כתובותיהם בפרוטו־סינאית, מבשרת העברית הקדומה. אולי עוד חיזוק לכך שהשמים שעבדו בסיני היו גם מראשוני העברים, ואולי ראו באותו הר מקדש את הר מתן תורה, הר סיני.

המחקרים של בנו רותנברג שופכים אור לא רק על הערבה וסיני וייצור הנחושת בעת הקדומה, אלא גם על פרקים בתולדות העם בעת שעבר ממצרים לכנען. הפרסום החדש הוא לפיכך ציון־דרך בחקר הנושאים הללו, ומהווה השלמה יפה למחקר השדה הממושך שערך רותנברג.

חשיפת החאן

לחוף הכינרת, בצפון בקעת גינוסר, בצד הדרך לחוף חוקוק, היה ישוב דייגים וארמון שליטים מוסלמים ששמו מיניה. מהמקורות ההיסטוריים ומהסקר שערכה הקרן הבריטית לחקר א"י במאה הקודמת ידוע על ח'אן שניצב במקום וכינויו ח'אן מיניה. החאן זה נוסד בשנת 1440 לספירה, בעת שלטון הממלוכים בארץ ישראל, ושימש כתחנה בדרך הדואר הממלוכית, שהותירה ח'אנים גם בגשר בנות יעקב, בג'ב יוסף ליד עמיעד, בחנות תגרים (ליד בית קשת), בלג'ון (מגידו) ועוד.

בספרות ידיעת הארץ נחשב החאן כח'אן ש"שרידיו נעלמו", אך מתברר שהוא קיים ועוד איך. בדור האחרון נכללו שרידי החאן בתוך מיתחם "אתר ספיר" שלחוף הכינרת, מקום משאבות המוביל הארצי. לקראת ביצוע עבודות במקום ערך אגף העתיקות והמוזיאונים חפירת הצלה באתר. את החפירה ניהל יוסף סטפנסקי, המפקח האזורי של האגף, ובמהלכה קטע ניכר של הקיר הדרומי של החאן. גודלו המקורי של הקיר היה 50x65 מטר בערך, ובמרכזו תשתית הפתח המרכזי.

ליד החאן נחשף מסגד קטן, ששולבו ברצפתו אבני־עוגן בשימוש משני. כמו כן התגלו במקום ממצאים שונים מהתקופות הממלוכית והעות'מאנית, שבהן היה החאן פעיל. בקרוב תתחדש החפירה, במטרה לחשוף חלקים נוספים של החאן, לפי צרכי הפיתוח במקום. בהנחייתו של מנהל האגף, א. דרורי, נקבעו סדרים שיבטיחו את שימור הבניין לאחר השלמת עבודות הפיתוח.

שימור מקווה ישראל

קבוצה של בוגרי בית הספר החקלאי מקווה ישראל התכנסה במיפגש של המועצה לשימור אתרים שליד החברה להגנת הטבע והחליטה לפעול לשיקום הגרעין ההיסטורי של בית הספר שנוסד ב־1870. הבוגרים פנו לסוכנות, לארגונים ציוניים בארץ ובחו"ל, ליהדות צרפת שיזמה את הקמת בית הספר, ולכל בוגרי בית הספר, וקראו להם להירתם לשיקום המבנים ההיסטוריים והפיכתם לאתר שיציג את תחילת ההתיישבות היהודית החדשה בארץ.

מדובר בשיקום היקב הישן, בית המורים, מבנה הנפחיה והמכניקה (שם יצר דוד לייבוביץ את הדווידקה), ביתו של מנהל בית הספר במשך שנים רבות, אליהו קראוזה, ומבנים אחרים שמצבם מחייב טיפול מיידי. הבוגרים פנו לשר החינוך ולשר החקלאות, למרכז ההסברה ולוועדת השרים לסמלים וטקסים, וביקשו מהם להכריז על שנת 1990 כעל שנת ה־120 להתיישבות החקלאית, שמקווה ישראל מציינת את תחילתה.

מובאה

חוזה המהפך

"על פי דיווחים מהשטח רואים באופן ברור ביותר כי הולכת להיות כאן מהפכה. אנשים מכל השכבות ומכל החוגים, ובעלי דעות פוליטיות שונות ומנוגדות, הבינו שהפעם צריך להתעלות מעל הכל וללכת אחרי הרבי ... קיבלנו הוראה מהרבי לפעול לכך שיותר ויותר יהודים יצביעו ג'. עשינו זאת. עכשיו הרבי יחליט מה הלאה".

הרב יוסף־יצחק אהרונוב, מנכ"ל צעירי אגודת חב"ד, בראיון ב"מבט לחב"די" שהתפרסם יום אחד לפני הבחירות

דבר פתוח / דוד זקס

לצאת מעזה!

אותנו צריך להעסיק שיקול אחד בלבד – מה נכון ומה טוב למדינת ישראל ולעם ישראל. עזה אינה טובה אף לאחד מהנזכרים לעיל

האם יש בנו התבונה, האומץ והגבונות לעשות מעשה, אשר יחלצנו מן הדיונה הטובענית הזו ששמה רצועת עזה? יבואו מדינאינו – לא עם גדוד שומרי־ראש ועתונאים, אלא כהארון אל ראשיד בשעתו, שהתערב מחופש בעמו כדי להכירו – ויתחפשו כאחד החיילים ויצטרפו לפטרול לילה, המתפרץ לדירת מבוקש, או יעברו דרך שוק מורה שנאה, דרך סימטה מיידת אבנים, דרך שביל מרופד סיגופת וסחי ומסמרי ניגנ'ה. אולי יבינו סוף־סוף משהו, וכשיחזרו למשרדיהם רכי הכורסאות וממוזגי האוויר ידברו סוף־סוף לעניין בחושישיהם אחר פתרון.

האם לאנשי הצבא פתרונים? תשובתם החד־משמעית: לא, באלף רבתי. שמענו את כולם, משר הבטחון והרמטכ"ל דרך ראש המינהל והמפקד הצבאי ועד אחרון מפקדי החטיבות והגדודים: במלחמה זו אין פתרון צבאי.

אמת ידועה היא שהפתרון הוא מדיני והוא נתון בידי המדינאים. הם הראשונים להודות בכך והם האחרונים לעשות מעשה. הם מדברים עם נכבדי הקהל הפלשתינאי בחוילות בעזה ועם ראשי השרוד הלאומני הדתי באנצארים שבקציעות ובדהריה. הם יודעים את התשובה הבהירה והחדה: עזה אינה בשבילנו ואנו איננו בשביל עזה. וכאן בא ה„אבל" הישראלי המסולכד „אבל אין למי למסור את הרצועה".

אותנו צריך להעסיק רק שיקול אחד – מה נכון ומה טוב למדינת ישראל, לעם ישראל ולבטחון ישראל. עזה איננה טובה אף לאחד מהנזכרים לעיל. החייל הישראלי הנוסע או הולך ברחובות המאובקים של מחנות הפליטים, הרואה את השנאה הניבטת מכל עין, הקורא את הסיסמאות הזועקות מכל קיר, הנסקל באבני האינתיפאדה, יודע זאת. הוא יודע כי אין זה בשבילנו והוא חרד מפני מה שיקרה. כל אבן מיידה עושה את מלאכתה בערעור אמונתו ב„פתרון הציוני" לערבים. הוא נשאב אל כוח הרוע ובו בזמן בוחל בו.

בשירותי במילואים ראיתי גם שמעתי אנשים מכל שדרות הציבור, כולם כמעט הגיעו למסקנה – זו איננה הדרך, זה איננו הפתרון, כך אסור לנהוג.

האם משום כך בלבד צריך לצאת מן הרצועה, הקרויה גם חבל עזה בפי שוחרי סיפוחה? צריך לצאת ממנה משום שהיא ואנשיה אינם מוסיפים מאום למדינת ישראל. הפתרון לבעיה האמיתית – בעיית הפליטים – איננו בידינו. הפתרון שאותו רוצים הם, אין אנו יכולים לספק. הפתרון שאותו אנו מסוגלים לספק, איננו מקובל עליהם.

צריך לצאת, להתנתק וליצור דו־קיום נפרד בשטח, במימשל, במקום ובזמן. הצעתי פשוטה, אולי אכזרית בשבילם, אבל „הצעתם" אכזרית יותר בשבילנו: ישראל תבצע התפנות מרצון מכל שטחי רצועת עזה, למעט ישובי גוש קטיף (ללא נצרים). ההתפנות תהיה על דעתנו. ירצו לתאם, לשאת־ולתת – מה טוב; לא ירצו – עניינם. נקצה לאנשים שם זמן קצר וקצוב להתארגן למימשל עצמי או בחסות האו"ם. ירצו – יתארגנו; לא יהיה זה תנאי מצדנו; אנו נתפנה משם לחלוטין.

נחזור לקו הירוק, הקו יגודר, יומקש ויאובטח על־ידי צה"ל. אם נחוץ איזור בטחון ברוחב כמה קילומטרים, ייעשה הדבר. בשטח זה תשלוט ישראל שלטון בלעדי; כל אדם שיימצא בו – בן מות יהיה.

כל העובר לישראל יעשה זאת דרך מעברי־גבול חסומים, שם ייבדק וייבחן. הוא יסע רק ברכב ישראלי ורק לאחר שהחתים תעודת עבודה, המאשרת כי הוא עובד במקום נתון ובזמן נתון. אם יעבור על המותר, תישלל ממנו האפשרות לעבור פעם שניה.

לתושבי הרצועה יובהר, שבכל מקרה של טרור וירי מעבר לגבול, תחזור אש לכיוון מקורות הירי, ולו גם יתחבאו היורים בתוך אוכלוסיה אזרחית. ישראל תצטרך גם להציע תמריצים והטבות על כל מעשה חיובי, בעיקר לפיתוח תעשייתי, וכן פיתוח עירוני וכפרי של מחנות הפליטים, פיתוח תעבורתי וכדומה, אך היא תעשה זאת רק על בסיס של הדדיות, על בסיס יחסי מסחר. נקודת המוצא תהיה – אנו עושים מה שטוב לנו, לישראל.

ומה יהיה עליהם ועל עצמיותם? האם לא ישחטו זה את זה במלחמת עדות אכזרית נוסח לבנון? אולי, אבל אין זה עניינו יותר משזה עניינם של העולם הערבי, של האו"ם ושל המעצמות. נוכל להיות שותפים רק עם האחרים ורק כשנתבקש. כל עוד אין פניהם למשא־ומתן אמיתי, כל עוד אין הנהגתם מתנערת מן הטרור, אנחנו בשלנו ובשבילנו.

הגדה המערבית תחכה לזמנים אחרים ולמצב אחר. אך האם משום שאין לנו פתרון שיכלול גם את יהודה ושומרון, לא נעשה את המעשה שהכרחי לעשותו בעזה? כל נרחה פתרון אפשרי ונכון במקום שבכוחנו להפעילו.

אניות / יוסף מיכלסקי

במקום אינוס נחוצה פשרה

מחלוקת בין „צים" ומספנות ישראל. המספנה מבקשת לזכות בהזמנות עבודה, ואילו „צים" מעדיפה להשתמש בשירותיהן של מספנות זרות שמחיריהן זולים יותר

פעמיים השנה מחתה ההסתדרות נגד תיקון אניות ישראליות במספנות זרות וביקשה מאיגוד קציני הים לעכב בלב ים כניסת אניות למספנה זרה. בשני המקרים היו אלה צעדים הפגנתיים בלבד. האניות תוקנו, בסופו של דבר, בחו"ל. צעדים אלה רק שיקפו את המחלוקת רבת השנים בין מספנות־ישראל לבין „צים". כל צד במחלוקת מבקש לשמור על האינטרסים שלו: המספנה מבקשת לזכות בהזמנות עבודה, כשאין ביכולתה לעמוד בתחרות חוץ, ו„צים" איננה מוכנה להפסיד סכומים גדולים מתקציבה כשאין הצדקה לכך.

המחלוקת החריפה בשש השנים האחרונות משום שכמספנה התייאשו מהאפשרות לזכות בהזמנות לבניה חדשה והשקיעו הון עתק בפיתוח אגף התיקונים. בשנת 1987 הוכשר סוף־סוף התגאים לקליטת אניות גדולות יותר. הרחבת היקף התיקונים תבטיח את המשך הבראתה של המספנה. אחרי שנים של הפסדים תפעוליים, בסך כולל של 30 מיליון ש"ח, תגיע המספנה בסוף השנה התקציבית למאזן תפעולי. על החזר החוב לממשלה, ששיעורו יותר מ־40 מיליון דולר, אין חולמים בשלב זה.

חברת „צים", שהיתה שקועה במשבר עמוק ולפני שלוש שנים אף דובר על מכירתה, התחילה להרוויח בשנים אלה והיא נחלצת לאיטה ממעמסת החובות הכבדים של מאות מיליוני דולרים. אמנם בשנים אלה החזירה חלק מחובותיה לנושים, אך כדי להחזיק מעמד בתחרות המתנהלת בשוק המתחרה נאלצה להזמין ארבע אניות גדולות חדשות ומימוש התוכנית כרוך בהתחייבות כספית חדשה לטווח ארוך. בניגוד לטענות מקטרגיה אין החברה נהנית, כבעבר, מ„פרוטקציוניזם" מצד ממשלת ישראל, ולכן חוזר וטוען המנכ"ל של „צים", מתי מורגנשטרן, שהחברה חייבת לנהל חשבון כלכלי נכון.

על רקע המשבר של „כור" מקבלים דבריו משנה תוקף. עם כל האהדה למספנה המקומית, ההערכה למאמצי ההשתקמות שלה וההבנה לעידוד תבנית „כחול לבן", נראה שבתנאים הקיימים אין הצדקה לאלץ את „צים" לתקן בחיפה את כל האניות שלה, והכוונה בראש וראשונה לאניות המכולה הגדולות, שהן הנתח העיקרי של עוגת התיקונים. המספנה צריכה לצמצם את הפער בזמן ובמחיר של תיקוני אניות אלה לעומת הזמן של התיקונים במזרח הרחוק, לפחות כל עוד נמשכת מדיניות האפליה של הממשלה כלפי ענף הספנות והיא פוגעת גם בחברות הספנות וגם במספנה.

הסכסוך האחרון בין הצדדים, שמצא דרכו לאמצעי התקשורת, פרץ על רקע הכוונת „חברת הספנות לתקן את אניות המכולות של „צים [illegible] קונג" במספנה בהונג־קונג. מנהל המספנות זאב אלמוג טוען, שהובטח לו כי אניה זו תתוקן במספנה בחיפה אם הוא יסייע לחברה להסיר את התנגדות ההסתדרות וועדת העבודה והרווחה של הכנסת לתיקון שתי אניות דומות במזרח הרחוק באביב השנה. אלא ש„צים" הגישה לו את רשימת התיקונים הדרושים רק ב־7 ביולי, „והזמן שנותר כדי להגיש הצעת מחיר סבירה היה קצר מדי", לדבריו.

מתי מורגנשטרן מבטל טענה זו. „היה למספנות די זמן, מיולי עד אמצע אוקטובר", הוא אומר, „להגיש את הצעת המחיר. בחו"ל עושות זאת המספנות בתוך שבוע. המספנה בחיפה לא יכלה לעמוד בכך בגלל סיבות משלה. למשל, היא שלחה את עובדיה לחופשה מאורגנת והיו לה עבודות אחרות". הוא מביא דוגמא מן הימים האלה: המספנה דחתה הצעה לתקן אניה גדולה, „באר־שבע". אך כמובן, המכשול העיקרי של המספנה הוא מחיר התיקונים והזמן הנדרשים בה.

להמחשת המחלוקת אפשר להביא כדוגמא את הפירושים השונים שנותנים שני המנכ"לים לחוזה שחתמו שני הצדדים עוד בשנת 1982, לפני שנכנסו אלמוג ומורגנשטרן לתפקידיהם.

בחוזה האמור היתה הערכה שתיקוני אניות של „צים" (הכוונה לאספנה ותיקונים מתוכננים ולא לתיקון תקלות בלתי חזויות) יסתכמו בכ־10 מיליון דולר בשנה והמספנה בארץ תקבל מדי שנה הזמנות עד 4.2 מיליון דולר בשנה. ואולם סעיף מיוחד בחוזה קובע שהמספנה צריכה לתקן לפי המחירים המקובלים בחו"ל, לעמוד בלוח הזמנים בטיב העבודה ועוד.

כאמור, עד 1987 לא היתה מסוגלת המספנה, מסיבות טכניות גרידא, לקלוט את כל סוגי האניות של „צים" והמחלוקות בין הצדדים לא היו עד כה משמעותיות. התברר שהיקף התיקונים של „צים" בכלל היה הרבה מתחת להערכה של 10 מיליון דולר בשנה. בשנת 1983 הוא הסתכם ב־2.6 מיליון דולר, בשנת 1986 רק ב־400,000 מיליון דולר. מבחינת המספנה היה מפנה חיובי בשנת 1987, אחרי שהיא השקיעה מיליון ש"ח בהכשרת תשתית מתאימה ותוקנו בה ארבע אוניות גדולות במחיר של כ־1.5 מיליון דולר מכלל 1.8 מיליון דולר שהוציאה „צים" על תיקונים באותה השנה.

ברם, שנת שיא זו הפכה לשנת המשבר בין הצדדים משום שבחברת הספנות הגיעו למסקנה שתיקוני אוניותיה במספנה באותה השנה גרמו לה הפסד של 1.4 מיליון דולר שחלקו בהפרשי המחירים וזמני התיקונים בארץ לעומת חו"ל וחלקו כתוצאה של התארגנות מיוחדת שהיתה כרוכה באספנת האוניות בחיפה, במקום בנתיב של הפלגתן הטבעי בקו שלוש היבשות כלומר בהונג קונג.

בשלב זה הודיע מורגנשטרן לאלמוג שהוא מוכן לתקן את אוניות המכולה הגדולות בחיפה במחירי המספנה בהונג קונג פלוס 15 אחוז. מורגנשטרן מסתמך על הסעיף הקובע „שמחירים" מחירי חו"ל וטוען שיש לכבד את הסעיף בכל המקרים. גם מחירי המספנות בים התיכון ובאירופה יותר נמוכים מאשר בחיפה לא בהבדלים כה גדולים כמו במזרח הרחוק. אולם ההפסדים העקיפים הכרוכים באובדן זמן בקווים לאירופה, נמוכים בהרבה מאלה שבקו שלוש היבשות ולכן מתחשבים ב„צים" במספנה המקומית ועובדה היא שבחמש השנים האחרונות הופנו אליה 54 אוניות החברה, שהן לדעת מנכ"ליה כל האוניות שאפשר היה לתקן בחיפה.

לטענת אלמוג המחירים של המספנה בהונג קונג [illegible] להתחרות בהם. לכן אין הצדקה להפעיל במקרה כזה את „סעיף המחירים" של החוזה. ב„צים" מכחישים זאת וטוענים כי מחירי המספנה בסינגפור או בקוריאה הדרומית אף זולים מאלה שבהונג קונג, אך החברה מעדיפה מספנה זו על האחרות במזרח הרחוק מטעמים של נוחות תפעולית והמסכנות הכרוכים בכך.

בשיחה עם אלמוג הוא הודה שהבדלי המחירים בין חיפה להונג קונג מגיעים ל־40 אחוז וזמן התיקונים בחיפה ארוך יותר, אך לדעתו, אם יובטח לו רצף תיקונים מבסיסי הכנסה טובה, הוא יצליח להתייעל לפחות בסעיף הזמן ואולי גם לצמצם את פער המחירים.

בהתאם לנתונים שהוצגו לי ב„צים", פער זמן התיקונים (זמן עולה בסף רב) מגיע ל־25–30 אחוז ואילו פער המחירים הישירים הוא 50–80 אחוז, ואכן אלה הפרשים משמעותיים ביותר.

מורגנשטרן טוען כי „צים" חייבת להתחרות בחו"ל בלי שום עזרה ממשלתית או של גורמים אחרים וכי חלקה של החברה בהובלות לארץ הוא 35 אחוז. „גם בהובלות לארץ למדו הכל את העקרון של הובלה תחרותית. „פועלים כאן אאוטסיידרים (חברות שאינן חברות בקונפרנסים), ואילו גורמים כמשרד התעשיה והמסחר ואפילו משרד הביטחון מתנים מסירת הובלות בתנאי עמידה במכרזים בין־לאומיים", אומר מורגנשטרן וממשיך: „בזמנו לא קיבלנו הזמנה בטחונית והיא הועברה לחברה אמריקאית. רק כאשר זו פשטה את הרגל והמטענים נתקעו בדרך, פנה משרד הביטחון אלינו". במקרה יחיד של הובלת גרעינים לארץ לפי חוזה רב־שנתי התחשבו בנו וב„אל־ים" בעלות קצת גבוהה יותר של הצעות הישראלי".

סבורני שלמעט מקרים בודדים, דבריו של מנכ"ל „צים" נכונים והחברה אומנם פועלת עתה בתנאים תחרותיים.

ראוי לציין שבתחום המדיניות הכלכלית הממשלתית, שני גורמים (המספנה ו„צים", כשאר חברות הספנות הישראליות) מקופחים על־ידי הממשלה אשר אינה מוכנה להעניק להם תמריץ של „ביטוח שער" הניתן ליצואנים בהתאם לגודל הערך המוסף אשר בהיקף היצוא ואשר מגיע ל־6–11 אחוזים. אלמוג מסר לי שחברת „אחים עופר" רצתה להגריל במספנה בחיפה שלוש מאוניותיה, אולם בגלל הפרשי המחירים בין חיפה ובין המספנה בקוריאה הדרומית הוגרלו האוניות האלה בחו"ל. „זה עיוות חוקי שאין לסבול אותו. אילו היו אלו שלוש אוניות זרות, היינו מקבלים את התמריץ", הדגיש אלמוג.

מורגנשטרן מעריך כי לגבי „צים" מסתכם עיוות זה בהפסד של 25–30 מיליון דולר בשנה. „אילו קיבלנו את התמריצים כיצואנים, הייתי משלם ברצון רב למספנה עוד 1.5 מיליון דולר ויותר בשנה על תיקוני אניות, על חשבון המחיר הזול יותר בחו"ל, אך בתנאים הנוכחיים הדבר בלתי אפשרי. אנחנו חברה מסחרית ויש גבול ליכולת התחשבותנו בגורם של כחול לבן", הוא אומר.

בסיכום, בהיעדר תמיכה ממשלתית למספנה, לעומת המקובל במספנות רבות בחו"ל, יוכלו „מספנות ישראל" להגדיל את היקף תיקוני האוניות של „צים" רק אחרי התייעלות נוספת ומשמעותית מבחינת המחירים והזמן. אין לאנוס את „צים" ללכת לקראת המספנה לאורך כל הדרך. רצוי שגופים כמו ההסתדרות והכנסת ושני המנכ"לים [illegible] הסכמה מפשרה ביניהם ככל האפשר, כמקובל ביחסים בין חברה נותנת עבודה ובין הקבלן שלה.

אסטוניה / ראובן עשור

ההתעוררות הלאומית והיהודים

יהודי אסטוניה נהנים מהפרסטרויקה. התעוררות יהודית מורגשת גם ביתר חלקי ברית המועצות

על־פי ידיעות שהגיעו לאחרונה, יוצאים היהודים נשכרים מן ההתעוררות הלאומית בארצות הבאלטיות בברה"מ. באסטוניה, למשל, שבעבר הלא־כל־כך רחוק בלטה בשנאת יהודים, נהנים היהודים כיום מהפתיחות הכללית, המתבטאת בין היתר גם בכיבוד רצונם בשמירת זהותם הלאומית. אמנם מתוך שלוש המדינות הבאלטיות, היה מספר היהודים באסטוניה לפני המלחמה הקטן ביותר, אך אחרי המלחמה חזרו אליה רבים מהמהגרים בסביבה. מתוך אנשי ה„בונד" והציונים שהתקבצו שם, קמה אליטה תרבותית יהודית חדשה. מספר הרופאים בתוכם היה גדול, יחסית.

התנאים בארץ זו היו כה טובים, שגם יהודים שלא חיו לפני כן באסטוניה, החליטו להגר אליה. מחצית הסטודנטים באוניברסיטת טארטו – העיר השניה בגודלה בארץ זו – היו יהודים, שיעור ללא תקדים בברה"מ, ובפאקולטה לפיסיקה של אותה אוניברסיטה היה אחוז הסטודנטים היהודים – עשרים־וחמישה.

ב־1987, משהחל עידן הפרסטרויקה, הקימו יהודי אסטוניה, ביוזמתו של שמואל לסקין, ארגון תרבות יהודי. הם הכריזו רשמית, שבכוונתם לפתח את הזהות הלאומית היהודית ואת לימוד התרבות היהודית. לסקין הודיע, שהארגון יזום כינוסים מדעיים ויסייע ללהקות יהודיות אמנותיות, וכן ישפץ מקומות זכרון יהודיים וישמר אותם. אחד האישים היהודים הבולטים בארגון זה הוא פרופסור לזר בולקובין, שלימד בטארטו מדעי היהדות. לפני שהגיע לאסטוניה, היה פרופסור בלייפציג וניהל שם את ספריית הקהילה היהודית.

מהפעילות היהודית בלנינגראד ובמוסקווה מגיעים הדים גם לעתונות הישראלית, אך גם ברפובליקות אחרות חל מפנה. כך באוזבקיסטן, שם חיים כ־60,000 יהודים, בעיקר בערים בוכארה וסמארקנד. אף שנאסר קיומם של מוסדות תרבות יהודיים בתקופת סטאלין ודוקנו מתלמידיהם 26 בתי־הספר היהודיים, לא יכלו השלטונות לשלול מהמיעוט היהודי את שפתו, עגה פרסית מיוחדת. היהודים שם גם שמרו, בדרך כלל, על מסורתם הדתית.

ארגון הסופרים האוזבקיסטני יסד לאחרונה „מועצה למען ספרות יהודית". בין היתר המליצה המועצה על הוצאת רומן היסטורי, המוקדש לתולדות יהודי אוזבקיסטן. את הרומן כתב יעקב חיימוב, והוא מתאר את בואם של היהודים מאפגניסטן, באמצע המאה ה־18, לארץ זו. זכויות היהודים באוזבקיסטן היו מוגבלות, בדומה למדינות אחרות, בעלות אופי מוסלמי, עד למהפכה של 1917.

גם באוקראינה חל שיפור בתחום הזה והוא הדין בליטה ובלטביה. הרמן אשבגה, אחד הפרופסורים היהודים ממזרח גרמניה, שפרסם בארצו ספר על היהודים בזמן הנאצים, נפגש באפריל השנה בפולניה עם מאות נציגים יהודים, שהתכנסו שם לציון יום השנה למרד גטו וארשה. בשיחות עמם סיפרו לו, כפי שכתב לאחרונה, כי יהודים רבים תרמו ספרים מספריותיהם הפרטיות להקמת ספריות יהודיות ציבוריות בערים השונות בברה"מ.

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | דבר ראשון בבוקר

דירות בשכ"ח

• 2½ בגבול בת־ים יפו, מטבח אמריקאי 03-5593483 (4908)

עסקים

• התמחות בבניית חנויות וקיוסקים בארץ בשטחים ובחו"ל, בנורה בטעם מיוחד 03-7525096 (3275)

הצעות עבודה

• פקידה עצמאית למשרד שירות ידע בתוכנה הבוחה. "סיגנל" 03-622475 (3268)

• 4000 דולר למסגר מסגרית מקצועית ובחלמות למכון חדש 03-296650 (3175)

• 36000 לצעירים ותחיכה ליורד 03-5574989 (3156)

מכוניות

בתי"ס לנהיגה

רוצים לקנות

רהיטים

הלוואות

ריפוי והרזיה

פוליש ונקיון

בתי אבות

נרשמו לנישואין

שידוכים

הכרויות

ירושלים

חיפה

אילת

עשה את המינימום למען אלה העושים את המקסימום

תן תרומתך לחייל!

לשכת ההוצאה לפועל בחיפה

תיק הוצל"פ 13811/88
תיק הוצל"פ 32317/88

מודעה בדבר מכירה פומבית של מכוניות

מודעת בזה לציבור שהמכוניות המתוארות להלן של החייבים: 1) [illegible] לבנית חוב בסך – 41,506 ש"ח. 2) ציגלאבר מאיר לבנית חוב בסך 97,825 ש"ח והבעיק לטובה: „בנק לאומי לישראל בע"מ", [illegible]. המכירה תתקיים ביום 7.11.88 בשעה 3.00 אחה"צ במגרש „רכב ראשון", [illegible] 11 חיפה.

תיאור המכוניות העיקרי: 1) מכונית [illegible] 1987 [illegible] 79-053-87 [illegible]. 2) [illegible] 1987 [illegible] 71-097-87 [illegible].

נעים עובד
המוציא לפועל חיפה

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

מרחב תכנון מקומי טבריה

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה טבריה שבעיריית טבריה מופקד שינוי תכנית מתאר הנקראת תכנית בס' 4101 שינוי לתכנית מתאר מס' ה/מ/א/13 – ומס' 287. טבלת איזון, הגוף הצפוני, טבריה. ביחד עם תשריט המצורף אליו.

ואלה הם השטחים הכלולים בתוכנית:

גושים כמסומן בטבלת האיזון.

עיקרי מטרת שינוי התכנית: טבלת איזון לתכנית 4101, שהופקדה בילקוט הפרסומים מס' 2899 מיום י"ח באדר התשמ"ג (3.3.81) עמוד 1239.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע או בכל פרט תכנוני הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות בלווי תצהיר חתום על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

כ"א באב התשמ"ח
4.8.1988

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – צפון

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז תל־אביב
מרחב תכנון מקומי רמת־גן

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל־אביב ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן הופקד, ביחד עם התשריט המצורף אליו, תכנית מפורטת רג/735 א' שינוי תכנית מפורטת רג/735.

השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם:
גוש: 6126
חלקות: 61, 69, 71
רחוב: קריניצי פינת ביאליק

עיקרי מטרת התכנית:
א. לקבוע שטח מסחרי במפלסי הרחובות ביאליק וקריניצי ומעליהם מגדל בן 9 קומות טיפוסיות למלון דירות הכולל את השירותים הנלווים למלון דירות.
ב. שינויים ארכיטקטוניים בבינוי שנקבע בתכנית ר"ג/735. הכל עפ"י נספח הבינוי המצורף לתכנית זו.

כל המעונין רשאי לעיין בשינוי התכנית ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעונין בקרקע, בבנין, או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.

התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

מרדכי בהנא
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז תל־אביב

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי ירושלים
הודעה בדבר אישור שינוי
תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז ירושלים החליטה לאשר, באשר של הנים שינוי תכנית מיתאר מקומית הנקרא: „תכנית מספר 3010 א'. שינוי מס' 52/87 לתכנית המתאר המקומית לירושלים.

השטחים הכלולים בתכנית ומקומם:
ישוב: ירושלים
שכ' קטמון, רח' השיירות מס' 1–9, רח' מבצע קדש מס' 6 רח' הל"ה מס 28–36. הכל עפ"י הגבולות המסומנים בתשריט בקו כחול.
גוש 30007 חלקה 53.

עיקרי הוראות התכנית:
א. שינוי יעוד שטח מאזור מגורים 1 לאזור מגורים מיוחד.
ב. קביעת בינוי לתוספת בניה. סטנדרטית בהתאם לנספח הבינוי.

הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 3571 תשמ"ח עמוד 2835 בתאריך 13.07.88.

התכנית האמורה בצורה שאשרה הועדה המחוזית נמצאת במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

[illegible]
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ובניה מחוז ירושלים

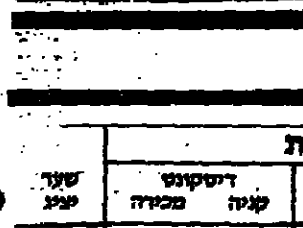

שערי מטבע חוץ ביום 04.11.88

המטבע	בנקנוטים – לאומי קניה	בנקנוטים – לאומי מכירה	בנקנוטים – הפועלים קניה	בנקנוטים – הפועלים מכירה	בנקנוטים – דיסקונט קניה	בנקנוטים – דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	העברות והמחאות – לאומי מכירה	העברות והמחאות – הפועלים קניה	העברות והמחאות – הפועלים מכירה	העברות והמחאות – דיסקונט קניה	העברות והמחאות – דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב			1.57	1.64	1.57	1.64			1.5941	1.6139	1.5931	1.6131	1.6038
1 מארק גרמני			0.88	0.92	0.88	0.92			0.8939	0.9051	0.8957	0.9069	0.9001
1 ליש"ט			2.76	2.92	2.78	2.92			2.8341	2.8695	2.8348	2.8705	2.8516
1 פרנק צרפתי			0.25	0.27	0.25	0.27			0.2623	0.2656	0.2620	0.2653	0.2636
100 ינים יפאניים			1.26	1.32	1.26	1.32			1.2824	1.2984	1.2821	1.2982	1.2888
1 גולדן הולנדי			0.78	0.82	0.78	0.82			0.7932	0.8031	0.7931	0.8031	0.7982
1 פרנק שוויצרי			1.05	1.10	1.05	1.10			1.0702	1.0835	1.0691	1.0826	1.0749
1 כתר שוודי			0.25	0.27	0.25	0.27			0.2581	0.2613	0.2579	0.2612	0.2597
1 כתר נורבגי			0.24	0.25	0.23	0.25			0.2401	0.2430	0.2399	0.2429	0.2416
1 כתר דני			0.23	0.24	0.22	0.24			0.2520	0.2349	0.2320	0.2349	0.2335
1 מארק פיני			0.37	0.39	0.37	0.39			0.3790	0.3837	0.3786	0.3854	0.3815
1 דולר קנדי			1.28	1.34	1.28	1.34			1.3044	1.3207	1.3036	1.3200	1.3128
1 דולר אוסטרלי			1.27	1.37	1.28	1.37			1.3209	1.3374	1.3214	1.3380	1.3291
1 ראנד דרא"פ			0.39	0.54	0.41	0.55			0.6504	0.6585	0.6502	0.6584	0.6547
10 פרנקים בלגיים			0.41	0.44	0.41	0.43			0.4274	0.4327	0.4267	0.4321	0.4295
10 שילינג אוסטריים			1.25	1.31	1.25	1.32			1.2727	1.2885	1.2729	1.2889	1.2806
1000 לירות איטלקיות			1.16	1.25	1.19	1.27			1.2044	1.2194	1.2041	1.2192	1.2106
1 סל"י (ECU)			—	—	—	—			1.8552	1.8783	—	—	1.8668
1 דינר ירדני			3.09	3.29	—	—			—	—	—	—	3.2597
10 לירות לבנוניות			—	—	0.02	—			—	—	—	—	0.0345
1 לירה מצרית			0.61	0.65	0.66	0.72			—	—	—	—	0.6736

„גלאסנוסט" ו„פרסטרויקה" גם בשימור הסביבה

„נראה שמישהו מנהל נגדנו לוחמה כימית", כתב אזרח סובייטי נזעם המתגורר בסמוך לשדות אורז, שמפזרים עליהם כמויות עצומות של חומרי הדברה

האקולוגיה לא היתה מעולם הצד החזק של השלטונות הסובייטיים, ועל־פי דוגמתה של ברה"מ נהגו ונוהגים גם שאר המשטרים הקומוניסטיים באירופה המזרחית, אם כי בחוקה הסובייטית יש סעיף המטיל על הממשלה את החובה של שמירת משאבי הטבע. אבל ה„גלאסנוסט" כבר הספיק לפרוץ גם לשטח זה – ה„גלאסנוסט" וגם ה„פרסטרויקה", כלומר: לא רק מדברים בגלוי על מפגעים אקולוגיים ותובעים לשים להם קץ, אלא אפילו עושים משהו – עדיין הרבה פחות מכפי הצרכים – לתיקון המצב.

אופייניים בעניין זה דבריו של הסופר ויקטור קוקב מלפני חודשים אחדים על זיהום הים הכספי: „סבורני כי איננו מודעים עדיין למלוא היקפו של הפשע שאנו מעוללים לטבע ולדורות הבאים של תושבי מולדתנו. עשרות שנים העלימו עוברות על מפגעים אקולוגיים חמורים ביותר".

באותה עת עצמה נדרש לבעיה זו, בהקשר אחר, גם שופר רשמי. בתוכנית „פנורמה" של רדיו מוסקווה דובר על הליקויים בציוד לטיהור אוויר במפעל לייצור גז בעיר אורנבורג שבהרי אוראל. במישדר נאמר, כי מדי שנה פולט מפעל זה לאוויר 100,000 טונות של חומרים מזיקים, ובהם גפרית מימנית. עקב כך מתלוננים תושבי הכפרים הסמוכים על כאבי ראש ועל דימומים תכופים באף. הרדיו לא נרתע מלתקוף את מנהלו הקודם של המפעל, צ'רנומירדין, המכהן היום כשר לענייני תעשיית הגז, ואת סגנו, איבנוביץ' ויאחירב, שעבד בזמנו כמהנדס במפעל זה. ויאחירב הבטיח עתה לפעול לתיקון המצב, אך מנהל התוכנית לא הסתפק בכך והודיע, כי תחנת הרדיו הכלל־סובייטית בבירה מתכוונת לעקוב אחר מילוי הבטחות אלה.

מפעל הפלדה במגניטוגורסק – מועמד לפיקוח של מומחים לזיהום אוויר

עד לפני־כן התריעו הטלוויזיה הסובייטית ורדיו מוסקווה על זיהום האוויר החמור שנגרם על־ידי מפעלים כימיים ותחנת כוח אחת בצ'רקסי שבאוקראינה ועל השכיחות הגבוהה של גנחת (אסתמה), דלקת הסימפונות (ברונכיטיס) ובעיות אף, במיוחד בקרב ילדים, באיזור זה. השלטונות העירוניים פנו למשרדים הממשלתיים הנוגעים בדבר בבקשה שלא להרחיב את המפעלים הקיימים, בטענה שדי להם בזיהום הקיים. כאשר פנייתם לא זכתה למענה, החתימה החברה להגנת הטבע של העיר 9,000 אזרחים על עצומת מחאה.

גוף כזה קיים לא רק בצ'רקסי. אגודות הפועלות למען איכות הסביבה צצות בעת האחרונה בהרבה ערים ואזורים בברה"מ והן מארגנות הפגנות, עצרות עם ועצומות. הרחיקה ללכת קבוצת אנשים צעירים בנובוסיבירסק על גדות הנהר אוב שבמערב סיביר, מערי התעשייה המובילות במדינה: הם הקימו קואופרטיב לייצור ציוד לגילוי זיהום אוויר וקואופרטיב זה מוכר עתה את תוצרתו לבתי־חרושת באיזור.

יש בברה"מ גם חברה כלל־ארצית להגנת הסביבה. בוועידה שקיימה חברה זו בינוי דווח, כי בעשור האחרון עלה ב־3% עד 4% מדי שנה (!) שיעור הילדים חולי הרוח והמפגרים בערים המזוהמות ביותר בברה"מ. עם ערים אלה נמנות מוסקווה ולנינגראד. מבהילים לא פחות הם נזקי הבריאות מדרום לעיר רוסטוב, לא הרחק מן הים השחור: עקב השימוש המופרז בחומרי הדברה בשדות האורז של האיזור חלה בחמש השנים האחרונות עלייה של 27% במספר מקרי הסרטן (ובסוגים מסוימים של סרטן היתה העלייה גדולה עוד יותר, למשל 50% במספר המקרים של סרטן ריאות) ושל 55 עד 60% (!) במספר המומים המולדים. „נראה שמישהו מנהל נגדנו לוחמה כימית", כתב אזרח נזעם.

תהיה זו הגזמה לומר, כי המוסדות הסובייטיים אדישים לחלוטין לבעיות האקולוגיות. בעשור האחרון – כלומר, עוד מלפני ה„גלאסנוסט" – נחקקו בברה"מ שורה של חוקים בתחום השימוש במשאבי הקרקע והמים ובתחום ההגנה על הבריאות והאטמוספירה. גם הוקצו כספים למטרה זו, אבל צנועים למדי: 53 מיליון רובל (כ־80 מיליון דולר) בשנים 1981 עד 1986. הודות למאמצים אלה פחת זיהום האוויר ב־15% בעשור האחרון, והזרמת מי שופכין מזוהמים לנהרות, לימות ולאוקיינוסים פחתה כדי שליש מאז 1983. זהו לכל הדעות הישג ראוי לשמו.

שיקולים אקולוגיים גם הביאו לדחיית התוכנית הגרנדיוזית מימי כהונתו של ברז'נייב בדבר הטיית חלק ממי הנהרות הגדולים בסיביר לערבות אסיה התיכונה, לצורך השקיה, במקום שיאבדו לריק באוקיינוס הקרח הצפוני. לדחיה, אבל לא לסתימת גולל מוחלטת. עדיין יש אנשים בצמרת הסובייטית, בעיקר במשרד הממשלתי להכשרת קרקע ולמשאבי מים, הלוחצים למען ביצוע התוכנית, והם גם מנסים להוציא לפועל תוכניות דומות, אם כי קצת צנועות יותר, כגון כריית תעלה מן האפיק התחתון של הנהר וולגה כלפי מזרח, דרך ערבות קלמיקיה שמצפון לים הכספי למאגר צ'וגריי. אבל גם תוכנית זו נתקלת בהתנגדות חזקה מצד מדענים הטוענים, כי היא תגביר את המליחות והסחף באדמות האיזור וגם תבער את איזור הגידול היחידי בעולם של הסאיגה – האנטילופה הצפונית ביותר בעולם – ובאופן זה תשבש את דרכי הנדידה שלה. הנה־כי־כן, לבעלי־חיים יש היום שדולות גם בברה"מ.

כן יש שורה שלמה של מפעלי תעשייה ותחנות כוח שפעולתם הושעתה כדי למנוע זיהום אוויר חמור. כך מפעלי הכבלים בעיר קוזיבישב שבאיזור הוולגה, מפעל הפלדה בקריבוי רוג שבאוקראינה ומפעל האלומיניום בקרסנויארסק שבדרום־מרכז סיביר. מפעלים אחרים, כגון מפעל הפלדה הענקי במגניטוגורסק שבהרי אוראל ומפעל הכרייה והמטלורגיה בנורילסק שבאיזור הארקטי, נתונים עתה לפיקוח אקולוגי מתמיד.

נעשים גם צעדים לשימור היערות. כיום נתונים יערות ברה"מ לאחריותם של שני מיניסטריונים: המשרד ליערות והמשרד לתעשיית העץ, התאית והנייר. זה גם זה שוקדים על ניצול היערות ולאו דווקא על שימורם, והרבה מדענים תובעים עתה לתקן מצב זה ולכונן ועדה ממשלתית עליונה שכל עניינה יהיה שימור היערות ולא ניצולם התעשייתי.

בעיה אקולוגית מן הקשות והאקטואליות בברה"מ היתה ונשארה ימת אראל שבאסיה התיכונה. שטח הימה הזאת פחת, כפי שכבר דיווחנו באחד המדורים הקודמים, כדי 60% מאז 1960 וקו החוף שלה נסוג במקומות מסוימים עד כדי 65 ק"מ. הסיבה היא ניצול־יתר של מי הנהרות אמודריה וסירדריה, הנשפכים אליה מכיוון דרום־מזרח, למטרות השקיה, בעיקר להשקיית שדות הכותנה של אוזבקיסטן, שהיא כיום הגידול החקלאי היחיד כמעט של רפובליקה זו. לאחרונה יצאה לאיזור משלחת של מדענים ועיתונאים סובייטיים במטרה לעורר את דעת הציבור להצלת הימה. ראש המשלחת, העיתונאי גריגורי רז'ניצ'נקו מכתב־העת „נובי מיר", כבר הביע את דעתו, כי יש להמיר מחצית משדות הכותנה בשדות אספסת ובכרמי גפן, שתצרוכת המים שלהם קטנה הרבה יותר. אבל עוד לפני־כן פעלו השלטונות לצמצום כמויות המים המנוצלים להשקיה ולהנהגת פיקוח ממושך על הזרימה בסירדריה. כן החליט לא מכבר הפוליטביורו על ביצוע צעדים לשיפור מערכות ההשקיה הקיימות, כדי להפיק אותה תועלת חקלאית עצמה מכמויות קטנות יותר של מים.

הנה־כי־כן, יש „ירוקים" גם בארץ הסובייטים – לא כמפלגה, כמובן, כמו במערב־גרמניה למשל, אבל בתוך מוסדות השלטון ולצידם. הבעיה היא, ששימור הסביבה כרוך בדרך־כלל בהפסדים כלכליים, ויכולתה של ברה"מ לשאת בהפסדים כאלה מוגבלת מאוד.

בליטא זוכרים את צ'רנוביל

עם המפגעים האקולוגיים שעליהם מתריעים באחרונה אזרחי ברה"מ נמנית כמובן גם האנרגיה הגרעינית. בתחום זה החשש איננו מפני קצת זיהום דווקא, אלא מתאונה רבתי: הזכרון של תאונת צ'רנוביל עדיין טרי, והוא טרי שבעתיים כאשר רוצים להקים בליטא – החלוקה על מוסקווה גם בנושאים חשובים עוד יותר – תחנת כוח שהיא חיקוי מדויק כמעט של הכור בצ'רנוביל.

למען הדיוק: תחנה כזאת כבר קיימת באיגנלינה ליד העיר סניאקוס שבליטא ובה שתי יחידות, בעלות הספק מותקן של 1,500 מגוואט כ"א, אלא שעתה רוצים להקים שתי יחידות נוספות כאלה ולהגיע להספק כולל של 6,000 מג"ו, שהוא מן הגדולים בעולם.

שתי היחידות הישנות אינן פועלות כעת. האחת נסגרה באוגוסט לצורך תיקונים יסודיים, והשנייה נסגרה בספטמבר לאחר שפרצו בה שתי דליקות קטנות. בינתיים גם הופסקו פעולות ההקמה של היחידה השלישית. אף שכבר הושקעו בה 30 מיליון רובל (כ־50 מיליון דולר).

ועדה של ממשלת ליטא, שהוקמה לאחר תאונת צ'רנוביל באפריל 1986 לבדיקת הצורך ביחידות נוספות, הטילה ספק בנחיצותה של יחידה שלישית ושללה את הרעיון להקים יחידה רביעית. ממשלת ליטא אימצה המלצות אלה בינואר השנה, למרות הלחץ מצד מוסקווה להמשיך בפעולות ההקמה. משלחת של פקידים מן הממשלה המרכזית עמדה לבקר בליטא בימים אלה כדי להשפיע על ממשלת וילנה לחדש את ההקצבות להמשך הבנייה, אבל חזרה בה משנתקלה באלפי מפגינים נזעמים.

מחאות ציבוריות מקומיות נגד הקמת תחנות כוח גרעיניות היו גם בקרסנודאר שבסביבות הים השחור, בצ'רקסי שבאוקראינה ובמינסק, בירת בילורוסיה. בכל המקומות האלה נשאו המחאות פרי: הבנייה הופסקה או שלא הוחל בה כלל.

תנועה עממית זו עלולה לשים לאל את תוכניתה של ממשלת ברה"מ להכפיל את ייצור האנרגיה הגרעינית עד שנת 2000 ולספק בעזרתה 20%, במקום 10% כיום, מכלל תצרוכת האנרגיה במדינה. בעייתם של הממונים על האנרגיה במוסקווה מחמירה לנוכח העובדה, כי חלק לא קטן מן הכורים הגרעיניים הקיימים במדינה מתקרבים לסוף תוחלת החיים שלהם. כור אחד, בבילורוסיה, כבר נמצא בשלבי פירוק, ובקרוב יוחל בפירוקו של כור גרעיני בהרי אוראל.

בינתיים, כדי למנוע תאונות נוספות נוסח צ'רנוביל, מתקינים אמצעי בטיחות חדשים בכל הכורים מסוג זה. כן יש כוונה שהכורים שיוקמו בעתיד יהיו כורים של מים קלים, נוסח אלה הנהוגים במערב, שהם מטבעם בטוחים יותר.

רופאים תובעים יותר תשומת־לב לגורמים פסיכוסומאטיים

תעוקה נפשית מחלישה את מערכת החיסון

מעשה באשה שאושפזה חודשים ארוכים בבית־חולים כשהיא סובלת מתת־משקל חמור ומסוכן ולא נמצא רופא שיציע לבדוק, שמא משקלה הירוד נובע מסיבות נפשיות. על כך סיפר, בקונגרס האירופי ה־17 למחקר פסיכוסומאטי, שנערך לאחרונה בעיר מרבורג שבמערב־גרמניה, נשיא הקונגרס, וולפגנג שיפל. רופא מערב־גרמני אחר, תורה פון איקסקיל, סיפר על סמך מחקרים שונים, כי אצל פציינטים המתלוננים על סימפטומים שונים שלא נמצא להם הסבר אורגאני חולפות בממוצע בין 7 ל־11 שנים עד קביעת האבחנה הנכונה, הפסיכוסומאטית, ובינתיים נאלצים החולים לעבור אינספור בדיקות מיותרות ומנסים בהם שיטות ריפוי שונות שאינן משיגות שום תוצאות. ואמר הרופא האמריקאי הרברט ויינרט מלוס־אנג'לס, כי לפי אומדנו במחצית מהוצאות הבריאות בארה"ב נובעות מהתעלמות זו מן הגורמים הפסיכוסומאטיים.

משתתפי הקונגרס היו מאוחדים בדעתם, כי הקהילה הרפואית איננה מודעת במידה מספקת להשפעתם של גורמים נפשיים על בריאות הגוף. הדבר אמור אפילו לגבי מחלות פסיכוסומאטיות „קלאסיות" כגון גנחת (אסתמה) וגידולים בתריסריון, שבהן כבר הוכח מעבר לכל ספק משקלם הרב של גורמים אלה – ובכל־זאת חולפות לעתים שנים עד שהרופא מצליח לקבוע את האבחנה הנכונה. מבחינה זו, אמרו, דווקא הפולקלור העממי מתקדם לא פעם לעומת מדע הרפואה והוא מכיר, למשל, בתופעה שהרבה אלמנים ואלמנות מקדימים ללכת לעולמם זמן קצר לאחר שמת עליהם בן־זוגם.

פרופ' ויינרט, מחלוצי הפסיכוסומאטיקה בארה"ב, הוכיח שתופעות פסיכוסומאטיות נפוצות מאוד גם אצל בעלי־חיים. הוא מצא, למשל, כי גורים שהופרדו בגיל מוקדם מאמותיהם סובלים כל העת מקצב דופק מואץ; כשהתבגרו יש להם נטייה מוגברת ללקות בפצעים ובדימומים ברירית הקיבה וקצב הגדילה שלהם מפגר. חולדות שבגיל שבועיים הופרדו מאמותיהן מצליחות אמנם להגיע לבגרות, אבל מערכת החיסון שלהן פגומה והן ממהרות למות במחלות גופניות. כן הראה ויינרט, כי חוויות טראומאטיות מגבירות את הנטייה למחלות: חולדות שניתן להן הלם חשמלי חולניות יותר מחולדות שהצליחו להתחמק מן ההלם.

השפעתם של הגורמים הנפשיים על הבריאות מוסברת בעיקר בהחלשת מערכת החיסון. ד"ר מרטין מהמבורג אמרה בכנס, כי לדעתה יש לערוך מחקרים פסיכואימונולוגיים בארבעה תחומים בעיקר, בהם שני סוגים שיש בהם תגובה חיסונית חזקה מדי על האנטיגנים הפועלים מבחוץ (אלרגיות) או מבפנים (מחלות אוטואימוניות). שני הסוגים האחרים הם מחלות זיהומיות וסוגים שונים של סרטן. צוות חוקרים בראשותה בוחן דרכים לחקר השינויים שחלים במערכת החיסון בהשפעת גורמים נפשיים.

מיכאל וירשינג מן העיר גיסן מנסה לקבוע פרוגנוזה להתפתחות סרטן השד לא רק על־פי גורמים ביולוגיים, אלא גם על־פי גורמים פסיכו־סוציאליים: הוא עורך בדיקות פסיכולוגיות לנשים הלוקות במחלה זו ומתחיל בכך כבר בשלב מוקדם מאוד, עם התעוררות החשד הראשוני לקיום המחלה, על־פי מישוש חיצוני, ועוד לפני אישור האבחנה על־ידי ביופסיה. מעקב בן חמש שנים לימד, כי ההבדלים בין החלמה ובין מוות נובעים במידה לא־מבוטלת מהשפעות פסיכו־סוציאליות. מחקרים אחרים שנערכו בבית־החולים בגיסן לגבי חולים בסרטן ריאות הראו, כי סיוע פסיכולוגי אינטנסיבי בבית־החולים עשוי לא רק להקל על סבלם של החולים, אלא אולי גם להאריך את חייהם.

עם זאת הזהירו חלק ממשתתפי הכנס, שאין להפריז בהשפעת הגורמים הנפשיים על המחלות עד כדי למעט בערכם של הגורמים הגופניים. שיטת הטיפול האידיאלית, אמרו, היא השיטה ה„ביו־פסיכו־סוציאלית", כלומר: שילוב נבון של הרפואה ה„גופנית" עם הרפואה הנפשית.

טיפול באסטרוגן בגיל הבלות מפחית מקרי שבץ

מאת דנקה הרניש

נשים בגיל הבלות המקבלות טיפול הורמונאלי באסטרוגן הפחיתו את סיכוייהן למות משבץ בכדי חצי בקירוב – כך מלמד מחקר מקיף שנערך בבית־הספר לרפואה של אוניברסיטת דרום קליפורניה.

המחקר נערך בשנים 1981–1987 ובמהלכו נאספו, באמצעות טלפון ומכתבים, נתונים מ־8,282 נשים מבוגרות, לבנות, בעלות השכלה גבוהה ומצב כלכלי טוב בדרום קליפורניה. הנתונים נבדקו ולטענת החוקרים הוכחה תקפותם ואמינותם, אם כי נמסרו מפי משתתפות המחקר עצמן.

כ־60% מנשים אלה קיבלו טיפול באסטרוגן. בקבוצה זו נרשמו 20 מקרי מוות משבץ, ואילו בקבוצת הנשים שלא קיבלו טיפול כזה היו 43 מקרים כאלה, אם כי קבוצה זו היתה קטנה יותר. בסיכום השוואתי של נתונים אלה ובהתחשבות בגורמי הסיכון למחלות לב של משתתפות המחקר חישבו הרופאים, שאצל מקבלות הטיפול באסטרוגן היה שיעור התמותה בשבץ נמוך יותר ב־53% מאשר אצל הנשים האחרות.

החוקרים סבורים, שאחת הסיבות לצמצום זה של התמותה בשבץ היא השפעתו החיובית של האסטרוגן על מאזן הליפידים והורדת רמת הכולסטרול.

שוב מוריקה האדמה החרוכה

פארק ילוסטון מתחדש במהירות לאחר השריפה הגדולה

ארה"ב ידעה בקיץ זה שריפות יער בשיעור שלא היה כמותו זה 30 שנה. בשריפות אלה עלו באש כ־16,000 קמ"ר יערות (קצת פחות משטחה של ישראל), מהם כמחצית באלסקה. השריפה הגדולה ביותר התחוללה בפארק הלאומי ילוסטון, המשתרע ברובו במדינת ויאומינג שבצפון ארה"ב, עם שלוחות קטנות יותר במדינות מונטאנה ואידהו, על שטח כולל של כ־10,000 קמ"ר. כמחצית משטחו של פארק זה, שהוא אחד הפארקים הנפלאים לא רק בארה"ב, אלא גם בעולם כולו, נפגעה באש בצורה זו או אחרת; מחצית מתוך מחצית זו נשרפה כליל.

אולם בעוד ליערות בישראל העולים באש צפויים תקופות התחדשות ממושכות מאוד, בדרך־כלל של עשרות שנים, הרי פארק ילוסטון מצטיין בחיוניות מעוררת השתאות. כבר היום, שבועות ספורים בלבד לאחר שוך הלהבות האחרונות, מתחולל שם „נס טבעי" בזעיר־אנפין: שוב צצים ניצנים ירוקים מתוך הקרקע החרוכה ופורחים פרחים. ניצנים ופרחים אלה הם של צמחים שזרעיהם מצטיינים בעמידות גבוהה מאוד נגד אש וחום – כנראה בזכות ברירה טבעית בת אלפי שנים, כי שריפות היו בפארק ילוסטון מאז ומתמיד. לצמיחה מחודשת זו סייעו, כמובן, הגשמים, אבל מנהל עבודות המחקר בפארק, ג'ון ואריל, סבור כי גם בלעדיהם היה מתרחש נס זה.

יש צמחים שפיתחו תחבולות מתוחכמות ביותר במאבק ההישרדות, ויצוין בהם מין מסוים של אורן, אורן מארי, שהוא העץ המחטני הנפוץ ביותר בפארק ילוסטון. השרף העוטף את האצטרובלים של אורנים אלה נמס בשעת שריפה, בהשפעת החום, ויוצר מעין שכבת מגן בשביל הזרעים שבתוך האצטרובל. עם דעיכת האש נפתח האצטרובל בהדרגה, מפיץ את זרעיו על הקרקע המכוסה אפר ומתחיל לצמוח דור חדש של אורנים.

הצד השני של מחלת הודג'קין

מחלת הודג'קין, שהיא מעין סרטן של בלוטות הלימפה, נחשבת לסוג סרטן „טוב": סיכויי ההחלמה הגמורה ממחלה זו מגיעים היום לכ־90%, הודות לשיטות חדישות של כימותרפיה והקרנות. בחלק מן המקרים גם כורתים את הטחול של החולה. עם זאת עלול החולה לסבול נזקים חולפים או מתמידים בעטיים של טיפולים אלה, לפעמים עד כדי סכנת חיים.

על סיכום היקפם של סיבוכים אלה עומד מאמר שפרסמו לאחרונה מכוני הבריאות הלאומיים של ארה"ב (NIH) בעקבות מחקר רב־שנים. למשל, חולים שנכרת הטחול שלהם פגיעים מאוד לזיהומים חיידקיים (כי הטחול הוא אחד האיברים בגוף היוצרים נוגדנים לחיידקים), בעיקר בשש השנים הראשונות לאחר הכריתה, וסכנה זו אורבת במיוחד לילדים ולצעירים עד גיל 20. נזקי הקרינה העיקריים הם בבלוטת המגן (לרבות סרטן באיבר זה) ובריאות; אם החולה קיבל, בנוסף להקרנות, גם תרופות כימותרפיות, הסכנה לריאות גדולה עוד יותר. ההקרנה המסיבית של קשרי הלימפה התפוחים – שהם הסימפטום האופייני למחלת הודג'קין – גם גורמת אצל כמחצית מן המטופלים דלקות בשריר הלב, אלא שבדרך־כלל אלה הן דלקות קלות שאינן מצריכות טיפול.

חמור עוד יותר הוא הנזק האפשרי של ההקרנות לאברי הרביה. אצל גברים רבים שטופלו חלה הפרעה קשה בייצור הזרעים, אם כי הפרעה זו חולפת בדרך־כלל אחרי שנים אחדות, או גם בייצור הורמון המין הזכרי טסטוסטרון. לעומת זאת קטנה יותר הפגיעה באברי הרביה של הנשים: כאשר נוהגים להקרין את אזור הירכיים של אשה הלוקה במחלת הודג'קין, נוהגים להזיז הצידה, באורח זמני, את השחלות כדי להרחיקן משדה הקרינה.

זאת לגבי הנזקים העיקריים בשנים הראשונות לאחר הטיפול. בצידם יש גם נזקים העלולים להופיע במועד מאוחר יותר, כגון לויקמיה אקוטית וגידולים ממאירים משניים. כ־20% מן החולים שקיבלו גם הקרנות וגם כימותרפיה לוקים – בגיל מבוגר בדרך־כלל – בלויקמיה, לעומת 2% בלבד מקרב החולים שקיבלו רק כימותרפיה. כן נשקפת סכנה מוגברת של הופעת גידולים באיברים אחרים.

על אף כל אלה נחשבת מחלת הודג'קין, בצדק, לאחד מסוגי הסרטן הקלים, אם לא הקל ביותר, בזכות שיעורי ההחלמה הגבוהים.

גני־החיות ישמרו וירבו מינים נדירים

... עד שיקומו, תוך כ־200 שנה, בנקים גנטיים של תאי זרע, ביציות ועוברים

מייקל סאול, פרופסור לביולוגיה באוניברסיטת מישיגן שבארה"ב, הוא שטבע את המונח „חורף דמוגרפי", על משקל „החורף האטומי" שתוארו אותו כתוצאה של מלחמה גרעינית גלובאלית. במונח זה מכנה סאול את הצפוי לבעלי־חיים, בעוד לאנושות הוא חוזה „קיץ דמוגרפי", אם אפשר לומר כך: כשם שאוכלוסיית האדם הולכת וגדלה, כן הולכת וקטנה, כתוצאה מכך, אוכלוסיית בעלי־החיים – הכוונה בעיקר ליונקים גדולים הניצודים על־ידי האדם ו/או שהם מתחרים עם האדם על בתי גידול.

סאול צופה המשך הגידול המהיר של האוכלוסיה האנושית, בתנאי שלא תפקוד אותה שואה של מלחמה גרעינית או מגיפה רבתי, עד ל־10 מיליארד – פי שניים מאשר היום – בשנת 2,150 בקירוב. אחר־כך תתייצב, בגלל הירידה הצפויה בשיעורי הילודה, כדוגמת זו הקיימת כבר היום ברוב המדינות המפותחות, והחל בשנת 2,600 לערך היא תתחיל לפחות. אז־או תהיה עדנה לבעלי־החיים, אבל בינתיים צריך לעשות את כל המאמצים כדי להצילם מכליה במשך אותה תקופת מעבר של „החורף הדמוגרפי". למעשה, טוען סאול, התקופה הקריטית תהיה קצרה יותר, משום שתוך 200 שנה לכל היותר יקומו בנקים גנטיים ענקיים, שבהם יישמרו בהקפאה תאי זרע, ביציות או עוברים, ואפשר יהיה להפשירם לפי הצורך ולהחזירם.

לפי אומדנו של סאול יש כבר היום 800 מינים של יונקים (מתוך מספר כולל של כ־4,000) ובמספר הזה מיני עופות (מתוך כ־8,700), הנתונים בסכנת הכחדה, וכן כמה מאות מיני זוחלים יבשתיים גדולים ודו־חיים, וביחד כ־2,000 מינים. המספר יגדל בהרבה, אם נביא בחשבון גם תת־מינים, למשל האורנג־אוטן של סומטרה ושל בורניאו, גורילת ההרים וגורילת השפלות, הזנים הצפוני והדרומי של הקרנף הלבן, שישה תת־מינים של טיגריסים, וכיו"ב. כל אלה ראויים לשימור, ומיד.

הדרך הטובה והנפוצה ביותר להצלת בעלי־החיים הנמצאים על סף כליה למשך 200 שנה, עד שיקומו אותם בנקים גנטיים, היא להחזיקם בשמורות מוגנות או בגני־חיות. ההחזקה בשמורות עדיפה בגלל התנאים הטבעיים השוררים בהן, כולל שטח מחיה נרחב, שלא לדבר על החסכון בכסף, אבל צרכיו הגדלים וההולכים של האדם נוגסים בהן ובבעלי־החיים השוכנים בהן, חרף האיסור על הציד. סכנה זו אינה קיימת בגני־חיות, אלא ששם נשקפות לבעלי־החיים סכנות אחרות. האחת היא, שמין של בעלי־חיים שטופח דורות על דורות בתנאים של שבי יתקשה לחזור בבוא היום לתנאי בר ולעמוד במלחמת הקיום שם. אפשר לטפח ולהרבות רק אותם פרטים של מין מסוים, שהגנים שלהם עושים אותם כשרים ביותר לעמידה בתנאי בר, אבל קשה לחזות מראש אילו גנים עונים על דרישה זו. הסכנה השנייה היא התנוונות גנטית: בכל גני־החיות מיוצג כל מין נדיר של בעלי־חיים במספר מועט בלבד של פרטים, בדרך־כלל פחות מ־5 וללא סלקציה טבעית. פירוש הדבר – הרבה זיווגי קרובים וסבירות גבוהה של מפגש בין גנים „רעים".

המומחים קבעו לגבי כל מין ומין של בעלי־חיים מספר מינימלי של פרטים, הדרוש כדי להבטיח למשך 200 שנה הבאות 90% של שונות גנטית. מספר זה שונה ממין למין. כיוון שכל הורה מעביר לצאצא שלו רק מחצית מן המטען הגנטי שלו, עלולים בכל דור לאבוד חלק מן הגנים, ולכן המספר המינימלי הדרוש של פרטים מותנה בקצב ההתרבות: ככל שקצב זה מהיר יותר, כן גדול יותר המספר המינימלי הדרוש. כך, למשל, לגבי מין מסוים, נדיר, של עכברים, המתרבים בקצב של תשעה חודשים, המספר הוא 1,275; ואילו לגבי הפלמינגו הקריבי, שבו נמשך דור אחד 26 שנה (לערך כמו אצל האדם), די ב־37 פרטים להבטחת השונות הגנטית למשך 200 שנה. אולם שום גן־חיות לא יחזיק 37 פלמינגו קריביים, עשרות קרנפים או 100 טיגריסים, הן משום שהמבקרים די להם בשניים־שלושה פרטים של כל מין והן משום הסכנה של פריצת מגיפה.

הפתרון הוא חילופין של בעלי־חיים נדירים בין גני־חיות. חילופין כאלה צריכים להתקיים בעיקר במסגרת אזורית ולצורך זה חילקה ההתאחדות הבין־לאומית של מנהלי גני־חיות את העולם לארבעה אזורים: ארה"ב, יבשת אירופה המערבית, בריטניה ואוסטרליה.

אחת הדוגמאות לחילופין כאלה היא דוגמת הטיגריס הסיבירי, או טיגריס אמור, שחי בטבע באזורים ההרריים של דרום־מזרח סיביר, אלא ששם הוא מצוי כבר עשרות שנים על סף הכחדה ולכן מקווים להצילו באמצעות טיפוח בגני־חיות. לפני שנתיים פנה זיגפריד זייפרט, מנהל גן־החיות של לייפציג שבמזרח־גרמניה ומנהל האיזור האירופי של תוכנית החילופין הבין־לאומית, אל כל גני־החיות ביבשת שנמצאו בהם חיות אלה בבקשה ליטול חלק בתוכנית. לפנייתו נענו 68 גני־חיות ובהם 207 טיגריסים, מהם 94 זכרים ו־113 נקבות (כולל 30 מתוך 60 הפרטים המקוריים של „האבות המייסדים" שנלכדו בזמנו). לגבי מין זה חושב מספר מינימלי של 125 עד 175 פרטים להבטחת השונות הגנטית ולכן נראה לכאורה, שהמספר הקיים גדול מכפי הצרכים, אולם בדיקה מדוקדקת הראתה, כי יש להוציא מכלל חשבון 47 פרטים, אם משום שכבר יש להם הרבה קרובי משפחה והגנים שלהם מיוצגים איפוא יותר מן הרצוי, ואם משום שהם זקנים מכדי להעמיד צאצאים. את הנותרים מתכוונים לחלק לשתי קבוצות: רוב הנקבות ימליטו שני גורים כל אחת, ואילו הנקבות שהגנים שלהן נדירים יורשו להמליט ככל יכולתן ואוות נפשן. עוד נקבע כי החילופין ייעשו על־ידי הסעת הנקבות, ולא הזכרים, ובין גני־חיות קרובים ככל האפשר, כדי לחסוך בהוצאות (שהרי אין מובילים טיגריסים כפי שמובילים מטען רגיל). אחת לחמש עד שבע שנים יתקיימו גם חילופין של טיגריסים בין גני־חיות באירופה ובארה"ב. עתה מעיינים בתוכנית דומה לגבי תת־מין אחר של טיגריסים, טיגריס סנדה, החי באינדונזיה.

207 הטיגריסים הסיביריים הכלולים בתוכנית החילופין האירופית הם רק חלק קטן מכלל 1,200 הפרטים של מין זה, השוהים היום בגני־החיות בכל העולם. ראוי לציין, כי ב־1973 הם מנו רק 400. כך גם לגבי הרבה מינים אחרים של בעלי־חיים נדירים. בשנים 1973 עד 1983 גדל מספר האירביסים (נמרי שלג) בגני־החיות מ־130 ל־300, מספר הגָאוּרים – מין של בקר־בר – מ־32 ל־83 ומספר הראמים הערביים מ־75 ל־161. יותר מ־90% מן היונקים שנמצאו בגני־החיות ב־1985 נולדו בשבי. לאמור, קיימת היום נטייה לקיים ולהגדיל את אוכלוסיית החיות בגנים כמעט אך ורק על־ידי טיפוח עצמי, מבחוץ או אקראי. התנועה מתנאי בר אל גני־החיות הופסקה כמעט כליל, ולעומת זאת צפויים אנו לתנועה הפוכה, מגני־החיות אל הבר, לגבי בעלי־החיים הנדירים. עדיין לא היום, אבל אולי בעוד 200 שנה.

טיגריס בנגאלי. גם הוא בין המתמעטים, אבל עדיין לא בסכנת הכחדה כמו קרובו, הטיגריס הסיבירי

קולנוע
נקמת איש הקרטה
„טרור ברחובות"

מכל הגיבורים חשופי החזה של השנים האחרונות, חביב עלי צ'אק נוריס. בנוריס, להבדיל מסילבסטר סטלונה, ארנולד שוורצנגר וקלינט איסטווד, יש משהו מגיבור בשר ודם. כשנוריס חוטף אגרוף נדמה לך שכואב לו. כל הגיבורים האלה פותחים את הפה מעט מאוד, פעם בחמש דקות אם מוכרחים, במשפטים קצרים והבעות נאנדרטליות, אבל נוריס, לזכותו ייאמר, עובר כמי שמדבר אנגלית מרצון.

„טרור ברחובות" הוא סרטו החביב ביותר עד כה. האיפיון ממתן מאוד את דמות הגיבור מעבר לקווי האויב שעמה הגיע אלוף הקרטה למעמד כוכב גדול, ומעניק לו קווי דמות אנושיים, אשה בהריון, בית בורגני וכמה רגשות אדם מוכרים: אהבה, ידידות, ואפילו רוך ופחד. סיבת הפחד, שידרת העלילה הפעם, תאמינו או לא, היא מיפלצת רצחנית, גירסה מודרנית של פנטום האופרה. המיפלצת אוהבת להקים לעצמה הרמונות. אורבת ליפהפיות, מסובבת את מפרקתן מעט ואחר כך אוגרת אותן במקום סתר. פעם, לפני תחילת העלילה, נתקל נוריס במיפלצת וברח על נפשו כשזנבו בין רגליו. מאז הוא מסתובב ניכלם: גיבור משטרה בלי כבוד עצמי. ככה זה נמשך משך עשר דקות־סרט משפילות, עד שמגיעה ההזדמנות לגאולה אישית. המיפלצת נמלטה מבית המטורפים אל היכל המוסיקה המקומי ומתקינה לעצמה מאורה להתפארת בין ניקרות האיוורור: הרבה גופות יפות ייגררו לשם. השאר כרגיל, עד הקרב הסופי על גג התיאטרון בין המיפלצת לבלש שיצא להתמודד עימה אחד על אחד כדי לגאול את כבודו. רשימת אנשי הפעלולים תאפיין את הסרט הרבה יותר מכל הגדרה שלי. התפלאתי אגב לראות שאפילו נוריס, אלוף קרטה באמת ובתמים, נעזר לצורך קרבותיו במומחה קולנועי לביום תגרות. ללמדכם שוב שבקולנוע משכנעים רק באמצעות העמדת פנים. סרט פעולה שיגרתי.

יגאל משיח

מלחינים יוזמים קונצרטים
יצירות מקוריות,של מלחינים ישראליים, בסדרת ארועים של מוסיקה „חדישה"

העוקב מקרוב אחר האירועים המוסיקליים המוצעים לקהל הרחב יכול להבחין בתופעה מעניינת:מלחינים צעירים,בתחום „המוסיקה הרצינית", יוזמים ומארגנים,בשיתוף עם גופים ציבוריים,או בכוחות עצמם,קונצרטים מיצירותיהם.פעילות רצויה ,הנובעת,כפי הנראה,מהעובדה שהתזמורות,ההרכבים והגופים המבצעים למיניהם אינם ששים בהתלהבות להעיז ולהשמיע ברבים יצירות שנוצרו בישראל.מוסיקה טובה עלולה להיגנז לזמן בלתי מוגבל או לרדת לטמיון – ואין מושיע.לפיכך נוקטים המלחינים באמצעים,בינתיים צנועים,כדי לבצע מיצירותיהם,במסגרת פומבית (בהשתתפות מוסיקאים ישראלים)ולעורר מאדישות כרונית,שהיא סימן היכר לשמרנות ולשיגרה,בחיים המוסיקליים,במדינות פחות מפותחות מבחינה תרבותית.

יוזמה בולטת בחשיבותה היא סדרת הקונצרטים „מוסיקה עכשיו" של קבוצת מלחינים עצמאית,בשיתוף אנסמבל „מוסיקה גובה" וסולנים מקומיים,שתתחיל במוזיאון תל אביב במוצ"ש הקרוב.הקונצרט הראשון ידגיש את הזיקה שבין המלחין הישראלי ובין ההוויה הישראלית האקטואלית (פרטים מלאים על אירוע זה נמסור בימים הקרובים).

„התרחשות לילית"מס. 4 הוא קונצרט של מוסיקה אלקטרונית חדישה שיתקיים מחר בערב בגלריה בגרשון בתל אביב,בהשתתפות ארבעה מלחינים פעילים מהדור הצעיר שזכו, כל אחד בדרכו,להכרה בחוגים מוסיקליים.הסדרה,הנערכת זו השנה השלישית מביאה מוסיקה נסיונית באופייה הנובעת מגישות חדשות.תושמענה יצירות מקוריות,מהן בבכורה,מאת דוד אלימלך,יוסי מר־חיים,אריק שפירא ומייק שרובסקי.הקונצרט יכלול,בין השאר,השמעת הקלטות (הפקה אלקטרונית עם נגנים), סרט וידאו אמנותי,הקרנת שקופיות,מופע חזותי בצלילים,הסברים על טכניקת העבודה במוסיקה אלקטרונית והבהרות רקע של המלחינים עצמם שישתתפו גם בביצועים.בתום הקונצרט יתקיים דו־שיח עם הקהל שיוזמן להציג שאלות למשתתפים.כל הסימנים מעידים שמדובר ב„התרחשות"יוצאת־דופן במהותה.

ישראל דליות

מופע בידור
להסתכל במראה
„צורה לנר". תכנית יחיד של דודו טופז

הקונספציה של תוכנית בידור יחיד היא ההולמת ביותר את כישוריו הרבים של דודו טופז – יותר מסרט, יותר משעשועון טלוויזיה. באינטנסיביות רבה הוא מחליף פנים – ערבי, מפקד, ילד, אריק שרון ועוד ועוד. בתכניתו הנוכחית, השלישית אחרי „פליטת פה" ו„בלי חשבון", הוא ממשיך להעביר לנו את הפרספקטיבה שלו על הסוציולוגיה של החברה הישראלית על כל המשתמע ממנה – בעין אחת בוכה ובעין אחת צוחקת; הוא יתאר מגמות חברתיות לא בריאות, שיש ביכולתן להעלות גיחוך על פני המתבונן הפאסיבי. אותם אלמנטים כמו בתכניות הקודמות, אך בהתאמה מקסימלית לאקטואליה. פה ושם גם שביבי פוליטיקה כפרפראות. אלא שטופז אינו פאסיבי. ההיפך מכך. הוא מעורב במה שמתרחש כאן. הוא יעשה באלמנטים הללו שימוש כחומר הגלם שלו לתכניות הבידור, אם תרצו לפרנסה, אך מבפנים. הוא רואה ומחשיב עצמו כחלק בלתי אינטגראלי מהתהליכים העוברים על מה שנקרא: ישראליות. ולכן גם, ידגיש, לתכניתו קרא בשם: „צורה לנר". ובזכות זה, הוא אומר, אני מרשה לעצמי לצחוק על הכל ועל כולם...

מספר מערכונים בתכנית מצחיקים במיוחד. אלו כוללים למשל את המערכון על מורדוך בן ה־94, ש„תופס ראש", „מתורפף" ו„מתבאס" ו„רופק הופעה". עוד קטע הוא חיקוי הדובר החדש של משרד הכלכלה המגמגם שיביא הצעות ייעול ברמות קיצוצים אפשריים במשרדי הממשלה. הוא משכיב על הריצפה במערכון ה„מפרגן" למדינה הזו – הספורטאים שלנו, למשל, במקום לעבוד עם השרירים כמו שאר הספורטאים, יעבדו עם הראש ויפגינו מקוריות: „תראו למשל, את הרומניות, איך שהן הולכות על הקורה. הולכות סתם, ישר. שום דבר מיוחד. המתעמלת הישראלית, לעומת זאת, היא מקורית: הולכת, נופלת הצידה, קמה ושוב נופלת". ההכי נהדר הקטע על ה„חברות" הישראלית. נתקעים בלי מקום ללילה? אין בעיות. מרימים טלפון להוא מהטירונות, שבקושי זוכרים את שמו, ומבקשים לבוא לישון אצלו.

טופז, צמח וגדל וממשיך להתגבר עם הארץ הזו – הארץ המוגבלת הבלתי אפשרית, כשם שהוא יכנה אותה, על משקל ארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות. השנים שעברו על המדינה הפכו אותה למשהו בעל ממשות אמנם, אך ממשות שיש בה משמעות נגאטיבית פעמים רבות. אך על אף כל זאת טופז קשור אליה בעבותות, ואיכפת לו, באמת ובתמים, ממה שקורה כאן.

הדס מגן

„טאטר" – הופעה חגיגית

הלהקה הדינאמית „טאטר" תופיע הערב ב„אלנבי קולנוע תיאטרון" – הקומפלקס החדש שנפתח לא מזמן וזאת לרגל צאת אלבומה הראשון – „תתוך ותוכך". אל הלהקה יחבור בנגינת סקסופון אמיר גבירצמן. עוד על הבמה באותו ערב יהיו חברי להקת „לגמרי לא שקטים" הכוללת את ורד קלפטר בשירה, עמוס הדני בגיטרות, מיכה מיכאלי בבאס וישראל נתום בתופים. בהמשך תקיים „טאטר" הופעות נוספות באותו המקום במסגרת ההיערכות החדשה של קיום אירועי רוק ותיאטרון שמתוספים לסרטים חדשים וישנים המוקרנים שם בכל ימות השבוע. לקראת סוף החודש ייפתח במקום „קפה־תיאטרון אלנבי" וינהל אותו השחקן אלון אבוטבול.

הדס מגן

במכון גיתה בת"א תיפתח מחר תערוכת צילומים מעבודותיה של פסי גירש, ילידת מינכן, שעלתה ארצה ב־1968

„ברור כשמש" הוא שמה של הצגה חדשה, שתועלה החל מה־8 בנובמבר במסגרת „הבמה הצעירה" של תיאטרון ב"ש. המחזה, מאת פיל יונג (תרגום: אלי מלכה) מספר את סיפורו של ריצ'ארד, סותר אמנות צעיר שמחלת הסכרת שלו גורמת לעוורונו. הוא חי בדירה משותפת עם ג'ין, אך עוזב אותה ובבית החולים פוגש בעובדת סוציאלית עיוורת. הם נקשרים, אך כשמתברר לחברתו כי עיוורונו מוחלט היא עוזבת אותו במטרה לחפש גבר רואה. משולש רומנטי שבו התלות בין הנפשות מתגברת בשל נכותם. גדי רול מביים. משתתפים: גל פרנק, עמליה לורוביץ ודפנה רכטר.

יצירה של יובל שקד ב„ימי המוסיקה החדשה" בשטוטגארט

היצירה המוסיקלית־בימתית „תמונת ראי של חיזיון" מאת יובל שקד תועלה ב־19 בנובמבר, בבית התיאטרון של שטוטגארט, גרמניה המערבית, במסגרת פסטיבל „ימי המוסיקה החדשה". את היצירה חיבר יובל שקד ב־1983/84 כמחווה לפובליציסט הווינאי קרל קראוס (1874־1936). משתתפים בה מספר־שחקן, כנר, ויולן, שני צ'לנים (מעין השתקפות מסולפת של רביעיית כלי־קשת מסורתית) ושחקנית, ובמהלכה משובץ חומר דוקומנטרי: הקלטות אותנטיות (משנות העשרים) של קראוס קורא מתוך כתביו ומזמר פזמון שחיבר, וכן קטע (אילם) מסרט, שצולם במופע הקראה מפיו.

בבסיס הרובד הטקסטואלי של היצירה סאטירה מאת קראוס, „החלום – חיים בוינה", אשר אותה התכוון ארנולד שנברג בזמנו להלחין.

אמנים למען „הקרן לקידום אמנים צעירים ע"ש משה איש־כסית"

מופע אמנים התנדבותי, רב משתתפים, למען „הקרן לקידום אמנים צעירים על־שם משה איש־כסית" ייערך ב־25 בנובמבר בתיאטרון הקאמרי בתל־אביב. הקרן שמה לה למטרה לסייע לצעירים בראשית דרכם בתחומי האמנות השונים. רבקה מיכאלי ואריק לביא ינחו. יופיעו: תיקי דיין, שלום חנוך, אריאל זילבר, שמואליק קראוס, יצחק קלפטר, סליה שפירא, יעקב רוטבליט, דורי בן־זאב, להקת „משינה", רבקה זוהר ומוטי מושונוב. מפיקה עינה אילון.

מופע זה הוא אחד מתוך אירועים שונים שייערכו למען איסוף כספים לקרן. בכל שנה, למשל, מתכננים אירוע ב„כסית" שיתקיים ביום הולדתו של משה איש־כסית. כמו כן מתוכננות מכירות פומביות.

ורדה צימרמן

מחוות לסטניסלבסקי במערב

את שנת התשעים של התיאטרון המוסקבאי חוגגים גם במערב. ג'וזף פאפ מעלה בתיאטרון הניו־יורקי שלו מחווה לסטניסלבסקי ובפאריס ייערך בתחילת נובמבר סימפוזיון בין־לאומי (במוזיאון פומפידו) בהשתתפות נציגים מ־15 מדינות, שיוקדש לסטניסלבסקי.

שידורים
טלוויזיה
חינוכית

08.00 עד־כאן, רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 תלמוד – שניים אוחזין: היכי דמי (כ) 2.
08.40 מסך לספרות יסודי, משפט חירושה (כ).
09.00 אנגלית (ז').
09.20 השעה שלנו, קידלי מרחוב ארנון (כ).
10.30 אנגלית (ז').
11.00 חשבון (ה') חשבר מהו
11.15 צרפתית.
11.35 גיאוגרפיה (ה'־ו'), סוקודורה, כפר בהודו.
12.00 אנגלית (ו').
12.25 ספרות (ז'־ט') העז והגדי, גלגולו של בוטיב (כ).
13.00 אנגלית (ט').
13.23 היסטוריה כללית: ירושלים לדורותיה, מסע בירושלים הצלבנית.
14.00 עד־כאן רצף דפי הטלטקסט.
14.04 האוניברסיטה הפתוחה: ניהול משאבי אנוש, ורך מאולטונויל עולם החיידקים – חיידקים: חוליה במחזור החנקן.
15.00 הי בינבה „פילי פילון". בובי, בינבה ומדפון עורים לפילי הפילון למצוא את אימו ובסופו של דבר מצילה אמא פילה את בובי מטביעה (כ).
15.10 רחוב סומסום, קיפי מארנן משחק כדורסל ברחוב.
15.40 שעת כושר.
15.50 עב"מ בא (זהירות בדרכים). פרק 3: יום ספורט – אוטוס מתחפש לילד בכיתה ז' כדי להשתתף ביום הספורט השכבתי. הוא נכשל בתחרות האופניים, נופל מאופניו לקול צחוקם של האחרים ומקבל שיעור פרטי בהתאמת אופניים לרכיבה בטוחה.
16.00 הקוסם מארץ עוץ (פרק 35), „ענקי האבן". ההליכה בגוף הסלעי קשה על בני החבורה. עליהם לעבור על מכשולים פתאומיים ולעמוד בסכנה של ענקי האבן. היצליחו להמלט בשלום מידיהם של היצורים העצומים הללו (כ).
16.25 כך היו חיינו (פרק 33), „מתחברים לרשת הראשית". דירתה של משפחת דוסון מתחברת לרשת החשמל, וחיי המשפחה משתנים. מדליקים חשמל בהרמת מתג ומגהצים במגהץ חשמלי.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 קח סיכון – שעשועון חידונים, „משימות בלתי אפשריות" ומסלול מכשולים מטורף, בהשתתפות ילדים מכל רחבי הארץ.
18.00 כוח המחץ – „קוברה עוצר את העולם". אנשי קוברה מנסים להשתלט על המרכז הבין־לאומי להגנה, כדי להרוס אותו, והופכים מומחה צרפתי ללוחמה בטרור (דיבוב עברי).
18.20 סרט הנפשות.
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 עם הכוכבים – בתכנית תתארח הפעם הזמרת דונה סאמר, שזכתה לתואר מלכת הדיסקו של שנות ה־70.
18.45 *חידושים והמצאות – על חידושי המדע בטכנולוגיה, ברפואה ובחקלאות: 1. מבנים על הירח – „נסיונות נעשים בחומרים שונים כדי לבנות בסיס למחקרי החלל על הירח. 2. אלמוגים בפעילות – מחקר תת ימי על פעילות האלמוגים, האצות ועוד יצורים ימיים. 3. שעון ביולוגי לטיפול בסרטן – ניצול השעון הביולוגי אצל האדם לשיפור הטיפול הכימותרפי אצל חולי הסרטן והימנעות מפגיעה בלבם. (תרגום עברי).*
19.00 יומן השבוע (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 אלף (שם הפרק): „אנחנו משפחה". אלף חש כי משעמם לו וחושב כי עבודה מחוץ לבית תוסיף עניין לחייו (עברי־ערבי).
20.30 בין הכיסאות – ענייני משפחה וחברה, בשידור ישיר.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 לקראת שידור.
21.50 שושלת (פרק מאה ושש): אמנדה מגלה למגינת לבה כי הנסיך מיכאל מאורס. דקס מקדים את בלייק בחתימת עסקה עם הסינים. קלאודיה נענית לחיזוריו של אדם. דניאל מתוודה לפני קריסטל על אהבתו אליה (עברי־ערבי).
22.35 *מצב הרוח* – ענייני תרבות ואמנות.
23.20 מיס שקטים (פרק שלישי): „הנזירה השחורה". האם נוכחותה של רוח רפאים בדמות נזירה שחורה במגדל המנזר היא אמת או אגדה? במיטה מחליטה לחקור בדבר (עברי־ערבי).
23.50 פסוקו של יום; חדשות הלילה ותוסף הספורט שער ראשון.

ערוץ 2

18.30 „מה משדר הערב".
18.35 „פונדק החמורים" – אגדה סינית. סוחר נודד מגיע לפונדק אותו מנהלת אישה המשתמשת בקסמיה כדי להפוך אנשים לחמורים, שעשירו את חוות החמורים שלה. כאשר מגלה הנודד את הקסם, הוא מחליט להתנקם בבעלת הפונדק וגורם לה להפוך ל„חמור". כך, זוכה הסוחר בכספה של האישה וברכושה, עד שהוא נתקל במכשף הגדול (דיבוב עברי).
18.46 „שירים" מתוך סרטי וולט דיסני: „מרי פופינס", „חברי הדרכים אלוהי" ו„אבא מתארס".
19.00 „התיבה מפליגה" (פרק תשיעי): „מעבדה חיה". גן החיות בג'רזי משמש בית גם לחיות רבות השוכנות ומתרבות בו בהצלחה. כדי לשמור על קצב ההתרבות של החיות נערכים מחקרים שונים תוך בתחום גן החיות ותוך בטבע. אל ג'ראלד דארל מצטרף הפעם ד"ר רונלד אלבינייק. השניים עורכים מחקרים באגום השונים של קוף השועלים ובציפורים השוכנות באי מדגסקר.
19.26 „רגע לפני..." על כרטיס ממטי למטרות רפואיות.
19.30 „חטיפה" (פרק שמיני): „פרסטונגראנגי". דייויד מחליט לגשת אל עו"ד פרסטונגראנגי ולגלות לו את כל האמת אודות רצח „השועל האדום" למרות שלמעשה אין הוא יודע מי אכן ביצע את הרצח. דייויד מארגן ספינה שתחזיר את אלן הרה לצרפת. דייויד מעיד בפני ברברה ואביה העורך דין, אליו הגיע.
19.55 „פינת המתכונים" – פיקנטית מאוד השבוע – כל מה שרציתם לדעת על תבלינים: איך להשתמש בהם, כיצד לשמור עשבי תיבול ועוד. בנוסף לזאת, יוגשו מתכונים מעניינים ומפתיעים...
20.05 „מה משדר מחר".
20.10 „בקצב מארחי" – אורח התוכנית השבוע הוא הזמר היווני סטאלוס.
20.30 „נקודת זינוק" – על ההכנות המקיפות, אותן ערכו הספורטאים האמריקאים לקראת השתתפותם באולימפיאדת סיאול. עם המתעמלות ג'ניפר סיי, ג'ויס והמתעמלת חדשה יוהסת הופ ספליר.
21.23 „רגע לפני..." גילויים אודות עישון, כולסטרול וסרטן השד.
21.30 „קלידאפי", הפעם – קטעים מתוך סרטה של אורנה בן־דור ניב – „בגלל המלחמה ההיא". הסרט הוא יצירה מקורית תיעודית המתעדת את סיפורם של יהודה פוליקר ויעקב גלעד כבנים לניצולי שואה, משתתפים בסרט גם הוריהם של פוליקר וגלעד. „בגלל המלחמה ההיא" הוא סיפור המפגש בין שני אבות שורדי התופת ובתורשת הפחד והזוועה שהנחילו לילדיהם. הסרט מלווה במוסיקה, פרי עבודתם של האמנים, שתרגמו את האימה והייסורים לשירים.
21.40 „קליפ מי יודע" – חידון הפופ השבועי מס' 15.
21.50 „דיש עם קליפ" – 15 דקות וידאו קליפים והרשות שלום, על־פי בקשות הצופים ולהוראתם.

המזרח תיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מעגלים; 14.30 מעשיות משמטות (ערבית); 15.00 מלך השחקים (סידרה); 15.30 הבית המעופף (מצויר); 16.00 סרט (ערבית); 18.00 משפחת הלסון (סידרה); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); *20.00 שנה בחיים (סידרה דרמטית)*; 21.00 סרט „אין לחייב חיה לקרוב" עם בורט ראפס; 22.30 משמעות משפחות (ערבית).

ירדנית

15.50 סרטים מצוירים (עד 16.45). 16.45 יום בחיים (ע"פ 1); 17.00 ספורט בינלאומי; 18.00 תכנית בידור בצרפתית; 18.30 כשרונות צעירים – תכנית בצרפתית; 19.00 חדשות בצרפתית; 19.15 לקט שירים בצרפתית; 19.30 חדשות בעברית; 20.30 תרזב (קומדיה אמריקאית); 21.10 דרך המשי (סידרה דוקומנטרית על הסחר בין סין לארצות רחוקות; דרך חיבשה); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 מאגנום, בלש פרטי (סידרת מתח אמריקאית); 23.10 הבן של אמא (קומדיה אנגלית).

רדיו
קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – רמו: סויטה מס' 1 מתוך „קסטור ופולוקס"; מוצרט: קונצ'רטו במי במול מז'ור ל־2 פסנתרים ולתז. ק. 365 (ע"ג תיק); שוברט: שלישיה בסי במול מז'ור, לכנור, צ'לו ופסנתר אופוס 99; מיאסקובסקי: קונצ'רטו לירי בסול מז'ור אופוס 32 (ע"ג תיק).
09.00 שעה עם אמן – עם זמרת האלט מירה זכאי.
10.00 קונצרט בוקר – מנדלסון: סימפוניה מס' 4 בלה מז'ור ה„איטלקית"; צ'ייקובסקי: שלישיה בלה מינור, לכנור, צ'לו ופסנתר, אופוס 50 (ע"ג תיק); הצ'טוריאן: קונצ'רטו ברה מינור לכנור ולתז' (ע"ג תיק); גוסטב הולסט: סימפוניה קוראלית אופוס 41 לסופראן, מקהלה ותז' (ע"ג תיק).
12.57 פינת השיר – חנוך לוין: שירים. קורא השחקן יוסי פולק.
13.00 קלאסיקל.
14.06 אמנים באולפן – אורית אורבך, קלרנית/תומר לב, פסנתר; מוצרט־אטלינגר: 2 סונטות כנסייתיות; מארטינו: סונטה; ברהמס: סונטה בסי במול מז'ור, אופוס 102/2; טוריניה: 8 אטיודים (ת. לב).
15.00 אנתולוגיה בצליל – מוסיקה מן הברוק באיטליה וגרמניה: אלסאנדרו סקארלאטי, טלמן.
16.00 מוסיקה ליום ראשון – בריטן: „שיפוט באלי", קנטטה חגיגית לטנור סופרן, אלט, טנור, באס, מקהלה ועוגב (זמרי קורידון/מתיו בסט/תומס טרוטר); מוצרט: מיסה בדו מינור, „הגדולה", ק. 427 (סולנים/מקהלת מונטוורדי/סולני הברוק האנגלים/ג.א. גארדינר); יאנצ'יק: מיסה גלגוליתית (סולנים/מקהלה פילה. ספראג/תז' פילה. צ'כית/צ'ר צ'רלס מקרס).
18.00 קונצרט קאמרי, עם חברי „אנסמבל אתנה" – אלגר: ארבעה מחולות לחמישיית כלי נשיפה; מיזי: סויטה (1937) לאבוב, קלרנית ובסון; דביסי: סונטה לכנור ופסנתר (ע"ג תיק); אלגר: אדאג'יו קנטבילה לחמישיית כלי נשיפה; מיו: דיברטיסמנט לחמישיית כלי נשיפה; דביסי: סונטה לחליל, ויולה ונבל (ע"ג תיק); בריטן: סקס שירי חג המולד הנבלאית. פ. קלי (חברת אנסמבל אתנה עם מקהלת קתדרלת אוקספורד); פיליפ גובר: נוקטורן ואלגרו סקרצנדו לחליל ופסנתר (ס. מילן עם הפסנתרן י. בראון/חבר אנסמבל אתנה); אלגר: 3 פרקים מתוך מוסיקה הרמונית לחמישיית כלי נשיפה.
20.05 פריזמה עכשווית – עדן פרטוש: מוסיקת אבל לויולה ופסנתר.
20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו – שידור ישיר מהיכל התרבות בתל־אביב, התזמורת הפילהרמונית; מנצח: קורט אדזרלינג, סולנית: ויקטוריה מולווה, כנור – בטהובן: הפתיחה „קוריולאן", שוסטקוביץ': קונצ'רטו לכנור מס' 1; בטהובן: סימפוניה מס' 6 „הפסטורלית".
23.00 החידון המוסיקלי (ש.ש.).

רשת א'

15.30 האוניברסיטה הפתוחה – „אפריקה בתקופה הקולוניאלית" והפעם: „הקולוניאליזם הצרפתי באפריקה" – פרופ' מישל אביטבול.
16.05 רדיו־עשרה: מגזין נוער, כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
22.05 תפוח ועץ – תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם.

רשת ב'

18.06 ראשון ראשון – סיכום השבת בספורט.
19.35 עם ישראל – עניינים יהודיים בעולם.
20.05 אומר בשבחו – פיוטים ופרקי חזנות ספרדיים.
23.05 בינינו לבין עצמנו – שיחות עם מאזינים בשידור חי.

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 אדום עתיק.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קטמת.

צה"ל 1

19.05 רדיו ספורט – מגאזין הספורט השבועי.
20.05 שירי להקות צבאיות.
21.30 אוניברסיטה משודרת – מגמות יסוד בשירה המודרנית – קץ העולם – נוסח האקספרסיוניזם הגרמני. מרצה: פרופ' שמעון זנדבנק (ש.ת.).

צה"ל 2

19.05 יומיום מוסיקה.
20.05 צרי"ם.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הג'ז הזה.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 שעון מוסיקלי.
07.07 מה נשמע.
20.27 פינת השיר.
23.58 פרטים על התכניות.

רשת א'

06.00 התעמלות בוקר.
06.16 הדאר עוגנו
06.30 סיכום המשנה היומית.
06.50 דף גמרא יומי.
07.30 ישן בעיניך.
08.05 הפוגה מתונה.
09.00 סלרדיו
10.05 פניני בוקר.
11.05 ירוק, ירוק.
12.05 מעורב ים־תיכוני.
14.06 בראש צעיר.
17.05 צבעי הקשת.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.06 השכם בבוקר.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 סעו לשלום.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.05 אנא בב.
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 בת צחוק.
14.30 שירים ושעורים.
16.05 תוצרת הארץ.
17.05 רגעי קסם.
17.51 לוח מודעון.
17.55 קראוני ספר.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
19.35 שירים עבריים.
21.00 מבט לחדשות.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.05 בדרך לאושר.
07.05 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה, כבר תשע?
10.06 דברים טובים.
11.05 מלאכי הזקיף – על הקו.
12.05 אהבה יומיומית.
13.05 רק בימי חול.
14.06 לי ולך.
15.06 חדש, חדיש ומחודש.
16.05 פופ 89.
23.05 הלילה הוא שירים

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באולפן מילולי – פיוט של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 מקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב, ישראל.
09.05 על הבוקר.
10.05 שירים עבריים.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 זר רה יומי.
14.05 פסק זמן מוסיקלי.
15.05 שירים לחג.
16.05 ארבע אחר הצהרים.
16.54 באולפן מילולי.
17.00 ערב טוב, ישראל.
19.00 מבזק ידיעות.
19.57 הודעות לחיילים.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים וארבע, היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב

אסתר: השוטר בג'ינס 9.50 ,7.30 ,5.00
אורלי: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15 ,5.45
בית ליסין: פסיכו 23.15
בית־העם: פרדיסו – המקום השמור בעולם 9.30 ,7.15 ,5
גורדון: החגיגה של באבט 9.45 ,7.30 ,5
גת: בוקר טוב וייאטנם 9.45 ,7.00 ,5.00
דיזנגוף 1: קפה בגדאד 9.30 ,7.30 ,5 ,3 ,1 ,11
דיזנגוף 2: פקין בלוז 9.30 ,7.30 ,5 ,3 ,1 ,11
דיזנגוף 3: כפר קטן שלי 9.30 ,7.30 ,5 ,3 ,1 ,11
דקל: ביג 9.35 ,7.10
דיזנגוף־ניקו 9.30 ,7.30 סקס 24.00
זמיר: אקשן ג'קסון 9.30 ,7.15 ,5
הסינמטק הישראלי 7.00 יומם של האודיטורים 9.30 המודרנים
הקולנוע (בית ציוני אמריקה) 4.15 7.00 הפרקיטים כולם 9.30 יומו של התוגא
חן 1: מת לחיות 9.55 ,7.20 ,4.15
חן 2: פרנטיק 9.50 ,7.20 ,5.00
חן 3: ללא מעצורים 9.50 ,7.30 ,5.00
חן 4: לסניור באהבה 9.50 ,7.30 ,5 ,2, 11
חן 5: בעל בהשאלה 9.50 ,7.30 ,5.00, 2.00 ,11.00
מיילת 1: שם המשחק 9.30 ,7.00 ,4.45
מיילת 2: מעריצה צמודה 9.40 ,7.15, 5.00
מיילת 3: מגלה את אמריקה 9.30 ,7.15, 5.00
לב 1: החיים הם נהר ארוך ורוגע 10.00, 8.00 ,5.00 ,2.00
לב 2: יום שני השטף 10.00, 8.00 ,5.00 ,2.00
לב 3: בגלל המלחמה ההיא 10.00, 8.00 ,5.00 ,2.00
לב 4: הנסיכה הקסומה 10.00, 8.00 ,5.00 ,2.00
לימור: צבעים 9.45 ,7.15 ,5.00
מגדלור: סגור
מוזיאון: קיץ אצל סבא 9.30 ,7.15 ,4.30
מקסים: מצלמה בלי בושה 9.30 ,7.30
סינמה 1: דרך מחלת בנתנ 9.40 ,7.30
פאר: צל הסוס 9.30 ,7.30 ,5
פריז: אנה 9.30, 7.15, 4.00, 2.00, 12.00, משהו שונה לגמרי – מתנסי פיסון
צפון: טאקר – האיש והחלום 9.30 ,7, 4.30
שחף: מרדף חצות 9.30 ,7.00 ,4.30
תמוז – רמת־אביב: עיניים שחורות 9.40 ,7.15
תכלת: הקומיסרית 9.45 ,7.30 ,5
תל־אביב: טרור ברחובות 9.30 ,7.15 ,5

ירושלים

אימפריה 1: החגיגה של באבט 9.30 ,7.15 ,5
אימפריה 2: במעיין המתגבר 9.30 ,7.15, פקין בלוז 5.00
אימפריה 3: הפתיחה בקרוב
אימפריה 4: הפתיחה בקרוב
אוריון: מת לחיות 9.00 ,6.45 ,4.30
אוריון: ביג 9.15 ,7.00
אור 1: פרנטיק 9.15 ,7.00 ,4.30
אור 2: הנסיכה הקסומה 9.00 ,7.00
אור 3: תרגילים בריבוע 7.30 ,4.30 ,9.30
אור 4: טומי 7.00 ,4.30, הקיסר האחרון 8.45
אור 5: ללא מעצורים 9.30 ,7.30 ,4.30
אורגיל: בוקר טוב וייאטנם 9.15 ,7.00
בית אגרון: החגגות מעבר לפינה 6.00, יום מיוחד 7.45, שם הוורד 9.45
בינה: מרדף חצות 9.00 ,6.45 ,4.30
גיטושל: אלף האורות של בירדיוק 9.00
סמדר: אהבנו כל כך 9.15 ,7.00
עדן: השוטר בג'ינס 9.00 ,7.00 ,4.30
רון: ביג 9.00 ,7.00 ,4.30
תיאטרון ירושלים: קפה בגדאד 7.00, טאקר – האיש והחלום 7.00 ,9.30

חיפה

אורה: מתוך מבוקש 9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: קפה בגדאד 9.15 ,7.00
אמפיתיאטרון: סגור
ארמון: סגור
חן: ביג 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 1: השוטר בג'ינס 9.15 ,7.15 ,4.30
עצמון 2: טרור ברחובות 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 3: טאקר האיש והחלום 9.15 ,7.00 ,4.30
מאה: מת לחיות 9.15 ,6.45 ,4.15
קריאור: סרט מתוק 9.15 ,7.00
רון: מרדף חצות 9.30 ,7.00
רב גת 1: בוקר טוב וייאטנם 9.15 ,7.00
רב גת 2: ביג 9.15 ,7.00

קריות חיפה

משה: אהבנו כל כך 9.15 ,7.00
סביון: עיניים שחורות 9.15 ,6.45
אורות: פרסידיו 9.15 ,7.00
בית העם: מרדף חצות 9.15 ,6.45
ניצן: ללא מעצורים 9.15 ,7.00

אשדוד

אשדוד: מת לחיות 9.30 ,7.00
צמרת: פרסידיו 9.30 ,7.15

אשקלון

אסתר: שם המשחק 9.30 ,7.30
מאור: ללא מעצורים 9.30 ,7.30
רחל: פרחים בעלית הגג 9.30 ,7.30

באר־שבע

חן: פולטר גייסט 9.30 ,7.15

היכל התרבות: החיים הם נהר ארוך ורוגע 9.30 ,7.15

הרצליה ■ רמת השרון

היכל: השוטר בג'ינס 9.30, 7.15
מלך דניאל: שלום נפרד 9.30, 7.15
כוכב: 7.15 מצלמה בלי בושה 9.35 מחליפים ערוצים
[illegible] 9.00

חולון ■ בת־ים

ארמון: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.00 ,6.00
עצמאות: טרור ברחובות שישי 10.00, מוצ"ש 9.30 ,7.15
סביל: מת לחיות 9.40 ,7.30
סבוי: מרדף חצות 9.30 ,7.00 ,4.30
רינה: השוטר בג'ינס 9.30 ,7.15

כפר־סבא ■ רעננה

עמל: פרנטיק 7.00, 9.30
חן: השוטר בג'ינס 7.00, 9.15

אורות: סגור

לוד ■ רמלה

אורן: מגלה את אמריקה 9.30, 7.30, 5.00
נוה זית: מגלה את אמריקה 9.15, 7.15

נתניה

אסתר: טרור ברחובות 9.30, 7.15, 5
הוד: התבר של התבה שלי 7.15, 9.50
ספיריה: בוקר טוב וייאטנם 5.00, 7.15, 9.30
שרון: השוטר בג'ינס 9.15, 7.00, 5.00

פתח־תקוה

היכל 1: מרדף חצות 9.30, 7.00, 4.30
היכל 2: טרור ברחובות 9.40, 7.15, 5.00
היכל 3: פרסידיו 9.40, 7.15, 5.00
שלום: צבעים 9.30, 7.30

ראשל"צ ■ רחובות

בית העם: מגלה את אמריקה 7.15, 9.15
הדר: מת לחיות 7.00, 9.15

חן: השוטר בג'ינס 7.15, 9.15
ג.ג. רון 1: מרדף חצות 9.30, 7.00, 4.30
ג.ג. רון 2: ביג 9.30, 7.15, 5
ג.ג. רון 3: שם המשחק 9.30, 7.15, 5
נעמן: מת לחיות 9.30, 6.45
ראשונה: מגפיים להוטים 9.30, 7.00

קרית אונו

מתנס: 9.15 תיחור גורלי

קרית שמונה

שניר: הקיץ של אביה 9.00, 7.00

רמת־גן וגבעתיים

אלאמים: מת לחיות 9.45, 7.15, 5
ארמון: סגור
לילי: החגיגה של באבט 7.30, 9.30
הדר: טרור ברחובות 9.30, 7.15, 5
רב גן 1: בוקר טוב וייאטנם 9.50, 7.20, 5.00
רב גן 2: פרנטיק 9.50, 7.20, 5.00
רב גן 3: הנסיכה הקסומה 9.50, 7.30, 5.00
רב גן 4: שוטר בג'ינס 9.50, 7.30, 5.00
שביט: משודרים חרשות 7.00, 9.30

הודעה על פי סעיף 2 ג' (8) מתקנות התכנון והבניה ותיקון מספר (8) תשל"ז – 1976

ה"ה איזבלה פלדמן וקלריסה, יהודה עברי, חברת חיים תרבש בע"מ, לאה מרגליס, פרלוחה יוסף מקודם ברח' סוקולוב 131 חולון וכעת בלתי ידוע.

ניתנת בזה הודעה כי ה' שטח נתן, המבקש/ים הגיש/ו לועדה המקומית לתכנון ובניה חולון בקשת היתר בניה לתוספת בניה לדירה של חלקה 86 בגוש 6021 ברח' סוקולוב 131 חולון.

בתוכנית ניתן לעיין במשרדי הועדה בעירית חולון (תיק בנין) 3752. התנגדות לתוכנית הנ"ל יש להגיש לועדה תוך המועד של 15 יום מהיום.